

NOWY DZIENNIK

Adres redakcji i administracji: Kraków, ul. Orszakowej 7.
Telefon Nr. 102-79. Telefon redaktora naczelnego Nr. 136-89.
Konto czekowe P.K.O. w Krakowie 400.630.
Redaktor naczelny przyjmuje od godz. 12-ej do 1-ej w południe.

20
1938

Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do administracji.
Rękopisów redakcja nie wwraca.
Za inseraty redakcja nie odpowiada.
Ceny ogłoszeń i prenumeraty uwidocznione na ostatniej stronie

TO, CO NOSIŁO MIANO „STRESA“ -- UMARŁO

Nowe sensacyjne oświadczenie Mussoliniego o Anchlussie, osi, sprawie hiszpańskiej i -- pokoju

Genewa, 14. 5. PAT. Dziś rano przybył do Genewy na pokładzie pancernika „Cavour“ Mussolini. Pancernik eskortowany był przez 100 jednostek floty wojennej. Na przyjęcie Mussoliniego miasto udekorowano sztandarami i bramami triumfalnymi. Przy wjeździe do portu Mussolini przesiadł się na ścigacz motorowy, który przy odgłosach strzałów armatnich i syren okrętowych odpłynął do nowego portu transatlantyckiego Doria, gdzie Mussoliniego powitali członkowie rządu oraz przedstawiciele władz miejscowych. Z przystani Mussolini odjechał samochodem do pałacu rządowego, aby przyjąć przedstawicieli władz prowincjonalnych, po czym udał się na plac zwycięstwa, gdzie wzniesiono specjalną mównicę, mającą kształt dziobu okrętu wojennego. U stóp mównicy zajęło miejsce 50 wybitnych przedstawicieli ludności z Libii i Afryki wschodniej. Wszedłszy na mównicę, Mussolini witany z entuzjazmem okrzykami, wygłosił do tłumów mowę, poświęconą głównie sprawom polityki zagranicznej.

Na wstępie Mussolini pochwalił ludność Genewy za udział w zwycięskich dziełach i osiągnięciach faszyzmu, po czym przeszedł do kwestii austriackiej, stwierdzając, że w dniu 11 marca Włochy stanęły wobec decyzji, od której zależał mógł pokój europejski. Wypadek ten został jednak przewidziany i Włochy odpowiedziały odmownie na znaną dyplomatyczną interwencję zagranicy w tej sprawie. Stanowiskiem takim Włochy postąpiły

wbrew pragnieniom tych elementów, które chciały zderzenia między państwami totalnymi oraz wywołania najgorszych komplikacji, mogących doprowadzić do triumfu bolszewizmu w Europie.

Postępowanie Włoch nie było podyktowane koniecznością — mówił Mussolini — ale rozważą i mądrością polityczną. Tym z zagranicy, którzy z melancholią wspominają o stanowisku Włoch w r. 1934, należy przypomnieć, że do r. 1938 upłynęło wiele wody pod mostami Tybru, Dunaju, Sprewy, Sekwany i Tamizy. Podczas gdy wody w rzekach płynęły, zastosowano przeciwko Włochom sankcje, których nie zapomnieliśmy. Jednocześnie to, co w polityce i dyplomacji nosiło ogólne miano

Zawiadamia się, że oryginalne zwijki (tutki) „KURACYJNE“ „SERCE“ RYŻOWE“ z najlepszego jedwabnego papieru Koncernu Olszańskich Fabryk S.A. wyrabiane są we wszystkich wielkościach, jak Nr. I, II i III, palenie: krótkie, średnie i długie
Biuro zamówień, Olszańska Fabryka Zwijek, Lwów 3-go Maja 10

„Stresa“ — umarło, zostało pogrzebane i jeśli chodzi o nas,

nigdy nie zostanie wskrzeszone.

Włochy nie mogły sobie pozwolić na luksus sprzeciwiania się nieuniknionemu epilogowi niemieckiej rewolucji narodowej.

Przeszedłszy następnie do stosunków włosko-niemieckich oraz do ostatniej wizyty kanclerza Hitlera we Włoszech, Mussolini podkreślił, że przyjaźń pomiędzy światem rzymskim i germańskim jest trwała i płodna. Słowa, wygłoszone ostatnio w pałacu weneckim, nie są zwykłym zwrotem dyplomatycznym.

Oś Rzym—Berlin — mówił Mussolini — który pozostaniemy wierni, nie przeszkodziła Włochom w zawieraniu układów z tymi państwami, które chciały porozumienia. W marcu ub. r. Włochy zawarły układy z Jugosławią, które zapewniły pokój na Adriatyku, ostatnio zaś podpisały układy z W. Brytanią. W granice rzeczy między obu narodami włoskim i angielskim było wiele niezrozumienia i ignorancji w dosłownym tego słowa znaczeniu.

Mówca stwierdził, że już czas najwyższy, aby zagranica dobrze poznała Włochy, które w ciągu ostatnich lat 20 dały mnóstwo dowodów pracy i dzielności, ukoronowanej zdobyciem imperium. W ostatniej mowie premiera brytyjskiego — zauważył Mussolini — widzimy

wysiłek w kierunku uznania Włoch fascystowskich w całym ich majestacie.

Układy między Londynem i Rzymem są układami dwóch imperiów, gdyż rozciągają się na rozległe rejony przez Morze Śródziemne aż do

Morza Czerwonego i Afryki. Naszą wolą jest skrupulatne poszanowanie tych układów. Ponieważ sądzimy, że tak samo czynić będzie Anglia, przeto układy uważać należy za trwałe. Przychylnie, z jaką układy spotkały się w świecie, stwierdza ponadto, że porozumienie to posiada znaczenie historyczne.

Przechodząc z kolei do stosunków z Francją, Mussolini zaznaczył, że będzie się ograniczał, mówiąc na ten temat, ponieważ w chwili obecnej rozmowy francusko-włoskie są w toku. Nie wiem, zauważył mówca, czy rozmowy te doprowadzą do konkluzji.

W wojnie hiszpańskiej znajdujemy się po przeciwnych stronach barykady. Podczas gdy Francja pragnie zwycięstwa Barcelony, my chcemy i dążymy do zwycięstwa gen. Franco.

W zakończeniu Mussolini oświadczył: „Włochy pragną pokoju z wszystkimi. Niemcy nie mniej jak Włochy pragną pokoju europejskiego, ale

pokój — aby był pewny — musi być zbrojny.

Dlatego też przybyłem tu z całą flotą wojenną, aby pokazać wam, a zwłaszcza ludności Piemontu i Lombardii, jakie są siły Włoch na morzu. Chcemy pokoju, ale musimy być gotowi do jego obrony. Być może, że t. zw. „wielkie demokracje“ nie przygotowują się do wojen ideologicznych, gdyby jednak było przeciwnie, trzeba, aby wiedziano, że

państwa totalne natychmiast utworzą blok i pójdą razem aż do końca“.

Chile grozi wystąpieniem z Ligi Narodów

Genewa, 14. 5. PAT. Z chilijskich źródeł urzędowych potwierdzają wiadomość, że przedstawiciel Chile w Radzie Ligi Narodów Edwards otrzymał dziś rano od swego rządu instrukcje, oceniające wyniki rokowań genewskich w sprawie propozycji chilijskich na temat reformy

paktu Ligi jako zupełnie niezadawalniące. Na wypadek, gdyby delegacja chilijska nie zyskała nic od Rady Ligi, Chile zmuszone będzie zgłosić natychmiast po sesji Rady Ligi swe wystąpienie z Ligi.

TOREBKI i rękawiczki damskie.

nowości wiosenne w dużym wyborze.

JULJUSZ NACHT, Kraków, Stradom 5

Dwulecie „patrolu“

KRAKÓW, 15 maja.

P. Cat-Mackiewicz nazwał generała Sławoj-Składkowskiego „wachmistrzem Soroką“ Marszałka Piłsudskiego, a po Jego śmierci — Marszałka Śmigłego-Rydza Stosunek gen. Składkowskiego do Marszałka Piłsudskiego nacechowany był ślepym oddaniem, wiernością i żołnierskim posłuszeństwem. Z kart „Strzępów meldunków“ bije ku nam ta niezłomna wiara gen. Składkowskiego w każde słowo, wypowiedziane przez Wielkiego Marszałka, uwielbienie dla każdego fragmentu Jego działalności. Z żołnierską prostotą oddał się gen. Składkowski po śmierci Piłsudskiego do dyspozycji Marszałkowi Śmigłemu-Rydzowi. Ostatnia wola Józefa Piłsudskiego była dla gen. Składkowskiego rozkazem, nad którym nie deliberował. To też, nie zważając na względy

Dr. med. S. Händler

ordynuje jak w roku ubiegłym

KRYNICA-ZDRÓJ, Willa „Oleńka“

konstytucyjne, wyrażał się często, prosto i bez ogródek, że rozpoczęcie swych rządów, których druga rocznica przypada właśnie na dzień dzisiejszy, traktuje jako „patrol“, podjęty „z rozkazu Pana Prezydenta Rzeczypospolitej i Marszałka Śmigłego-Rydza“. Swój stosunek do Marszałka Śmigłego-Rydza określił może najlepiej w słynnym okólniku, wystosowanym, w którym ustalił stanowisko Naczelnego Wodza, jako drugiej osoby w Państwie po Panu Prezydencie Rzeczypospolitej, co sprowadziło, jak wiadomo, pamiętny konflikt z gen. Żeligowskim, który zakończył się pozbawieniem tego ostatniego przewodnictwa z sejmowej komisji wojskowej.

Ten stosunek żołnierskiej wierności gen. Składkowskiego do Marszałka Śmigłego-Rydza ukazuje nam w zupełnym specjalnym świetle nie tylko całą dwuletnią działalność premiera Składkowskiego, ale i jej motywy. Ten stosunek sprawia bowiem, że do oceny działalności p. premiera Składkowskiego należy przyłożyć kryteria całkiem inne, aniżeli zwykło to się czynić przy rozważaniu działalności innych premierów, czerpiących inspiracje do swej polityki ze źródeł bardziej bezpośrednich.

P. premier Składkowski objął swe stanowisko po premierze Marianie Kościłkowskim, którego rządy trwały około roku. W hierarchii ważności tek ministerialnych nastąpiły tymczasem istotne zmiany. Dawniej, za życia Marszałka Piłsudskiego najważniejszymi problemami były: skarb i polityka zagraniczna. Dzięki ogromnemu autorytetowi Wielkiego Marszałka, na froncie wewnętrznym panował spokój. Po śmierci Marszałka polityka wewnętrzna stała się centrum zainteresowania całego społeczeństwa. Polityka zagraniczna spoczywa bowiem od przeszło pięciu lat w rękach ministra Becka i — jak się zdaje — znajduje ona aprobatę członków rządu. Skarb zaś dostał się w ręce p. wicepremiera Kwiatkowskiego, wiernego ucznia i męża zaufania Pana Prezydenta Rzeczypospolitej. Dzięki zrównoważeniu budżetu, dokonaniem przez p. wicepremiera, jak i dzięki zwykłej fali koniunktury gospodarczej, w którą Polska szczęśliwie weszła z objęciem urzędowania przez p. wicepremiera — polityka ministerstwa skarbu nie budzi większych zastrzeżeń. Tak więc mało istotne nadziei na zmianę polityki zagranicznej i mało jest powodów do istotnych zmian w polityce skarbowej. W hierarchii zainteresowań zagadnienia te zeszyły niżej. Na czoło wysunęły się sprawy wewnętrzne. Nie potrafił się z nimi uporać poprzedni premier p. Kościłkowski, bo zbyt słabym okazał się wobec anarchii coraz śmielej podnoszącej głowę po śmierci Marszałka Piłsudskiego. Wzrost chaosu i zamieszania na froncie wewnętrznym był widomą oznaką braku niemożności zastąpienia autorytetu Józefa Piłsudskiego. W tych warunkach padło hasło konsolidacji narodu. Próby tej konsolidacji podjął się płk. Koc 21 lutego 1937 a więc w chwili, gdy

Do słusznego uregulowania stosunków w Europie Środkowej dąży nowy rząd węgierski

Budapeszt, 14. 5. FAT. Wzrost prąd południem członkowie nowego rządu ożyli przysięgę na ręce regenta Horthy'ego. W mowie, wygłoszonej dziś w parlamencie, premier Immredy oświadczył m. in. co następuje: „Naturalnym dążeniem każdego rządu powinno być w dzisiejszych powikłanych i trudnych stosunkach politycznych utrzymanie pokoju. Niemniej jednak cąją się zauważyć pewne różnice w ocenie istoty i pokoju. Z jednej strony w dzimy zwolenników utrzymania status quo, z drugiej zaś tych, którzy podkreślają potrzebę stworzenia prawdziwego i sprawiedliwego pokoju. W polityce węgierskiej nie zaszyły w ostatnich czasach żadne zmiany. Polityka ta może być scharakteryzowana jako aktywna polityka pokoju dążąca do

UMOCNIENIA DOBRYCH STOSUNKÓW Z PRZYJACIÓŁMI ORAZ DO ODPREŻENIA Z TYMI, KTÓRZY DOTĄD NIE MOGLI BYĆ PRZYJACIÓŁMI NAZWANI.

Przyjaźń węgiersko-włoska istnieje i będzie coraz mocniejsza. W stosunkach węgiersko-włoskich protokoły rzymskie pozostały niezmiennie w mocy. Także przyjaźń węgiersko-niemiecka, mimo zmienionych stosunków, pozostanie bez zmian i będzie się nadal rozwijała.

Węgry łączą z Polską głęboką i opartą na najszerszych naczyniach obu narodów przyjaźń (Burdliwe oklaski). Potwierdziły to i dały ostatnio wyraz tej przyjaźni impetującą uroczystości i ich wewnętrzna treść podczas wizyty regenta w Polsce..

Premier stwierdził zainteresowania i zrozumienia dla wszystkich tych zagadnień, które dotyczą

SŁUSZNEGO UREGULOWANIA SIĘ STOSUNKÓW W EUROPIE ŚRODKOWEJ.

„Czym powietrze dla płuc, tym dla

organizmu Sumalt rano“

Mówiąc o podjętych w roku ubiegłym rokowańiach z Jugosławią, Rumunią i Czechosłowacją, zdążających do unormowania wzajemnych stosunków i poprawy losu ludności węgierskiej w tych państwach, premier podkreślił, że rząd węgierski okazał tu jak najdalej idącą cierpliwość. Chociaż rozmowy te musiały być nie z winy Węgier często odkładane i przewlekane, rząd węgierski nie traci nadziei, że jednak uda się stworzyć w basenie naddunajskim cytnację, która umożliwi normalny rozwój tarcijszych narodów, a później ewentualnie również nawiąza-

Dr. med. J. Händler

ordynuje jak w roku ubiegłym

Iwonicz-Zdrój, Willa „Leonia“

nie pomiędzy nimi i przyjaznych stosunków.

Mówiąc o polityce wewnętrznej, premier podkreślił, że wykonanie programu inwestycyjnego, mającego na celu przede wszystkim dozbrowienie, będzie naczelnym zadaniem rządu. Dla zapewnienia porządku wewnętrznego działalność wszelkich konspiracyjnych organizacji bez względu na to, do jakich celów dążą, musi być ukrócona. Odnosi się to nie tylko do agitacji komunistycznej, ale także

DO TYCH WSZYSTKICH ORGANIZACJI, KTÓRE POD PŁASZCZYKIEM RUCHU PRAWICOWEGO ROZWIJAJĄ SZKODLIWĄ DZIAŁALNOŚĆ, WIĄZĄC ŁATWOWIERNYCH LUDZI PRZYSIĘGĄ ITP.

Premier zaznaczył, że rząd jeszcze na dzisiejszym posiedzeniu parlamentu złoży 2 projekty ustaw mających na celu ukroczenie podburzającej i wywrotowej działalności przez zastosowanie surowych kar.

Lot do granic stratosfery odbył się zgodnie z programem

Warszawa, 14. 5. PAT. Balon „Toruń“ wylądował szczęśliwie przed godziną 13-tą w miejscowości Zegrze północne na terenach wojskowych. Lot odbył się w warunkach atmosferycznych wyjątkowych przy zupełnym braku wiatru. Zgodnie z przewidywaniami, balon wykonał niewielką pętlę i dzięki temu, mimo 5-godzinnego lotu, znalazł się w odległości tak bliskiej od Warszawy. Zamierzoną wysokość

9,5 klm osiągnięto, jak również przeprowadzono zamierzone badania naukowe. Lądowanie było łagodne, jakkolwiek lotnicy, chcąc zabezpieczyć aparaty przed uszkodzeniem, musieli je wyrzucać na specjalnych spadochronach. Lądowanie nastąpiło na terenach wojskowych w ogrodzie. Obaj lotnicy jeszcze w dniu dzisiejszym powrócili do Warszawy.

rządy gen. Składkowskiego trwały już ponad 9 miesięcy. Ozon nie stał się wprawdzie partią rządową, bo płk. Koc kilkakrotnie oficjalnie podkreślił, że Ozon nie przyjmuje odpowiedzialności za działalność rządu, niemniej jednak fakt oddania Ozonowi do dyspozycji całego aparatu administracyjnego, był wyraźnym zaprzeczeniem tych słów. Rząd starał się ponadto realizować wytyczne polityki wewnętrznej Ozonu. Ozon wszedł na drogę faworyzowania skrajnych grup młodzieży oenerowskiej — rząd więc nie mógł się przeciwstawić ich występom. Wszakże ta polityka Ozonu okazała się zawodną. Ozon wszedł w fazę dekompozycji, a ponieważ rząd udzielił pełnego poparcia Ozonowi skutki wypadków w Ozonie nie mogły nie odbić się na wpływach samego rządu.

Rząd Mariana Kościłkowskiego nie zanabiegł Przytykowi i Mińskowi Mazowieckiemu. Rząd gen. Składkowskiego przeżył wyprawę Doboszyńskiego, następnie pamiętne ekscercy antyżydowskie w Brześciu, w Częstochowie i w Bielsku. My Żydzi, przeżywamy jeszcze

dziś skutki „owszem“ i swoistej interpretacji pikiet przez p. premiera. W lecie ubiegłego roku doszło również do wrzenia po wsiach małopolskich, którego skutki są pamiętne. Na odcinku młodzieży nie ustają zaburzenia. Normalna, spokojna praca naukowa na uniwersytetach i wyższych uczelniach pozostała nam tylko jako wspomnienia. Przez pewien okres czasu panowało również w kraju podniecenie na odcinku religijnym w związku z zatargiem wawelskim, w czasie którego — jak wiadomo — gen. Składkowski podał się do dymisji.

Powszechnie znane — i należyście cenione — są wysiłki p. premiera Składkowskiego, — jako ministra spraw wewnętrznych, — o punktualność urzędników w urzędach i o czystość w domach i hotelach. W dwulecie rządów premiera Składkowskiego — całe społeczeństwo życzy p. premierowi, aby na froncie wewnętrznym, potarganym przez słaby wobec wiczarzycieli endeckich i oenerowskich rząd poprzedni — przywrócił taki spokój, jaki panował za życia Wielkiego Marszałka.

NA „ŚWIĘTO GÓRY KARMEL“ WYCIECZKA DO PALESTYNY, GRECJI, TURCJI I RUMUNII

21. VI. — 19. VII. na s/s „POLONIA“

Ceny przejazdu wraz z paszportem i wizami od zł. 380.—, 10 dni pobytu na Górze Karmel w luksusowym pensjonacie od zł. 130.— Informacje i zapisy:

GDYNIA-AMERYKA, LINIE ZEGLUGOWE S. A.

oraz BIURA PODRÓŻY.

Co zawiera demarche mocarstw w sprawie ustawy Goeringa?

Waszyngton, 14. 5. (ZAT). Amerykańskie ministerstwo spraw zagranicznych ogłosiło tekst noty, doręczonej rządowi niemieckiemu w związku z rozporządzeniem Goeringa o rejestracji majątków żydowskich w Niemczech. Nota podkreśla, że rozporządzenie to stanowi pogwałcenie niemiecko-amerykańskiej umowy handlowej, domaga się przeto gwarancji, że poczynania te nie będą stosowane względem obywateli amerykańskich.

Londyn, 1. 5. (PAT) Z kół autorytatywnych komunikują, że ambasador angielski w Berlinie sir Neville Henderson otrzymał polecenie od swego rządu, aby przeprowadził dochodzenia w sprawie charakteru i zasięgu rozporządzenia Goeringa o rejestra-

cji majątków żydowskich. Wytyczne postępowania rządu angielskiego będą ostatecznie nakreślone na podstawie raportu ambasadora Hendersona.

ROGER & GALLET

Odwołanie sensacyjnej wersji o 30.000 bombowców sowieckich nad Berlinem

Praga, 14. 5. PAT. Prasa komunistyczna i kilka pism socjalistycznych zamieściło treść rzekomej audycji moskiewskiej stacji „Komin-tern“, gdzie miano oświadczyć, na falach radiowych, że „jeżeli obecny rząd niemiecki odważy się na jakiegokolwiek naruszenie granicy czechosłowackiej, nad Berlinem zjawi się

30.000 aparatów niszczycielskich“. Za prasą sowiecką czeskie pisma komunistyczne odwołują tę wiadomość, tłumacząc się, że przyniosły ją za czeską prowincjonalną prasą socjalistyczną. „Wiadomości takiej — piszą dzienniki komunistyczne — stacja moskiewska nie nadawała i nie mogła nadawać“.

„Czechosłowacja musi rozpaść się“ ... Twierdzenie b. premiera hr. Bethlena

Wiedeń, 14. 5. PAT. „Deutscher Telegraph“ zamieszcza pod tytułem „Rozpad Czechosłowacji jest nieunikniony“ wywiad z b. premierem węgierskim hr. Bethlenem, udzielony korespondentowi holenderskiej gazety „Telegraph“,

w którym hr. Bethlen twierdzi, że Czechosłowacja musi po prostu pewnego dnia rozpaść się, a to na skutek wzrastających tendencji odśrodkowych mniejszości narodowych.

Ucieczka dwóch więźniów z obozu koncentracyjnego po zamordowaniu wartownika

Weimar, 14. 5. PAT. Dwaj więźniowie obozu izolacyjnego w Buchenwaldzie pod Weimarem zamordowali dziś łopatą wartownika z od-

działu S. S., po czym po zabraniu karabinu, zbiegli. Zrabowany karabin porzucili później koło wsi Ottmanshausen.

V. Cramm skazany na 1 rok więzienia

Paryż, 14. 5. PAT. Havas donosi z Berlina, że słynny tenisista niemiecki baron Gottfried von Cramm stanął dziś przed trybunałem pod zarzutem popełnienia przestępstwa z art. 175 kodeksu karnego, mówiącego o homoseksuali-

źmie. Na rozprawie nie ma żadnego świadka. Prokurator postawił wniosek o zamknięcie drzwi i wydalenie z sali wszystkich dziennikarzy.

Berlin, 14. 5. PAT. Znany tenisista niemiec-

Podziękowanie angielskiemu ministrowi spraw wewnętrznych

Londyn, 14. 5. (ZAT) Rada żydowska Manchesteru i Salfordu uchwaliła na ostatnim swym posiedzeniu wystosować do ministra spraw wewnętrznych sir Samuela Hoare'a depeszę z wyrazami podziękowania za słowa, wypowiedziane przezeń w ubiegłym tygodniu w mowie w Blackpoole, w której, broniąc urzędów demokratycznych w życiu społecznym, w niedwuznacznych słowach potępił prądy antysemityczne, na kontynencie europejskim. Na tym samym posiedzeniu prezes rady, Nathan Laski, omówił obowiązki Żydów angielskich wobec ich współwyznawców, przesładowanych w niektórych krajach europejskich.

Meksyk zerwał stosunki dyplomatyczne z Anglią

Meksyk, 14. 5. (R). Rząd meksykański postanowił zerwać stosunki dyplomatyczne z W. Brytanią. Nastąpiło to ubiegłej nocy po zapłaceniu przez rząd meksykański 397 tysięcy pesos jako rocznej raty, należnej obywatelom brytyjskim za straty, poniesione wskutek akcji rewolucyjnej w latach 1919—1920. Komunikując tę decyzję posłowi brytyjskiemu, minister spr. zagr. Meksyku oświadczył, iż rząd meksykański postąpił w ten sposób z powodu niezadawalniającego stanowiska rządu brytyjskiego w kwestii wywłaszczenia zagranicznych właścicieli kopalń naftowych.

Szef O. Z. N. na Zamku

Warszawa, 14. 5. PAT. Pan Prezydent Rzeczypospolitej przyjął dziś szefa O. Z. N. gen. Skwarczyńskiego.

Negus wrócił do Londynu

Londyn, 14. 5. PAT. Haile Selassie powrócił do Londynu z Genewy.

Dalsze rozmowy londyńskie Henleina

Londyn, 14. 5. PAT. Przewódca Niemców sudeckich Konrad Henlein przeprowadził dziś przed południem szereg dalszych rozmów. M. in. widział się on z posłem czechosłowackim Janem Masarykiem.

MORSZYN-Z-KOJ

Dr. med. BOLESŁAW FELL

przeprowadzi się i ordynuje w bieżącym sezonie kąpielowym w Pensjonacie „OxiOn“, Tel. 36

Zgon gen. inspektora armii gen. Franco

Burgos, 14. 5. PAT. Gen. Cabanellas, były prezydent rady obrony, utworzonej w Burges z początkiem powstania gen. Franco, a ostatnio inspektor generalny armii, zmarł w Maladze.

Kto wygrał na loterii?

Warszawa, 14. 5. Dziś w drugim ciągnięciu padły większe wygrane. 20.000 zł — 22998, 10.000 zł 27703, 144357, 5.000 zł — 57914, 63835 98642, 2.000 zł — Nr 1520. 16561, 34902, 51742, 55016, 58156, 72470 105564, 107380, 138804, 154213 158703, 159103.

ki von Cramm został skazany na 1 rok więzienia za przestępstwo przeciwko obyczajności z zaliczeniem 2 miesięcy aresztu prewencyjnego.

PRZEGLĄD PRASY

Bez komentarzy

Los Czechosłowacji

„Na 20 maja zapowiedziane jest wielkie expose premiera Hodży, który swoim rodam i całemu światu przedstawi czeską koncepcję rozwiązania sprawy narodowościowej na gruncie Czechosłowacji. Jest rzeczą jasną, iż do tego czasu należałoby się powstrzymać od różnych, zbyt może pochopnych przepowiedni na temat przyszłych losów Czechosłowacji. Expose premiera Hodży będzie bowiem ostatnią i ostateczną próbą załatwienia polubownego tej ciężkiej sprawy — należy więc przeczekać, czy próba ta mimo wszystko się nie uda.

Expose będzie przytem na pewno uzgodnione z rządami Francji i Anglii. Premier Hodża wystąpi więc pod adresem Niemiec z ofertą polityczną nie tylko w swoim imieniu, lecz jednocześnie w imieniu Francji i Anglii. Czyż oferta ta — tak poważna

GOCZAŁKOWICE-ZDRÓJ G. S.

Solanka jodo-bromowa, borowina, wodolecznictwo, inhalatorium.

Tanie kuracje ryczałtowe.

Prospekty wysyła Zarząd Zdrojowy.

i tak doniosła — będzie na prawdę odrzucona w Berlinie, wszystko jedno, czy bezpośrednio, czy też za pośrednictwem pana Henleina?

Dziś w Anglii i Francji — w ich społeczeństwach i opinii publicznej — dojrzeła coraz bardziej świadomość niebezpieczeństwa niemieckiego. Rośnie też coraz bardziej gotowość przeciwstawienia się temu niebezpieczeństwu. Anglia nie jest jeszcze gotowa do wojny materialnej; ale staje się do niej coraz bardziej gotowa moralnie; ona — i również inne kraje. Każdy nowy „wyczyn“ zahorzości niemieckiej tę gotowość wzmacnia w progresywnym tempie i umacnia. Czy Niemcy liczą się z tymi konsekwencjami swych sukcesów; szczególnie ważkimi w krajach, gdzie decydującym czynnikiem jest nastrój i wola nie wodza, ale opinii społecznej; konsekwencjami, na których gruncie zrodziła się już raz klęska Niemiec Wilhelma II?

Nie ulega wątpliwości, iż są ludzie w Niemczech, którzy to doskonale rozumieją. Na pewno rozumie to doskonale kierownicy Reichswehry, usunięci ze swych stanowisk między innymi za opór w sprawie Czechosłowacji. Kto wie, czy nie rozumie tego doskonale i baron v. Neurath. Czy rozumie to jednak kanclerz Hitler i jego otoczenie?

Od odpowiedzi na to pytanie zależy będzie rzecz w tej chwili najważniejsza; odrzucenie lub przyjęcie tej oferty, którą na 20 maja szykuje premier Hodża, o ile — do złożenia tej oferty jeszcze wogóle dojdzie.

(„Kurier Polski“)

Nie będziemy tu dyskutowali o tym czy to tylko do Czechosłowacji odnosi się zarzut, że sprawa mniejszości i działalności antypolskiej komunistów „utrudniają ułożenie w sposób normalny warunków współżycia z państwami sąsiednimi“. Nie chcemy wątpić o tym, że P.I.P., a wraz z nią i nasze M.S.Z., które tak dobrze spozstrzega wszystkie prześladowania Polaków w Czechosłowacji, dostrzeże je na koniec także i gdzie indziej, np. choćby na Śląsku Opolskim, i wyciągnie z niego te same wnioski. Zwłaszcza, że w Niemczech idzie o mniejszość polską mniej więcej 10 razy liczniejszą, niż w Czechosłowacji i której los jest na prawdę tragiczny. Nie wątpimy też, że jest rzeczą czystego przyznadku, że działalność antypolska Kominternu

ternu zwróciła uwagę naszych sfer decydujących dopiero wówczas, gdy przeniosła ośrodek swego działania do Pragi, że natomiast niedostrzeżono jej, dopóki centrala ta znajdowała się w Berlinie. W artykule P. I. P. na tych żądaniach wyczerpuje się sprawa stosunku Polski do Czechosłowacji w obecnym okresie. Opinia polska niewątpliwie, będzie stale i z całą uwagą śledziła poczynania rządu czechosłowackiego, oczekując z jego strony powzięcia poważnych i wyczerpujących decyzji oraz konkretnych faktów“. Ale zarówno opinia polska, jak i zagraniczna, niewątpliwie rada by poznać na koniec oficjalne stanowisko Polski nie tylko wobec tych konkretnych zagadnień i bolączek partykularnych, ale wobec całokształtu zagadnienia Czechosłowacji, które wpłynęło ostatnio na porządek dzienny. Tym bardziej, że właśnie na temat stanowiska Polski wobec Czechosłowacji pełno jest w prasie zagranicznej pogłosek i plotek, zapewne przeważnie fantastycznych. Plotki te rodzą się z faktu, że nikt uwierzyć nie może, aby zainteresowanie Polski problemami Czechosłowacji ograniczało się do sprawy losu polskiej mniejszości tamże i sprawy tolerowania agitacji Kominternu.

(„Polonia“)

Gauleiter Förster w Polsce

„Pan Andrzej Wachowiak z „Polskarob“ miał jechać w sprawach służbowych do Anglii przez terytorium Niemiec. Konsulat niemiecki odmówił mu wizy tranzytowej.

Dlaczego?

Widocznie z powodu udziału jego w pracach Polskiego Związku Zachodniego, w Lidze Morskiej i Kolonialnej na Świętym Morza. Chyba tylko dlatego!

Pan Andrzej Wachowiak, znany społeczny działacz, nigdy nie nawoływał do oderwania części terytorium niemieckiego, nigdy nie używał prowokacyjnych słów pod adresem narodu niemieckiego. Nigdy nie podlegał nikogo przeciwko Niemcom. A jednak wizy odmówiono.

Wczoraj pojechał zwiedzać C. O. P. pan Foerster, szef narodowo-socjalistycznej partii w Gdańsku, radca stanu Rzeszy, poseł do Reichstagu — zresztą prywatna o-

PRZESTAŁY SIĘ BAĆ TRUDÓW

— pracy zawodowej, gospodarczej krzątanimy, zabaw i sportów —

BO PRZESTAŁY SIĘ BAĆ O SWĄ CERĘ.

Dzisiejsze Panie. Czy wszystkie? W każdym razie te, które się przekonały o zaletach Benigniny. Wiedzą one o tym, jak szybko i pewnie oczyszcza ona skórę z wszelkich wad i nieczystości, jak ją doskonale odświeża, jak ją czyni odporną i delikatną zarazem. Słowem jak ją świetnie konserwuje i wprost odmładza.

BENIGNINA KREM, MYDŁO, PUDER.

Skład partyjny nowego rządu belgijskiego

Bruksela, 14. 5. PAT. W dobrze poinformowanych kołach politycznych utrzymują, że w skład rządu premiera Spaaka wejdzie 4 socjalistów, 4 katolików i 2 liberałów. Poza parlamentu do gabinetu wejdą: jeden przedstawiciel stronnictwa katolickiego, jeden liberał oraz minister obrony narodowej gen. Doms. Premier Spaak połączy w swych rękach urząd premiera

1-y tań sezon tylko do 15-go czerwca
KURACJE RYCZAŁTOWE ZŁ. 155.—
Informacje:
IWONICZ-ZDRÓJ

soba w Wolnym Mieście. — Pojechał zwiędzić rdzeń obronności naszego Państwa“.

(„Kurier Bałtycki“)

Petardy z politechniki

„Kto sięgnął do petardowej metody walki politycznej, to niech nie zapomina o tym, że odłamki bomb lecą na oślep we wszystkich kierunkach i mogą przebić i zniszczyć to, co od szeregu lat stanowi zasłonę i ochronę wybitnie politycznej akcji obozu zorganizowanego przez Stronnictwo Narodowe. Jak wiadomo obós ten z racji swoich wpływów politycznych wśród młodzieży, pragnie uchodzić za obrońcę przywilejów uniwersyteckiej eksteritorialności i korporacyjnego systemu wyższych uczelni. To swoje stanowisko motywuje przede wszystkim powoływaniem się na tradycję i na potrzebę nieskrępowania myśli naukowej. Czy jednak istotną przyczyną tego stanowiska nie jest obrona wpływów wśród młodzieży i chęć zapewnienia swoim papibom bezkarności pod osłoną autonomii?..

Rektor bierze wobec władz administracyjnych zobowiązanie, że na terenie podległej mu uczelni gwarantuje bezpieczeństwo publiczne. Składa to zobowiązanie, mając zapewnienie młodzieży — tej młodzieży i tych kół politycznych, które mienia się obrońcami autonomii uniwersyteckiej — że teren uczelni nie stanie się miejscem żadnej akcji politycznej.

PRZY ZATRUCIU MIĘSEM, WEDLINA, RYBA LUB GRZYBAMI szybko i niezawodnie działająca woda gorzka FRANCISZKA-JOZEFA natychmiast zastosowana, jest nadzwyczaj skutecznym środkiem pomocniczym.

Tymczasem zapewnienie to zostaje bezceremonialnie złamane, sprawcy z poza płotów uczelni rzucają bomby. W błyku i huku tych bomb padają nie tylko rannad robotnicy, ale pęka i dobra wiara rektora w stosunku do swojej młodzieży, okazuje się jego bezsilność jako gwaranta bezpieczeństwa na terenie podległej mu uczelni, w jasrawych i krwawych kolorach odsłania się, nie wiadomo który już raz, prawdziwy stosunek petardowców do autonomii uniwersyteckiej..

...Dlaczego obywatel państwa polskiego ma się czuć bezpiecznie na ulicy, aniżeli w obrębie i w pobliżu uczelni?

Jeśli już ktoś sięga do bomby, jako argumentu politycznego, to niech do tego środka dostosuje cały poziom swego postępowania, niech nie chowa się za dobrą wiarę człowieka nauki, ale po tym niech nie ucieka do kościoła. Jeśli wojna, to wojna, ale wojna bohaterstwa i rycerska“.

(„Dziennik Polski“)

Natchnienie z... zachodu

...Nadarmo zęby zacinać,
napróżno kark chył do ziemi
— zbliża się straszna chwila,
której nie zdołam odmienić...
Zaczę mordowć i palić,
gwalić i poniewierać
— nazbyt jesteście mali,
a we mnie rośnie i wzbiera,
... — siła przetrada się w zwierzał
Bracia, ja was pozagryzam...“

(„Prost... i mostu“)

Pożyczka 10 milionów f. szt. dla Turcji

Istanbul, 14. 5. PAT. Prasa turecka podaje, że dobiegają końca rokowania między tureckim w Londynie w sprawie pożyczki w wysokości 10 milionów f. szterlingów. Powodzenie pertraktacji tych potwierdza również

prasa angielska.

Według poprzednich wiadomości, pożyczka ma być użyta na rozbudowę portów tureckich oraz tureckiego przemysłu ze specjalnym uwzględnieniem potrzeb obrony narodowej.

I. SCHWARZBART

Liga Narodów w stratosferze -- idei

Międzynarodowa polityka dzisiejszej Europy podobną jest do ula. Wre w niej praca gorączkowa. Ustawiczne podróże mężów stanu są zewnętrznym objawem tej gorączki. Zardrosny, zawistny wyścig polityczny pełny chwytów, podstępów, obłudnej przyjaźni dziś z tym, jutro z tamtym, aby sobie tylko zapewnić zwycięstwo w decydującej wojnie, dziś jeszcze odraczanej — wyścig ten ogarnął nie tylko główne mocarstwa. Także na bocznych szlakach Ankara, Belgrad, Sofia, Ateny, po cichu montują się nowe konstelacje, nowe asekuracje. „Anschluss“ ruszył z posad wszelkie dotychczasowe kombinacje i, zmusił nie tylko politycznie, ale i gospodarczo do przegrupowań. Są one w pełnym toku.

Ale dziś nie o nich pisać zamierzamy. Chcemy kilka uwag poświęcić obradom tej instytucji, która miała się stać siłą koordynującą, chaotyczną Europę, siłą regulującą interesy i namiętności państw, siłą przeciwdziałającą krzywdom, gwałtom i wojnom. Tym wszystkim miała się stać Liga Narodów, a stała się w gruncie rzeczy powolnym narzędziem silniejszych i silnych, instytucją sankcjonującą milcząco gwałty, zespołem, który nie dyryguje, ale tańczy tak, jak dyrygują mocarstwa. Przez pewien czas respół tzw. średnich i małych państw w Lidze rewoltował przeciw temu systemowi, próbował tworzyć ugrupowania przeciw preponderancji mocarstw i w obronie Ligi, ale dziś i te małe państwa porzuciły tę taktykę. I one weszły na drogę oportunistyczną i znakomicie akomodują się do mocarstw. Przekonały się, że nie warto kruszyć kopii o jakieś tam fantazje zbratania narodów i państw. Obecna sesja Ligi jest już tej gruntownej zmiany i rezygnacji jaskrawym dowodem.

Weźmy dwie sprawy: Abisynii i Hiszpanii. W obu tych sprawach tzw. średnie i małe państwa ostrożnie wycofały się z linii ogniowej i albo głosowały wprost z wielkimi mocarstwami, albo też jeszcze ostrożniej wstrzymały się od głosowania. Obie sprawy załatwione zostały zgodnie z życzeniami Anglii i Francji, a życzenia te stały pod znakiem najistotniejszej sprawy dzisiejszej polityki europejskiej, tj. prób montowania nowej osi Londyn — Paryż — Rzym.

Sprawa Abisynii została definitywnie pogrzebana, ale grobu jeszcze nie zakryto. Pozostał otwartym. Liga Narodów wykreśliła się z cieśni, nie zatwierdziła bynajmniej aneksji Abisynii, nawet nie orzekła, że Abisynia przestała być członkiem Ligi. W ten sposób uratowała — ideę. Nie splamiła się aprobatą gwałtu. Przeciwnie, zaprosiła Heile Selassie do stołu Rady Ligi, z respektem wysłuchała jego i jego ministra przemówienia. Było coś rzeczywiście tragicznego w słowach negusa, gdy rozpoczął swe przemówienie: „My, Heile Selasie I, suwerenny cesarz Etyopii...”

Nie tak dawno temu, bo 2 sierpnia 1928 Włochy i Abisynia zawarły pakt... przyjaźni. W artykule I. tego paktu czytamy: „Wieczny pokój i wieczna przyjaźń będą panowały między królestwem Italii a cesarstwem Abisynii. A w art. V tego wieczystego paktu zadeklarowali wysocy kontrahenci: „Oba rządy obowiązuje się sprawy sporne... poddać sądowi polubowemu i rozjemczemu, a nie sięgać do broni!”

Dlatego też przewodniczący Rady pan m. n. Munters zaprosił Heile Selasie, suwerennego cesarza Etyopii do stołu i pozwolił mu tam słuchać mów pogrzebowych i uczestniczyć w areopagu państw przez całych 7 godzin. I Heile Se-

Reumatykom

szczególne dają się we znaki nagłe i częste zmiany pogody. Bóle reumatyczne i artretyczne usmierza Togal. Tabletki Togal stosowane w dawkach po 2 do 3 tabletek 3 razy dziennie przynoszą ulgę w tych cierpieniach.

Togal

lasie, jeśli zechce. będzie mógł także na przyszłe posiedzenie przyjechać. Abisynia nie została wykreślona z grona członków Ligi. Pozostawiła tylko swobodę wszystkim państwom. Mogą robić jak chcą... A zresztą, któż to wie? Może jakieś powstanie szczepów abisyńskich, może jakaś nowa Adua, ta pierwsza nie druga... Grób zostawiono otwarty... na każdy wypadek.

Anglia świetnie to wyreżyserowała. Uzyskała sankcję Ligi dla siebie i innych, dla wszystkich, którzy zechcą uznać króla Włoch cesarzem Etyopii, a równocześnie nie odebrała tego tytułu Heile Selasiemu. To też Heile Selasie rozpoczął swą tragikomiczną mowę na Radzie Ligi od... podziękowania i słów wdzięczności dla... Anglii!! I ten szczegół był świetnie przygotowany.

No, a teraz Francja i Anglia obok dostarczania broni szczepom abisyńskim będą mogły zgodnie z uchwałą Ligi uznać imperium włoskie, Anglia zgodnie z paktem kwietniowym, Francja zaś w toku obecnych pertraktacji.

A o to właśnie chodziło. I do tego celu dostosowały się inne mocarstwa i państwa. A później — zobaczymy. Wait and see! Na każdy wypadek Heile Selasie wrócił do — Londynu.

Nie mniej interesująca gra rozegrała się w sprawie Hiszpanii. Stanowisko reprezentanta

ARNOLD ZWEIG

INTRONIZACJA POWIEŚĆ

Z upoważnienia autora
przełożył

Alfred Liefeld

28

Z drugiej atoli strony ta sama Litwa stanowi strzałę, wbita w żywe ciało Królestwa Kongresowego i, jak to już nie raz generał Clauss podkreślał, zaporę na drodze ku morzu. Ze zaś nikt rozsądny chyba nie przypuszcza, że Prusy oddadzą Polsce do dyspozycji i użytkowania ujście Wisły wraz z Gdańskiem, że ponadto rezydujący w Szwajcarii Polski Komitet Narodowy oświadczył wyraźnie, że Polacy ani myślą rezygnować z pretensji do obszaru wileńskiego wraz z jego stolicą, — nie pozostaje nic innego, tylko przypomnieć zgromadzeniu o tych niepozabawionych znaczenia momentach, pozostawiając włoski tudzież dalsze rozważania panu szefowi Wydziału Politycznego.

Książę, rozparty wygodnie w fotelu, nie spuszczał podczas przemówienia uważnych a usmiechniętych oczu ze swojego szefa sztabu, który z kiepsko maskowaną uciechą wytykał Naczelnemu Dowództwu przedwczesne ogłoszenie niepodległości polskiej, raz po raz uderzając nią niby sztyletem w dogorywającego przeciwnika, jeśli wolno tu użyć porównania, w jakich lubuje się pewną odmianą sadystycznych powieściopisarzy. Clauss nie pozwolił sobie przy tym na żadną zresztą nierzeczową uwagę. Z kolei zabrał głos najbardziej opanowany z mówców, młanowicie baron Ellendt, któremu przypadło zadanie znacznie trudniejsze: wyciągnąć wnioski z przesłanek generała Claussa. Baron wywijał się z tego znakomicie. „Wywody mojego szanownego przełożonego“, rozpoczął, podkreślając lub tuszując skąpymi gestami rąk wagę własnych wypowiedzi, „wymagają pewnej klasyfikacji, zanim dojdziemy do jakich takich konkluzji ostatecznych.“ Nie ulega wątpliwości, że możnaby spróbować rozwiązania, proponowanego przez N. D. A. Z góry jednak stwierdzić należy, że rozwiązanie to nasuwa mnóstwo zastrzeżeń. Gdzie bowiem szukać twardego oparcia, na czym budować jakieś status quo? Któregoś pięknego poranku po osiągniętym zwycięstwie, a więc wedle

wszelkich danych już niebawem, niemiecka armia okupacyjna opuści Litwę. Można będzie zostawić pewne oddziały na garnizony i do ochrony pogranicza. Nie wpłynię to jednak na fakt, że państwo litewskie będzie musiało samo wykreślać za siebie tyle sił, by bronić zarówno swojej egzystencji, jak i sojuszu z Rzeszą Niemiecką. Do tego zaś trzeba właśnie poparcia ze strony ludności, i ducha, obudzonego w masach. A ludność litewską można z gruba podzielić na dwie masy: jedną wielką — zwartą i jednolitą, drugą — mniejszą — nader zróżniczkowaną. Z tej drugiej, o której chcę mówić najpierw, możemy już na wstępie pominąć Żydów: mimo wszelkich naszych zarządzeń i obostrzeń Żydom dzieje się pod opieką Niemiec o tyle lepiej, niż za carskich czasów, że przystaną na wszystko, co nie ma zresztą znaczenia, bo siły ich równają się zeru. Na właściwą ludność litewską składają się chłopci, tych zaś poza gospodarstwem obchodzi przede wszystkim ich język i religia. Nikt nie przeczy, że należy dążyć do zniemczenia tego kraju — już choćby z uwagi na interes wojska. Jeśli jednak chodzi o zdobycie wpływów wśród mas włościańskich, to jedyna droga ku temu prowadzi przez księży, a więc przez kościół. Siąd wniosek, że ludziom tym należy dać katolickiego króla. Sasaki dom panujący jest katolicki, wobec tego książę z rodu Wittinów nadaje się zupełnie, by uczynić zadość tym rozsądnym wymaganiom ludu litewskiego. A przy tym zażyły stosunek łączący Drezno z Berlinem, gwarantuje wszelkie ułatwienia pracy sztabu generalnego. „Bo my, jukrzy z Prus Wschodnich“, tu mówca popadł na chwilę w ojczysty, rozlewny dialekt, „mamy już sporo doświadczenia z wieśniakiem litewskim, umiemy też dać sobie z nim radę, gdy pokazuje rogi, ta też jeśli zajdzie potrzeba wzmocnimy saskiego księcia tegim piwem królewieckim. Ale protestancki panujący na tronie litewskim — to stanowczo anachronizm“.

C. d. n.

ządu Walencji min. Alvansia del Vayo było nie o wiele inne niż negusa I on miał z góry sprawę przegraną. Choć tonacja przemówień Halifaxa i Bonnetta była inna, chłodną i logiczną u Halifaxa, a nieco sentymentalną u Bonnetta, to jednak stanowisko obu mocarstw, Anglii i Francji i w tej sprawie stało pod naciskiem centralnego zagadnienia, tj. układu z Włochami. I to było decydujące. Anglia już się zobowiązała poczekać z wycofaniem wojsk włoskich aż do ukończenia wojny hiszpańskiej i uregulowania sprawy Hiszpanii, a Francja w tym samym duchu prowadzi pertraktacje. Między tym przyrzeczeniem Anglii a zobowiązaniem Włoch do wyrzeczenia się jakichkolwiek aneksyj kosztem Hiszpanii, a zatem i zajęcia Balearów, zaistniało w pakcie kwietniowym wyraźne iunctim. Wniosek min. de Vayo domagający się porzucenia nieinterwencji, czyli krótko mówiąc dowozu broni dla rządu i wojsk Walencji, a nadto wysłania komisji dla zbadania ilości wojsk niemieckich i włoskich w Hiszpanii był sprzeczny właśnie ze zobowiązaniem Anglii, przyjętym w pakcie kwietniowym. I dlatego los wniosku hiszpańskiego był z góry przypieczętowany. Nie interes Hiszpanii, nie zagadnienie krzywdy czy słuszności, ale znowu montowanie trójkąta Londyn—Paryż—Rzym zaciążyło i w tej sprawie na stanowisku Ligi. Liga poddała się dyktatowi Anglii i towarzyszącego Anglii rządu pana Daladiera, towarzyszącego nie bez oporu, ale ostatecznie towarzyszącego. I nikt już nie chciał się rozbić o dawną Hiszpanię. Tu tak samo jak w sprawie Abisynii decydują fakty, a nie prawo. I dlatego na 14 członków Rady Ligi, tylko jeden głos Rosji sowieckiej podniósł się ze zrozumiałych przyczyn za wnioskiem min. de Vayo (drugim głosem był głos samej „strony“ — Hiszpanii), cztery były wyraźnie przeciwne, a 9 państw cofnęło się za — bezpieczny odcinek neutralności i wstrzymało się od głosowania. Nawet — Chiny, deptane inwazją, nie głosowały przeciw. „Delegat Chin „nie miał bowiem czasu porozumieć się ze swoim rządem“. Tak przemożnym okazał się wpływ Anglii i w tej sprawie.

Obok tych dwóch wielkich spraw, stojących w cieniu największych zagadnień i konfliktów współczesnej polityki międzynarodowej przesunęły się tym razem przez Radę Ligi jeszcze inne sprawy o wielkim zasięgu. Sprawa reformy Ligi (groźna mowa delegata Chile), sprawa — resum teneatis amici — Komisji rozbrojeniowej. Nie są one w tej chwili ukończone i dlatego zajmijmy się tylko jeszcze jednym zagadnieniem, pozornie lokalnym, a jednak niezwykle znamienym i zającem się o sprawę samego Paktu Ligi. Sprawą tą jest uzgodnienie rezolucji przyznającej Szwajcarii wyjątkowe stanowisko wśród członków Ligi. Wyjątkowość ta polega na tym, że odtąd Szwajcaria wolną będzie od obowiązku stosowania jakichkolwiek sankcji, politycznych, gospodarczych czy wojskowych wobec napastnika, który napadnie inne państwo. Jest to zatem pierwszy, także formalnie usankcjonowany wyjątek w Pakcie Ligi, szczególnie odnośnie do jego najważniejszego artykułu 16.

Sprawa ta przedstawia się w krótkich zarysach tak: Spośród trzech wielkich sąsiadów Szwajcarii — dwaj Niemcy i Włochy nie są już członkami Ligi. Obecnie zarysowane konflikty europejskie łatwo mogły wplątać Szwajcarię w wojnę przeciw tym potężnym mocarstwom. Skład etniczny Szwajcarii, obejmujący Niemców i Włochów, poddanych obecnie propagandzie włoskiej i niemieckiej, mógłby stworzyć sytuację groźną rozpadem Szwajcarii i jej likwidacją. Obowiązek stosowania sankcji po myśli Paktu Ligi służyłby dla tej wrogiej propagandy niemieckiej i włoskiej. Szwajcaria musi się przeto ratować bezwzględną neutralnością, na której opiera się od wieków jej samodzielność i niepodległość polityczna. Nie może ona poruczać swego losu zmiennym wypadkom i rzucać się w wir konfliktów europejskich. Dlatego też rząd szwajcarski już przed pewnym czasem przedłożył Lidze memoriał, domagający się uznania wyjątkowej pozycji Szwajcarii, uznania jej neutralności na wieki czyli innymi słowy o uwolnienie jej mimo pozostania w Lidze od obowiązku sankcji. Szwajcaria dała też do zrozumienia, że bez uznania tej neutralności

Meteorologia bydgoska

„Dziennik Bydgoski“ twierdzi, że żydzi wpływają na pogodę.

Rys. S. Wiesenthal.

Z GIELDY

KRAKOWSKA GIELDA ZBOŻOWA.

KRAKÓW, 14 maja. Pszenica jednolita dworska czerw. 27.05—27.75, biała 27.50—27.75, zbierana targowa 27—27.25, 21.50 Jęczmień jednolity dworski 19.50—20.50, przemalowany żyto jednolite dworskie 21.75—22, zbierane targowe 21.25—17.75—18.25, pastewny 16.175—17.25, owies jednolity dworski 21.75—22.50, zbierany targowy 21—21.50, zadeszczony 19.00—20, kukurydza 22.50—23. Mąka pszenna gat. I 30% 43.75 45.50, gat. I. 50% 42.25—43.50, gat. IA 65% 38.75—39.75, razowa 95% 33.75—34.25, gat. II 30—65 36—36.75, gat. IIA 50—65% 29.75—30.75, pastewna 17.25—17.50, mąka żytnia okręgu krakowskiego gat. I. 50% 33.75—34.25, gat. I 65% 32.25—32.75, razowa 95% 25.50—26.25, gat. II 50—65% 21.75—22.25, mąka

żytnia okr. poznańskiego gat. I 50% 34—34.50, gat. I. 65% 32.50—33, otręby standart. pszenne młakle 15.50—15.75, 4rednie 13.75—14, żytnie 13.75—14, jęczmień 12.75—13. Obroty i tendencje: pszenica 217.5 spokojna, żyto 125 spokojna, jęczmień spokojna, owies 30 spokojna. Ogólny obrót 624 ton, tendencja ogólna spokojna.

POZNAŃSKA GIELDA ZBOŻOWA.

POZNAŃ, 14 maja. Ceny orientacyjne. Pszenica 25.25—25.75, owies pierwszy i drugi standart plus 25 groszy, mąka pszenna wszystkie gatunki plus 25 groszy. Roszta notowań bez zmiany. Tendencja obroty: pszenica 352 ożywiona, żyto 449 spokojna, jęczmień 195 spokojna, owies 30 lekko zwyżkowa.

GIELDA WARSZAWSKA.

WARSZAWA, 14 maja. Kursy zamknięcia. Akcje: Bank Polski 116.50, Cukier 35, Lillpop 68.75, Starachowice 21.50—37.25, Węgiel 27.50. Tendencja utrzymana.

Papier procentowe: 3% premialowa poz. inwestycyjna I em. 81 3/8, II em. 81.75, 5% poz. konwersyjna 70.50, 5% poz. konwersyjna kolejowa 68.50, 4% poz. konsolidacyjna 68.50, 4 1/2% poz. wewnętrzna grube 65. Tendencja mocniejsza.

DO JUGOSŁAWII

autokatem lub koleją od **ZI. 250**—

„ARGOS“ Szczepańska 7, tel. 159-99

musiałaby sobie ją zapewnić na innej drodze, t.j. przez wystąpienie z Ligi i — usunięciem siedziby Ligi z terytorium Szwajcarii.

Liga, jak zwykle, i tę sprawę potraktowała dyplomatycznie. Ale Szwajcaria energicznie napierała. I Rada Ligi pod tym naciskiem uznała żądanie Szwajcarii. Jednomyślnie choć z wielkim trudem uzgodniono trzy rezolucje, które w pełni uwzględniają postulat Szwajcarii.

W ten sposób — przed reformą Paktu Ligi stworzono precedens, który wydrżony z treści Pakt Ligi obala także formalnie. Na razie dla jednego — wyjątku.

A sposób, w jaki uzyskano uzgodnienie wskazuje na to, że ten wyjątek jest pierwszym, ale bynajmniej nie musi pozostać — jedynym.

Szwajcaria domagała się, aby uznano jej „wyłącznie wyjątkową“ pozycję. Zgodzono się jednak tylko na określenie: „szczególną pozycję“. Znaczący to, że w przyszłości także inne państwa mogą odwołać się do swej „szczególnej pozycji“. Wolno Szwajcarii, —

wolno i i innym. Za tę cenę zrobiono ustępstwo dla Szwajcarii.

I jeszcze jeden szczegół jest znamieny. W pierwotnej rezolucji żądano, aby Szwajcaria w zamian za to ustępstwo zobowiązała się „na każdym wypadku“ zabezpieczyć Lidze jej funkcjonowanie na terytorium swoim. Z chwilą jednak, gdy otwarto podwoje dla powstania dalszych „szczególnych wypadków“ neutralności „wyjątkowej“, Szwajcaria zaczęła się obawiać dla siebie komplikacji i dlatego zażądała, aby opuszczono słowa „na każdy wypadek“. Innymi słowy Szwajcaria zostawiła sobie wolną rękę w wypowiedzeniu siedziby Ligi na swym terytorium mimo przyznanej jej neutralności i mimo uwolnienia jej od obowiązku stosowania sankcji.

Perypetie tej sprawy wykazują przeto, jak kruszą się coraz silniej fundamenty Ligi.

Te trzy sprawy obecnej sesji Rady — Abisynii, Hiszpanii i Szwajcarii wykazują, jak systematycznie byt Ligi przesuwają się w świat — pięknej idei, zostawiając kierownictwo spraw ziemskich — siłę i mocarstwom,

S. L. SCHNEIDERMAN

Duchowy ośrodek Żydów marokańskich

żydowski bankier generała Franco. — Aleksander Dumas o żydach tangerskich. — Gdy Mojżesz Monteffiore odwiedził sułtana. — Sąd rabiniczny w gmachu dawnej ambasady niemieckiej. — Hitlerowcy w Maroku. — Los żydów tangerskich związany z losem Hiszpanii

(Od naszego specjalnego wysiannika)

TANGER, w maju

Prezes gminy żydowskiej w Tangerze, Salvador Hassan, jest oficjalnym bankierem generała Franco. Salvador Hassan posiada filie bankowe we wszystkich miastach hiszpańskiego Maroka, do niego należą także kopalnie żelaza w Rif i niejeden milion z jego kieszeni popłynął już na rzecz armii „narodowej”. Krażą nawet pogłoski, że Hassano wie są spokrewnieni z rodziną Franco; obie te rodziny pochodzą ze starych kastylijskich rodów żydowskich.

Ubodzy rzemieślnicy i handlarze żydowscy w Tangerze, z których znaczna część nie zna innego języka prócz arabskiego, wyrażają się z nienawiścią o bankierze Hassanie i w przygotowywanych wyborach do gminy głosować będą przeciwko niemu.

Żydowscy kowale i szewcy w Tangerze nie wiele wyznają się w polityce, ale ze łzami w oczach, przy pomocy pokaleczonych słów hebrajskich opowiedzą o cierpieniach Żydów w pobliskim Tetuanie, Melilli i Ceucie, gdzie rządzi bat generała Franco. Ci, którzy znają trochę historię, dodają przy tym, że podczas inkwizycji Żydzi doznawali najcięższych mук właśnie ze strony wychrzów, co ma być nawiązaniem do żydowskiego pochodzenia generała Franco.

Istnieje też w Tangerze intencja żydowska, stanowiąca właściwie elitę intelektualną tego międzynarodowego miasta, które pod względem kulturalnym posiada charakter typowo hiszpański.

Od wieków Tanger stanowi centrum duchowe Żydów hiszpańskich, osiadłych w Maroku. Z Tangeru pochodzą liczne osobistości czołowe Żydów sefardyjskich i do dnia dzisiejszego Żydzi tangerscy są licznie reprezentowani w literaturze i prasie hiszpańskiej i portugalskiej.

Znany pisarz francuski Aleksander Dumas, podczas swego pobytu w Tangerze był gościem poważanej tutejszej rodziny żydowskiej Hazencot i w książce o Tangerze wyraził się między innymi: „Życzyłbym sobie, aby wielu chrześcijan było podobnych do Żydów z Tangeru!”.

Prawie w każdym domu starych rodzin ży-

RABKA ZDROJOWISKO GÓRSKIE

miejsowość lecznicza i wypoczynkowa. — Idealny wypoczynek. Sporty
WSKAZANIA LECZNICZE:

DLA DOROSŁYCH

DLA DZIECI

SEZON OD 1. MAJA.

w cierpieniach artretycznych, reumatycznych, kobiecych, dróg oddechowych, miastdżycy, w stanach wyczerpania w chorobach gruczołów wewnętrznych, błon śluzowych i surowiczych, w skazach wysiękowych i limfatycznych

Informacje prospekty: Komisja Zdrojowa w Rabce i Związek Uzdrawisk Polskich Warszawa, Boduena 2. Tel. 530-88

dowskich znaleźć można wśród bogatej galerii obrazów z oryginałami wielkich mistrzów hiszpańskich także malowane drzewo genealogiczne z rodowodem, sięgającym nieraz aż do królów żydowskich. Żydzi tangerscy mają istną namiętność do badań genealogicznych. I tak, naprzykład, odwiedziłem rodzinę Fariente, która szczyci się tym, że jeden z jej pradziadków był rzekomo królem bogatej prowincji Rif w Maroku hiszpańskim, a inicjały „R. I. F.” oznaczają właśnie — Reb Jakow Fariente.

Żydzi tangerscy zdobyli stanowiska członków akademii naukowych w Hiszpanii i Portugalii, wyróżniając się szczególnie w poezji

i badaniach historycznych. Jako przykład służyć może wielki poeta i filolog żydowski, Ben-Ewili, członek portugalskiej akademii literatury, o którym jeszcze Max Nordau wyraził się jako o jednym z największych poetów żydowskich naszych czasów. Ci żydowscy poeci i uczeni z Tangeru nie utrzymują jednak żadnego kontaktu z ośrodkami kultury żydowskiej w innych krajach. Nie mają oni pojęcia o istnieniu literatury żydowskiej, ani współczesnej literatury hebrajskiej.

W sklepach żydowskich na głównych ulicach miasta oraz w kantorach wymiany widać nieraz obok puszki „Meir-baal-nes” również puszkę „Keren Kajemeth”, ale gdy zapytacie właściciela o czołowe osobistości żydowskie, wymieni wam przede wszystkim imię Mojżesza Monteffiore, którego portret wisi prawie w każdym domu żydowskim.

Popularność wielkiego filantropa wśród Żydów tutejszych posiada swe uzasadnienie: w roku 1863 Mojżesz Monteffiore odwiedził Tanger, gdzie znajdowała się rezydencja sułtana, i interweniował na rzecz Żydów marokańskich, którzy musieli wówczas znosić ciężkie prześladowania. Dzięki jego interwencji sułtan Machmed Ben Abderahman ogłosił manifest, który ustanowił równouprawnienie Żydów i nadawał im wolności obywatelskie, obowiązujące do dnia dzisiejszego na terytorium byłego imperium marokańskiego. Podczas swego pobytu w Tangerze Monteffiore był obecny przy otwarciu wielkiej bóżnicy i ofiarował 300 funtów na rzecz gminy żydowskiej.

Równouprawnienie Żydów marokańskich

DR ALFRED NOSSIG

Trojaczki syjamskie

W chwili, gdy dyktatury z niebywałym splendorem same siebie przed światem uświetniają (— bo kto by je chciał wyręczyć w tej gloryfikacji? —) nasuwa się pytanie, z jakich źródeł duchowych wypłynęła po wojnie światowej w Europie ta forma polityczna, okazująca bezsprzecznie — mimo pewne rozbieżności — wspólne cechy wszędzie, gdzie istnieje.

Na pytanie to odpowiedział już przed niejakim czasem z całą szczerością Mussolini, przynajmniej co do własnej osoby. Przyznał się, że jest uczniem francuskiego socjologa Jerzego Sorela i że słuchał w Lozannie Wilfreda Paretisa.

Rozglądając się po innych krajach o ustroju dyktatorskim przekonujemy się, że zwłaszcza wpływ Sorela był miarodajnym dla wszystkich „wodzów” dzisiejszych, że jego to tok myśli bezpośrednio czy pośrednio, świadomie lub nieświadomie uformował cały styl rządzenia we wszystkich państwach antydemokratycznych i antyparlamentarnych. Jeżeli dziś n. p. coraz bardziej nas uderza pokrewieństwo metod stalinizmu a nazizmu i faszyzmu, to tłumaczy się to właśnie oko-

licznością, że opierają się o te same teorie, że wyrosły z wspólnej szkoły.

Przekształcenia zaś, jakim uległa doktryna Sorela w praktycznym zastosowaniu przez najgłośniejszych jego uczniów, są nader pouczającą ilustracją sposobu, w jaki formuje się historia.

Jerzy Sorel zasługuje na miano najwybitniejszego myśliciela socjalistycznego po Marksie. Nie należał do żadnego stronnictwa i nie brał udziału w żadnej akcji, obrał bowiem dla siebie rolę teoretyka socjalizmu i tę jedynie funkcję spełniał konsekwentnie. W tej roli jednak zarysował się kierunek jego w sposób bardzo ostry. Nie miał on nic wspólnego z obozem, który starał się złączyć rewolucyjne postulaty „manifestu komunistycznego” — dyktaturę proletariatu i terror — był przeciwnikiem tendencji zbliżenia się do demokracji, tendencji reprezentowanej przez „rewizjonistów” i „menschewików”. Sympatie jego były przeciwnie po stronie bezkompromisowych zwolenników marksizmu, „bolszewików” i rzec można, że Sorel był najskrajniejszym, najradykałniej- szym z „prawowiernych” marksistów.

Zadanie, jakie sobie obrał, polegało na tym, by postawić obok grubych, teoretycznych tomów „Kapitału” Marksa wykład taktyki, przy pomocy której rzeczywistość można cele socjalizmu w praktyce życia państwowego. W tej dziedzinie zaś nie był on już jedynie uczniem Marksa — okazał się duchem twórczym o niepospolitej intuicji politycznej. Tym się tłumaczy, że doktryna jego znalazła poklask także u przedstawicieli obozów przeciwnych socjalizmowi.

Punktem wyjścia Sorela był socjalizm syndykalistyczny, a jądrem taktycznej doktryny jego był gwałt. W przeciwiństwie do „ewolucjonistów”, do zwolenników „organicznej” rozwoju opracował Sorel teorie umiejętnego stosowania metody rewolucyjnej. Już w pierwszej programowej swej pracy „Reflexions sur la violence” (Paryż 1912), następnie zaś w podstawowym dziele swym „Materiaux d'une theorie du prolétariat” (Paryż 1921) główną rolę odgrywa „gwałt proletariacki”, który zdobywa władze w walce z „mniejszością burżuazijną”. Doktryna jego jest strątegią tej walki. Społeczeństwo w oczach jego składa się z dwóch tylko obozów: z burżuazji, właścicielki środków produkcji i z rewolucyjnych syndykatów robotniczych, stanowiących „elitę proletariatu”.

Strejki są operacjami wojennymi, które przeprowadzać należy metodycznie bez na-

pozostało w mocy także z chwilą, gdy Tanger został oddany przez sułtana pod międzynarodowy protektorat. W ten sposób gmina żydowska posiada dotąd trzech przedstawicieli w Radzie Ustawodawczej, jednego przedstawiciela w mieszanym Trybunale i w policji, a przy tym Żydzi są w ogóle licznie reprezentowani w miejscowej administracji.

Gdy była ambasada niemiecka w Tangerze uległa podczas wielkiej wojny konfiskacie przez miejscową władzę szeryfa, wielki gmach z pięknym ogrodem oddany został do dyspozycji poddanych sułtana — Żydów i Arabów, którzy urządzili w nim swe trybunały religijne.

Sąd arabski czynny jest dwa razy w tygodniu, podczas dni targowych, natomiast sąd rabiniczny z wielkim napisem hebrajskim u drzwi wejściowych: „Beth Din Hacedek” czynny jest codziennie. Okna sądu rabinicznego wychodzą na piękny ogród, gdzie ustawione są w półkole stare armaty z brązu, ofiarowane niegdyś przez króla portugalskiego pierwszemu niemieckiemu ambasadorowi w Tangerze. Do gmachu byłej ambasady niemieckiej zgłaszają się więc dziś nabożni Żydzi tangerscy z zapytaniami, co trefne, a co koszerne, przychodzą po akty ślubne i rozwody...

Gmina żydowska w Tangerze nie znała trosk aż do wybuchu wojny hiszpańskiej. W tym mieście międzynarodowym, które przyciągało turystów ze wszystkich krańców świata, a w którego porcie zatrzymywały się okręty, zdążające do wszystkich kontynentów, — Żydom dobrze się powodziło, kwitnący handel przynosił niezłe zarobki, a stosunki z sąsiadami arabskimi były jak najlepsze. Dzielnica żydowska graniczy z arabską, a bóżnice, których liczba dochodzi aż do dwudziestu, znajdują się w sąsiedztwie meczetów i kościołów. Spokój wśród ludności nigdy nie został zakłócony. Starsze pokolenie Żydów mówi po arabsku, a także strojem Żydzi nie różnią się od Arabów. Noszą również burnusy i małe filcowe czapeczki, ale wyłącznie czarne.

Aż do wybuchu wojny hiszpańskiej hitleryzm nie miał tu żadnych wpływów, gdyż zgodnie z Traktatem Wersalskim żaden niemiecki okręt wojenny nie miał prawa ukazać się na wodach marokańskich. Dopiero po wybuchu powstania w roku 1936 rząd hitlerowski zwrócił się do Francji z prośbą o zezwolenie na wysłanie okrętu wojennego, rzekomo w celu wywiezienia obywateli niemieckich z hiszpańskiego Maroka. Rząd Bluma udzielił zezwolenia i odtąd niemieckie okręty wojenne są częstymi gośćmi w porcie międzynarodowego Tangeru. Po wyładowaniu transporthów z amunicją w pobliskim porcie Ceuty marynarze przybywają do Tangeru, gdzie

miętności, bez nienawiści i zemsty, z zimnym obliczeniem, aż sytuacja dojrzeje dla stoczenia „wielkiej, napoleońskiej bitwy” — strejku generalnego, który całkowicie zniży przeciwnika. Wtedy cel będzie osiągnięty: powstanie nowy ustrój gospodarczy i społeczny, oparty na równouprawnionych syndykatach, w których rękach znajdują się środki produkcji.

W tej pierwszej, zasadniczej części strategii rewolucyjnej nie spotykamy jeszcze myśli zupełnie nowych, wychodzących poza program Marksa i Engelsa. Rozbudowane programu tego zaczyna się dopiero od specjalnej roli, jaką Sorel przypisuje syndykatom robotniczym. Wprowadza on tu nowe pojęcie „elity”, która po zwycięstwie proletariatu stać się ma klasą rządzącą zsyndykowanego państwa. Tę myśl rozwija systematycznie Wilfredo Pareto, wskazując, że i w nowym państwie kolektywistycznym taka klasa kierująca wytworzyć się musi, podobnie jak istniała w czasach parlamentaryzmu i w monarchiach absolutnych.

Drugą myślą nową Sorela jest zalecanie „mitu”, który obok gwałtu stanowi element twórczy, przekształcający historię. Sam program partyjny, jasny, ale suchy i trzeźwy, przesiąknięty doktryną naukową, nie może porwać i poruszyć mas ospałych i nieubia-

Utworzenie państwa żydowskiego w Palestynie jest koniecznością polityczną

Londyn, 14. 5. (ZAT) Przemawiając na zgromadzeniu syjonistycznym w Manchester komandor Oliver Locker-Lampson oświetlił kwestię palestyńską pod kątem zaborczych dążeń niemieckich. W chwili obecnej oświadczył Locker-Lampson, Niemcy są w większym stopniu krajem niewolników, niż jakikolwiek kraj starożytności. Nie ma tam wolności myśli, ani wolności słowa czy przekonań. Niemcy są jednak, niestety, zarazem mocarstwem o wielkiej ekspansji i połączycie Austrii jest dopiero przygrzywką do dalszych zaborów. Stało się jasną sprawą, oświadczył Locker-Lampson, że aneksja Austrii przekształciła kwestię żydowską dla nas Wielkiej Brytanii 10-krotnie bardziej w sprawę osobistą, dlatego też dla każdego rządu sprawa ta nabiera dziesięciokrotnie większej wagi. Niemcy nie ośmielą

się zaatakować Anglii, Francji czy Rosji, lecz dokonywać będą zaborów w Europie Środkowej, szukając drogi do Morza Czarnego i do Turcji usiłując umocnić się na osi prowadzącej do kanału Sueskiego. W ten sposób ekspansja niemiecka rozwijałaby się w kierunku terenów, dla obrony których Palestyna stanowi pozycję kluczową. Koniecznym więc jest utworzenie w Palestynie państwa, w którym co najmniej milion Żydów mieszkałoby pod flagą brytyjską. Zdaniem mówcy pół miliona Żydów można w krótkim czasie osiedlić w Transjordanii, której obszar jest nie wiele mniejszy, niż Wielka Brytania.

Locker-Lampson w końcu zakomunikował, że zebrał już podpisy wielu członków Izby Gmin pod dokumentem, który sprawę tę wyjaśnia. Dokument ten przedłożony ma być ministrowi kolonij.

„Protestujemy przeciwko Anglii, lecz nie przeciw Żydom palestyńskim“

Kair, 14. 5. (ZAT) Czołowe pisma egipskie „Wafd El Mazi” oraz „Al Ballagd” stwierdzają w artykułach wstępnych, że ostatnie demonstracje studentów uniwersytetu „Al Azhar” skierowane są wyłącznie przeciwko polityce brytyjskiej w Palestynie, nie zaś przeciwko Żydom. Sympatie nasze — stwierdzają wspomniane pisma — są w Palestynie całko-

wicie po stronie Arabów palestyńskich i jest to całkiem naturalne. Nie żyjemy jednak żadnych wrogich uczuć względem naszych współbraci Żydów w Egipcie. Protest nasz jest bardziej wymierzony przeciwko brytyjskiemu imperializmowi, niż przeciwko Żydom palestyńskim.

O los uchodźców z Burgenlandu

Budapeszt, 14. 5. (ZAT) Władze węgierskie zezwoliły 58 uchodźcom z Burgenlandu, którzy znajdują się na pokładzie statku towarowego w pobliżu miasteczka węgierskiego Raika, aby pozostali tam, aż do uzyskania od rządu czechosłowackiego zezwolenia na dwumiesięczny pobyt. Uchodźcom wolno też poruszać się swobodnie w tej okolicy. Ludność żydowska Raiki zaopatruje uchodźców w żywność i odzież. Na rzecz tych uchodźców interweniowała, jak wiadomo, u rządu czechosłowackiego centrala paryska Jointu.

nie zadawałają się rozpowszechnieniem antysemitycznej literatury w języku arabskim, lecz pozwalają sobie nawet napadać na żydowskich przechodniów w mieście. Prócz tego sporo agentów hitlerowskich przebywa już w Tangerze i uprawia systematyczną działalność propagandową.

Jest więc rzeczą zrozumiałą, że los ludności żydowskiej w Tangerze silnie związany jest z losem Hiszpanii i uzależniony od wyniku wojny hiszpańskiej. Fakt umocnienia

się Niemców w Maroku hiszpańskim, od którego Tanger oddzielony jest tylko słabą przegrodą statutu międzynarodowego, wywołuje zrozumiałą niepokój wśród Żydów tej licznej gminy.

Żydzi tangerscy przyglądają się z bliska, jak co tydzień hitlerowskie okręty wojenne przywożą ciężki materiał fortyfikacyjny do sąsiednich portów — Ceuty i Melilli. Fakt ten, który dla nikogo nie jest już tajemnicą, wywołuje niepokój wśród Żydów w Tangerze.

nych myśleć. Zamiast apelować do rozumu, należy zmobilizować irracjonalne elementy duszy ludzkiej, wyobraźnię i uczucie; wówczas dopiero szerokie masy dadzą się rozentuzjasmować i utrzymywać stale w ruchu. „Mit”, „legenda” nie muszą wcale być ziszczalne; wystarcza, jeżeli działają na masy.

Wypowiada wreszcie Sorel trzecią myśl, stanowiącą bezsprzecznie znakomity środek strategiczny dla walki proletariatu i dla utrzymania jego władzy. Jest to poświęcenie jednostki i osobowości dla potęgi kolektywu. Jednostka ma być jedynie numerowanym członkiem walczącej zbiorowości.

Nietrudno teraz odróżnić, w których punktach poszczególne dyktatury europejskie poszły za Sorelem, a w których od nauki jego odbiegły.

Mitem Sorela była dyktatura zsyndykowanego proletariatu. To nam tłumaczy, dlaczego u progu każdej dyktatury spotykamy w tej lub owej formie socjalizm lub syndykalizm. Równocześnie jednak wprowadzają wszystkie dyktatury w rozmaitej mierze nową treść mitu: gloryfikację n a r o d u. Najwierniejszym pozostał pro forma przynajmniej dyktaturze proletariatu bolszewizm, wiemy jednak, do jakiego stopnia i on kulturuje nacjonalizm. Faszyzm i nazizm introinizowały nacjonalizm, ale pierwszy, wprowa-

dził u siebie system korporacyjny jako namiastkę syndykalizmu, a drugi nawet w oficjalnej nazwie swej przechowuje „wspomnienie” Sorelowskiego socjalizmu.

Nacjonalistyczne dyktatury całkowicie odwróciły się od idei walki klas, którą zastąpiły dyktatem pokoju społecznego i zrehabilitowały burżuazję.

„Elitę” jako klasę rządzącą widzimy we wszystkich trzech dyktaturach. Najwierniej trzymają się też wszystkie trzy zasady gnębienia jednostki i uświeleniania zbiorowości, wszystkie też uprawiają terror.

Wspólnym jest wreszcie wszystkim trzem owo odchylenie się od dyktatury sorelowskiej, które nadają im właściwy ich charakter. Nie myślą one o dyktaturze proletariatu, ani o dyktaturze syndykatów — na ich miejsce postawili dyktaturę w o d z ó w — c e z a r y z m.

Wobec tylu decydujących cech wspólnych wygląda to niemal na ironię losu, że między tymi trojczkami syjamskimi, co u jednej ssały piersi, istnieje jakoby walka na śmierć i życie ze względu na ustrój społeczny. I nie można oprzeć się przypuszczeniu, że w pewnej konstelacji politycznej mogłyby się z sobą pokumać — co najmniej hitleryzm ze stalinizmem.

DLA ZNAWCY ISTNIEJĄ JEDYNI PATENTOWANE TUTKI

DWUWATKI SUB PREPAROWATKI

FABRYKI TUTEK „SOKOŁ“ W. Kwaśniewski i F. Pacholczyk w Warszawie.

NA FALI DNIA

Szalassy kupuje dziennik „Magyarsay“

W chwili, gdy dotychczasowy premier węgierski Daranyi podał się do dymisji, dowiedziała się węgierska opinia publiczna, że „wódz“ hitlerowców węgierskich major Szalassy, w którego żyłach płynie krew ormiańska, niemiecka i słowacka, ale który nie ma ani jednej kropli krwi węgierskiej, nabył poważnie chrześcijańsko-konserwatywny dziennik „Magyarsay“. Przyczyna dymisji Daranyi'ego sięga jeszcze do głośnej jego mowy w Győr, w której premier węgierski zapowiedział miliardowy program inwestycyjny. Okazało się, że program ten nie został należycie przygotowany, a tak koniecznej dla Węgier sanacji gospodarczej nie można opierać na 20-procentowym numerus clausus dla Żydów i kagańcowej ustawie prasowej. Zwłaszcza przeciwko zrywającej z duchem równości i mocno krzywdzącej tak zasłużony dla Węgier odłamek żydowski społeczeństwa. Zaczęła się wypowiadać światlejsza część węgierskiej opinii publicznej. Daranyi w swym programie zbyt mocno solidaryzował się z radykalną prawicą, a z tego korzystał tylko bezkompromisowy i nie cofający się przed żadną demagogią radykalizm nacjonalistyczny, nie tylko inspirowany, ale i finansowany przez Berlin.

Daranyi nie uznał za stosowne przed wniesieniem do parlamentu swego programu inwestycyjnego porozumieć się z przywódcami opozycji, naruszając w ten sposób lojalnie przez opozycję dochowane „treuga dei“. Program inwestycyjny może być realizowany tylko w atmosferze spokoju, zakłócaną stale przez nieprzebiegającą w środkach demagogię radykalizmu, którego właśnie wodzem stał się major Szalassy. Ta wzrastająca na sile agitacja majora Szalassy zaniepokoiła przeważnie Izby panów, w której coraz częstsze były głosy domagające się zlikwidowania tej niebezpiecznej dla Węgier agitacji. Na tym tle doszło właśnie do dymisji Daranyi'ego, a ster po nim objął dotychczasowy minister finansów dr Bele Imredy najbardziej zaś odpowiedzialną tekę ministra spraw wewnętrznych objął b. minister Franciszek Keresztes Fischer, uchodzący za człowieka silnej ręki.

W tym właśnie momencie dowiaduje się węgierska opinia publiczna, że biedny spensjonowany major Szalassy znalazł pieniądze na nabycie dziennika węgierskiego, odgrywającego w życiu węgierskim rolę analogiczną do roli naszego „Czasu“. Naczelny redaktor „Magyarsay“ poważny publicysta węgierski dr Petheő, znany ze swych sympatii dla legitymizmu, ogłosił jeszcze onegdaj stanowczy i jak zwykle inteligentnie napisany artykuł wstępny,

Prezydent Roosevelt i prezydent parlamentu amerykańskiego witają konferencję Bnei Brit

Waszyngton, 14. 5. ZAT. Zamknięta w tych dniach konferencja zjednoczenia Bnei-Brit zakończona została bankietem, wydanym na cześć ustępującego prezesa zjednoczenia, Alfreda M. Cohena. Prezydenta Roosevelta reprezentował na bankiecie jego syn, James Roosevelt, który odczytał oświadczenie powitalne swego ojca. Prezydent Roosevelt stwierdza w tym oświadczeniu, że naród amerykański nie ingeruje w wewnętrzne sprawy innych państw, „z tym jednak wyjątkiem, że wyraża żal z powodu maltretowania istot ludzkich, gdziekolwiek by to się wydarzało. Gdy jednak obce wpływy podkopują podstawy naszych instytucji, wówczas stajemy się wyraźnie zainteresowani“. Prezydent Roosevelt podkreśla znaczenie swobód cywilnych i w końcu podnosi za-

ślugi Bnei-Brit dla Żydów i Ameryki.

Mowę powitalną wygłosił na bankiecie speaker (przewodniczący) izby reprezentantów (parlamentu), William Bankhead, który zaznacza, że problem żydowski jest nierozwalnie związany z problemem ludzi miłujących wolność. Zdaniem mówcy, Żydzi winni stanąć w awangardzie walki o demokrację. Bankhead wyraża przekonanie, że instytucje demokratyczne nie mogą być zniszczone, a jeśli już ktośkolwiek w dalszej perspektywie narażony jest na zagładę, to są to raczej dyktatury, nie zaś demokracja. W końcu Bankhead podkreśla wielkie zasługi, położone przez Żydów dla sprawy amerykańskiej i potęgi Stanów Zjednoczonych.

Argentyna, Brazylia i Chile we wspólnej walce z hitleryzmem

Buenos-Aires, 14. 5. (ZAT) Powołując się na autorytatywne źródło, liberalny dziennik niemiecki „Argentinischer Tageblatt“ donosi, że ministrowie spraw zagranicznych Argentyny, Brazylii i Chile ułożyli plan wspólnej

polityki w zakresie walki z niebezpieczeństwem wpływów narodowo-socjalistycznych w tych krajach. W związku z tym właśnie porozumieniem pozostaje fakt, że minister spraw zagranicznych Argentyny zwrócił się do ambasadora Rzeszy w Buenos-Aires o rozwiązanie organizacji narodowo-socjalistycznej na terenie Argentyny.

W wyniku przeprowadzonych ostatnio przez władze argentyńskie badań, które ujawniły, że liczne organizacje nazistowskie prowadzą w Argentynie szkoły o duchu przecieranym ustawom kraju, prezydent Ortis polecił rządowi roztoczenie jak najściślejszego nadzoru nad szkołami, zakładanymi i finansowanymi przez organizacje zagraniczne.

zwracający uwagę miarodajnych krytyków na niebezpieczeństwo narodowego socjalizmu, przeciwko któremu takie kraje jak Polska, Jugosławia, ba państwa nordyckie, a nawet Rumunia okazały dużą odporność, natomiast Węgry stały się dla niego żyzną glebą. Był to labędzi śpiew dra Petheő, do tego samego dnia, kiedy się artykuł ukazał, sfinalizowano pertraktacje między wydawcami (którzy swego naczelnego redaktora zupełnie zignorowali) a Szalassym. Wyznaczony już nawet został

nowy naczelny redaktor dr Hubay, który wszedł do parlamentu jako poseł rządowy, ale potem pełnymi żaglami popłynął do obozu majora Szalassy'ego. Błądny spensjonowany major mógł zapłacić za nabyty dziennik trzy ćwierci miliona pengő. Jest to suma wcale poważna, a wszyscy pytają się, skąd Szalassy wziął pieniądze. Wszyscy jednak wiedzą, że jest to pytanie czysto retoryczne, bo odpowiedź na to pytanie udzielić może tylko — dr Goebbels... (K)

D. ELWETO.

„Costa troppe...“

(Korespondencja własna „Nowego Dziennika“)

FLORENCJA—RZYM, w maju.

I Florencja ma swoje „Serce Świata“. Nazywa się ono: Piazza della Signoria. Ten kwadratowy plac o skromnej powierzchowności, wybrukowany średnio-wiecznymi głazami, otoczony wykwintnymi pałacami renesansu, uchodzi za najpiękniejszy zakątek świata. Oglądałem Plac św. Marka w Wenecji, Plac Katedry Mediolańskiej, i rzymskie „Cuore del mondo“, ale przez Piazza della Signoria, nawet i Florentyńczycy przechodzą w milczeniu. Tu naprawdę człowiek nie chce głośniejszym słowem sprofanować najwznioślejszego dzieła ludzkich rąk. Pałace i rzeźby, które tutaj są ustawione, wzniesiły nie artyści, ale już fanatycy sztuki. Pałace nie mają równych sobie w całym Włoszech, a najcenniejsze rzeźby stoją prawie-żc pod gołym niebem, w Loggia dei Lanzi. W pośrodku — spizowy kondotier Cosimo I., wpkuty ręką Gamboloni, a niedaleko od niego — Perseusz z głową Meduzy, dłuta Benvenuto Cellini'ego. Przy wejściu do Loggii spoczywają dwa lwy. Jeden z nich, to oryginalna sztuka greckiej, a drugi, uzupełniony mistrzowską ręką del Vacca. Pod ścianą arkady stoją wzniosłe, dostojne w swej pozie, spokojne w ruchu, matrony rzymskie. Sześć oryginalnych postumentów. A tu, jeszcze więcej ku przodowi, Gamboloni „Porwa-

nie Sabineki“, a z boku. Donatella z brązu odlana Judyta z głową Holofernesa. Kadłub jego leży u jej stóp, z kielicha, który on jeszcze trzyma w ręku, wylewa się wino i miesza się ze strugą krwi.

A pośród tych najpiękniejszych dzieł natchnionego ducha ludzkiego, rozgrywały się akty najpotworniejszych namiętności ludzkich.

Piazza della Signoria zgromadził w r. 1378 tłumy ludu florentyńskiego, donagającego się wolności i śmierci tyranów. Tu, na tym placu, zapadło postanowienie Florentyńczyków wygnania ze swego miasta gubernatora, Duca d'Atene.

Dnia 23 maja 1498 roku spalony został na stosie Girolamo Savonarola, na Piazza della Signoria.

A wiele wieków później proklamowano tutaj anełsję Toskanii do królestwa włoskiego (w roku 1860).

Dnia 9 maja 1938 roku wiatował lud florencki na cześć Adolfa Hitlera, na Piazza della Signoria. „Führer“ stanął na wzniesieniu pod posągiem Cellini'ego, a orkiestra grała hymn narodowo-socjalistyczny. Florentyńczycy bili brawa, a swastyka powiewała nad Loggia dei Lanzi. Tłum krzyczał coraz głośniej, a orkiestra grała coraz to inne hymny. A na Piazza della Signoria, nad tłumem, panowały dwie postacie. Wznosiły się nad morzem

głów. Obydwie miały prawą rękę wyciągniętą przed siebie. Adolf Hitler błogosławił faszystowskim ruchem zgromadzonych, a Perseusz trzymał w dłoni ociekającą krwią głowę Gorgony, potwora, którego wózek zamieniał ludzi w kamień. Repla „Führera“ opadła wcześniej. Niezmęczone pozostało wyciągnięte ramię spizowego posagu.

Po jednej stronie rzeki Arno znajduje się Galeria degli Uffizi, a po jej prawej, Galeria Pitti, a most, który obydwa brzegi łączy, łączy również długim wąskim korytarzem, biegnącym wzdłuż Ponte Vecchio, obydwa muzea. W jednym z nich, w Galleria degli Uffizi, znajduje się największy zbiór autoportretów malarzy, przeważnie z ostatniego stulecia. Hitler tę galerię zwiedził i nie trzeba być wielkim znawcą sztuki, by pośród pięciuset autoportretów wyróżnić jeden. Ten jeden narzuca się każdemu, który przekracza progi tej sali. W Rzymie, w Muzeum Borghese zatrzymał się dłuższą chwilę przed posągiem Pauliny Borghese dłuta Canovy. Zatrzymał się, podchwycił to fotoreporterzy i natychmiast ukazała się w prasie fotografia „führera“, przyglądającego się pięknym piecom Pauliny. Prawdopodobnie więc zatrzymał się również przed autoportretem owego malarza, o sugestywnej sile, niewytłumaczanej jakiejś mocy w wyrazie. Piszę „prawdopodobnie“, bo wzmianka w tym w prasie się dotychczas nie ukazała i nie ukazuje się na pewno. Bo Hitler nie wiedział, ani dziennikarze włoscy wiedzieli, że to autoportret. Maksa Liebermanna, malarza, którego dzieła Niemcy pochowali w rupieciarniach.

„Ja tę moją podróż i wzięcie we Włoszech prze-

Amerykanki

(s) W stanie New York żyje 6.275.546 kobiet, z tych pracuje 5.254.073.

Przeciętny dochód pracującej kobiety wynosi 25 dolarów tygodniowo. Ty też wynoszą także jej wydatki. Żadna nie oszczędza.

U „Saks'a“ — w jednym z pierwszorzędnych domów mody na 5th Avenue, sprzedaje książeczka 10 dolarów jedwabne pończochy, w „Lord and Taylor“ córka króla stała, pełni przez ośm godzin dziennie rolę modelki. Wszystkie jeżdżą do pracy kolejką podziemną, w której w zimie się marznie, a w lecie wprost dusi się od żaru. Gdzieżby zresztą mogły umieszczać swoje Packardy?

Służące są rzadkie i drogie. Dlatego też jada się poza domem. W ten sposób uzyskany wolny czas, poświęcany bywa pielęgnacji urody.

W hotelu Barbizon mieszkają wyłącznie kobiety. Komfortowy pokój z telefonem i radiem kosztuje 12 i pół dolara tygodniowo. Do bezpłatnego użytku gości przeznaczona jest ogromna sala gimnastyczna, baseny i wspaniałe sale do różnych gier sportowych.

Preparaty kosmetyczne, kupowane u „Woolwortha“ nie są drogie. Kosztują tam od 5—10 centów, a pod względem jakości nie ustępują najdroższym.

Kapelusz w pierwszorzędnym salonie kosztuje 18 dolarów, biustnik 11, doskonały kostium (który można spokojnie nosić przez sześć lat) kosztuje 100 dolarów, natomiast kostium za 50 dol., można nosić zaledwie przez jeden sezon.

Amerykanki jadają bardzo mało mięsa, mają też przeważnie nieskazitelne cery.

Spokój i całkowite odprężenie uchodzą za znakomity i wypróbowany środek na urodę. W lokalach spotyka się często Amerykanki, które siedzą z przymkniętymi oczyma i nie zwracają najmniejszej uwagi na otoczenie. A jeśli później wieczorem wychodzą, wyglądają świeżo, chociaż mają za sobą dzień pracy.

W Ameryce widuje się mało blondynek, bo farbowanie włosów jest bardzo kosztowne. Wodna ondulacja kosztuje dolara, trwa od 5—12. Naturalnie, że w salonach podmiejskich jest znacznie taniej, tam za jednego dolara skutecznia się mycie głowy, wodną ondulację wraz z manicure.

Płaszcz przybrany futrem w magazynie standardowym można dostać za 29 dolarów, kapelusz za 2.95 dol.

Największym magazynem konfekcyjnym jest firma S. Klein. Nie ma tam sprzedawczyń, każdy się sam obsługuje. Detektywi pełnią pieczę nad całym przedsiębiorstwem. W przeciągu pięciu dni można zakupiony towar zwrócić, przyczem otrzymuje się zwrot zapłaconej gotówki.

żywam, nie tylko jako człowiek polityki, ale także jako... artysta“, oświadczył „führer“ przedstawicielom oficjalnej włoskiej agencji prasowej Stefani i „bardzo mi przykro, że tak mało czasu mi starczyło na oglądanie tych cudów“, westchnął.

Florencja miała pierwszy pogodny dzień, od chwili pobytu gościa we Włoszech. Na jego pożegnanie urządzono w ogrodzie di Boboli historyczną „karuzelę“. Przez aleje ogrodu przeciągnęły orszak rycerzy florenetyńskich w strojach i zbrojach od XIV do XVIII wieku. Odbyły się pewnego rodzaju turnieje. Pojedynki na halabardy, na szpady. Florentczycy ruszali w szranki, a florenetyńskie damy rzucały swym rycerzom „kwiat z pocałunkiem“. Jak za dawnych, uroczych czasów.

Wreszcie nastąpiło pożegnanie. „Führer“ wrócił do oczyszczonego, a „duce“ do Rzymu. Następnego dnia znów się rozplakał. Chorągwie, jeszcze nie zdjęte, przemoczone zupełnie zwisły z masztów, jak ścierni. Farba z kandelabrow i pochodni puściła, i naokoło kolumn tworzą się szerokie, zielone kałuże. Robotnicy mimo deszczu pracują. Wykopują i wydobywają bariery, tkwiące w asfalcie. Pozostały dziury jeszcze nie zapełnione. Gdzie nie gdzie nie zdążono jeszcze ogrodzeń usunąć. Młodzi je przekakują, a starsi przechodzą po pod nimi. Z wysław sklepowych usunięto dekoracje, z okien flagi, a po „führerze“ pozostała... anegdota. Opo-wiadają ją sobie Włosi i smutnie się przy tym uśmiechają. Charakterystyczna anegdota. „Führer“ stoi w towarzystwie króla i świty przed Fontanną di Trevi i przygląda się temu pięknemu cacku Rzymu. Minister Alfieri (propaganda) szepce führerowi na ucho, że Rzymianie wierzą, iż kto do basenu fontanny wrzuci monetę, ten napewno powraca do Rzymu. Kanclerz, nie wiele myśląc, wyjmując solda i zamierza go wrzucić. Wówczas król, gwałtownym ruchem wstrzymuje jego rękę i mówi: „Zostaw pan to, lepiej nie — costa troppo (kosztuje za wiele)“. Tak powiedział dobroduszny król.

Z MODY

Moda dla naszych matek

(s) Jak właściwie powinny ubierać się nasze matki, kobiety stojące jakby na pograniczu, nie będące już w kwiecie wieku, ale jeszcze nie takie leciwe, ażeby im nie zależało już na dobrym i pięknym wyglądzie?—

W pierwszym rzędzie powinny wystrzegać się jaskrawych i zbyt intensywnych kolorów, wpadających w oczy linii i kroju, oraz zbyt mocno podkreślanych przybrań.

Dlatego też starsze panie noszą tak chętnie suknie plisowane i układane w fałdy, przy których mniejszą rolę odgrywa linia, a dominującą — staranne wykonanie. Suknie takie doskonale ukrywają lekkie niedociągnięcia figury i wysmuklają.

Pierwszy nasz model, to sukienka układana w drobne fałdy z szerokim paskiem, zakończonym z ty-

łu kokardą.

Panie niezbyt smukłe ubierają chętnie, a nawet na najcieplejszą pogodę, lekką narzutą Najkorzystniej wygląda narzuta całkiem luźna; luźne linie bowiem najlepiej zacierają kontury. Narzuta imprimé w dwóch kolorach, przy gładkiej ciemnej sukni wygląda bardzo efektownie.

Drugi nasz model, to płaszcz, względnie narzuta z lekkiej wełny w kolorze popielatym lub piaskowym. Małe bolerko idealnie zwęza partię biodrową.

Trzeci, to kostium z tak modnego obecnie materiału w paseczki, stosowny dla każdej postaci Spódniczka ma z przodu fałdy, żakiet dwurzędowy, długi do przegubu ręki. Na szyi chusteczka gazowa, lub kolorowa kokarda.

MIMOCHODEM

Kto w Szwajcarii chce być katem?

(—si) W szwajcarskim kantonie St. Gallen odbyć się ma wkrótce plebiscyt w sprawie kary śmierci. Morderca Irniger, który ma na sumieniu kilka morderstw dokonanych z bezprzykładnym okrucieństwem, został skazany na śmierć. Szwajcaria nie zna kary śmierci, dlatego rozpętała się teraz dyskusja na temat, czy nie należy jej wprowadzić dla takich zbrodni. Na razie najwyższa rada kantonu St. Gallen dyskutuje nad wnioskiem o ulaskawienie, jaki wniósł obrońca mordercy Irnigera. Większość wypowiedziała się za ulaskawieniem, tak, że najprawdopodobniej do egzekucji nie dojdzie.

Na wypadek jednak, jeśli wielka rada odrzuci prośbę o ulaskawienie, zgłosiło się już teraz 58 mężczyzn, którzy oświadczyli gotowość wykonania wyroku śmierci. Ci kandydaci na katów żądają rozmaitych honorariów, a najsmielsi proszą o przyznanie im 2:500 franków szwajcarskich. Znaleźli się jednak tacy, którzy oświadczyli, że gratisowo dostarczą Szwajcarii pełnego zgrozy widowiska i za darmo wyślą na tamten świat mordercę Irnigera. Ci kandydaci na katów rekrutują się z najrozmaitszych warstw społeczeństwa. Są więc między nimi rzeźnicy, fryzjerzy, robotnicy, ale są też między nimi studenci medycyny! Większość z nich to bezrobotni, którzy całkiem wyraźnie wskazują na nędzę, jako na motyw swej oferty. A tych 58 kandydatów na kata to w gruncie rzeczy straszliwy akt oskarżenia przeciwko czasom obecnym...

Abtreten, Herr Reichskommissar!*

Pisaliśmy swego czasu o głębokim niezadowoleniu, nurtującym wśród hitlerowców austriackich, których zupełnie odstawiono od koryta, dopuszczając do niego zawsze głodnych i nigdy nienasyconych hitlerowców z Trzeciej Rzeszy. Postponowani hitlerowcy austriacy zaprotestowali przeciwko temu stanowi rzeczy nielegalną ulotką, domagając się w niej przed wszystkim ustąpienia nominowanego przez Berlin komisarza Rzeszy na Austrię Gauleitera Buerckla. Echo tej odezwy było widocznie bardzo silne, skoro komisarz Buerckel uznał za

stosowne odpowiedzieć na łamach prasy „listem otwartym“ pod adresem malkotentów austriackich. W tym „liście“ otwartym oświadczył Buerckel, że wyznaczony został na komisarza Rzeszy, by dokonać dzieła faktycznego zjednoczenia Austrii z Trzecią Rzeszą. Potrwa to przynajmniej przez rok, a potem nastąpi już normalizacja stosunków ku zadowoleniu wszystkich.

Ten apel do cierpliwości niezadowolonych hitlerowców austriackich nie poskutkował, bo oto ci malkotenci austriacy wydali drugą nielegalną ulotkę, zaczynającą się od słów: „Abtreten! Herr Reichskommissar! Es ist genug!“ W ulotce tej czytamy dalej, że oburzenie hitlerowców austriackich na postępowanie Berlina jest bardzo głębokie. To oburzenie znajdzie swój wyraz w sposób jeszcze wyraźniejszy, bo już teraz okazało się, że komisarz Buerckel nie jest odpowiednim człowiekiem, który może do końca doprowadzić dzieło zjednoczenia z Trzecią Rzeszą. Odezwa kończy się stwierdzeniem, że ustanowienie komisarza Rzeszy o nieograniczonych pełnomocnictwach było złamaniem wyraźnych przyrzeczeń, które uczyniono drowi Seyss-Inquartowi w przeddzień wkroczenia armii niemieckiej do Austrii. Na znak protestu powinien namiestnik dr Seyss-Inquart i wszyscy ministrowie austriacy ustąpić ze swych stanowisk, bo chyba nie mogą pozwolić, by ich zdegradowano tylko do roli narzędzia narzuconego Austrii komisarza o nieograniczonych pełnomocnictwach. Ulotka podpisana jest: „Für die Nationalsozialistische Bewegung Oesterreich“.

Zniewolenie 5-letniej dziewczynki

Warszawa, 14. 5. (A)

W Al. Jerolimskiej 35, na frontowej klatce schodowej syn dozorcej tegoż domu, zatrzymał 14-letniego Wacława Cichockiego (Milanówek), który zniewolił 5-letnią Olę W., córkę właścicielki składu opalowego w tymże domu. Lekarz stwierdził u dziewczynki delflorację. Cichockiego zatrzymano do dyspozycji sądu dla nieletnich przestępców.

S Z L A K A M I W I E D Z Y

Einstein contra Newton

Fizyce klasycznej z jej czołowym przedstawicielem Newtonem zawdzięczamy szereg terminów fizycznych, które od czasu Einsteina straciły definitywnie swą rację bytu. Pojęcia jak: bezwzględny czas, bezwzględna przestrzeń, bezwzględny ruch — były niczym innym, jak sposobem uproszczenia obliczeń, uczynienia ich bardziej poglądowymi, słowem, typowe ułatwienie sobie życia. Zajmijmy się na razie określeniem: bezwzględny ruch. Cóż to ma oznaczać? Wielką, nieskończoną i nieruchomą próżnię, w której jakieś ciało porusza się z określoną szybkością. W jaki sposób możemy skonstatować ten ruch? Niepodobna — możemy stwierdzić tylko ruch, jeśli mamy nasz punkt oparcia poza ciałem poruszającym się. Siedząc w pociągu, widzimy słupy telegraficzne przebiegające przed oknami — domy, lasy i pola. To jest ruch pociągu względem toru i dzięki temu jest to ruch — stwierdzalny. Stwierdzalny tak samo jak ruch ziemi względem słońca, ruch całego układu słonecznego względem gwiazd stałych. Gdyby ziemia miała poruszać się w próżni niczym nie zaludnionej — nie byłibyśmy w stanie stwierdzić, czy i z jaką szybkością się porusza. Słowem, brak nam zmysłu dla ruchu bezwzględnego, tak samo brak go mechanice i fizyce teoretycznej. Dla ich praw matematycznych jest najzupełniej obojętne, czy samolot przecina powietrze, czy też powietrze przepływa w szybkim pędzie obok nieruchomego samolotu. W obu wypadkach rezultat matematyczny będzie równy.

Gdzież szukać więc szybkości bezwzględnej? W wszechświecie? W tej wielkiej próżni, w której poruszają się ciała niebieskie? Ale czy można mierzyć szybkość względem próżni, nicności? Szukamy kurczowo za jakąś fizyczną rzeczywistością — na której możnaby się oprzeć, i znajdujemy ją. — Jest przecież światło, które nie trzaskając się o próżnię, przebiega przez nią, a co więcej tworzy dookoła siebie pole elektromagnetyczne, które jest już fizyczną, uchwytą wartością. Możemy więc mierzyć ruch względem pola elektromagnetycznego. Fizycy odetchnęli z ulgą i tak zdecydowali: absolutnie pustej przestrzeni nie ma w naturze, wobec czego fizyka nie ma czego się nią zajmować,

natomiast nasza przestrzeń w wszechświecie istnieje tylko łącznie z jej możliwością przyjmowania pól elektrycznych. Tych dwu rzeczy nie można traktować osobno, tylko przez konkluzję: przestrzeń — i to coś, w czym się porusza światło — nazwane eterem — to jest jedno i to samo.

Materia wszechświata porusza się wobec tego w czymś realnym i konkretnym: w oceanie eteru. Nasza ziemia porusza się w swej orbicie dookoła słońca, a przez ruch całego układu słonecznego w eterze, przepływa obok ziemi wicher eteru, przez pół roku zgodnie z jej ruchem własnym, przez pół roku przeciwnie do jej ruchu. Stwarza to możliwość eksperymentalnego stwierdzenia różnicy szybkości ruchu wiatru eteru w obu skrajnych wypadkach. Widoki na taki eksperyment były dość mizerne. Należałoby stwierdzić różnicę — obliczoną teoretycznie przez słynnego fizyka holenderskiego Lorentza — wyrażającą się jedną stutysięczną częścią procentu.

A jednak przeprowadzono ten eksperyment. — Zrobił to genialny Amerykanin, wielki Michelson. Doświadczenie swe oparł na tym, że dwa promienie światła wypuszczone równocześnie z jednego źródła mają do przebycia równą drogę, z tym jednakże, że pierwszy biegnie zgodnie z kierunkiem ruchu eteru i z powrotem, drugi zaś tam i z powrotem, przecinając w poprzek nurt eteru. Wedle praw mechaniki, drugi promień napotykać na swej drodze mniejszy opór, miałby wcześniej niż pierwszy być u celu. Niesłychanie precyzyjna metoda Michelsona pozwoliła na stwierdzenie ewentualnych różnic jeszcze z większą niż wymaganą dokładnością.

W dniu, w którym Michelson miał wykonać swój eksperyment, całe Chicago zamarło na przeciąg pa-

PRAWDZIWA ROZKOSZ DLA PALACZA
są zwijki do papierosów
„ALTESSE” - „PEŁNOWATKI”

ru godzin. Wstrzymano wszelki ruch kołowy, aby uniknąć wstrząsów w budynku, w którym odbywało się doświadczenie. Rzadko kiedy w historii fizyki jakiś eksperyment cieszył się taką popularnością jak ów eksperyment Michelsona. Chodziło przecież o autorytatywne stwierdzenie czy istnieje eter czy nie — bez żadnych wykrętów i niejasności.

Eksperyment dał wynik negatywny. Oba promienie wróciły z powrotem w jednym i tym samym czasie. Konsternacja ogólna. Cóż to właściwie: eter musi być, bo jakżeby poruszało się światło? Doświadczenie Michelsona oparte na niezbyt przesłankach musiałyby bezwzględnie przynieść dadekni rezultat.

Wyjaśnienie przyszło, dali je panowie Fitz-Gerald i wspomniany już Lorentz. Michelson wykonał swój eksperyment bez zarzutu, nie uwzględnił jedynie tego, że droga po której poruszał się pierwszy promień — droga w kierunku ruchu ziemi i z powrotem — skurczyła się i zmniejszyła. Promień świetlny, biegnąc w kierunku „tam” musi wpiąć dognić ziemię, która niejako mu spod stóp ucieka, bo ma swój własny ruch, w drodze powrotnej natomiast biegnie mu naprzeciw i skraca jego odległość do celu, w sumie więc droga promienia jest nieco krótsza aniżeli wymierzona metrem ziemskim. Natomiast promień, biegnący w poprzek ruchu ziemi nie podlega tym zmianom, wskutek czego droga jego jest nieco dłuższa od pierwszego. Różnica ta dziwnym zrzędzeniem była akurat tak wielka aby zniwelować oczekiwaną różnicę czasu spowodowaną biegiem światła w eterze.

Wnioski z twierdzenia Eitza Geralda i Lorentza są wcale nieoczekiwane. Każde ciało poruszające się, ulega skurczeniu, którego wielkość jest zależna od szybkości względnej tego ciała. Skurczenie występuje po części skierowanej do kierunku ruchu. — Przy szybkości 259.000 km/sek. metr ziemski uległby skurczeniu do 1/2 metra. Przy szybkości równej szybkości światła, metr skurczyłby się do wielkości punktu. Sęk w tym, że te skurczenia mogłyby być zaobserwowane jedynie przez istotę znajdującą się poza ziemią, to jest nie poruszającą się z szybkością ziemską. Dla nas obserwatorów ziemskich metr pozostałby metrem, gdyż w stosunku do nas pozostaje on w spokoju. To jedynie my razem z nim pędzimy z równą szybkością w wszechświecie.
Inż. J. Rothman.

Dźwignia Archimedesesa i luneta Galileusza

Praca naukowca ze względu na swój charakter jest na ogół od szerokich warstw odseparowana. Nic więc dziwnego, że także nazwiska uczonych są najczęściej ogółowi obce. Trzeba specjalnego przypadku, wydarzenia, aby jakiś uczyony zyskał sobie popularność. A popularność zdobywa się rzadko przez specjalnie ważny wyczyn naukowy, częściej przez popularny wykład, przez jakiś epizod, umiejętnie rzucony aforyzm i t. p. Kto wie, czy anegdota o „jaku Kolumba” nie przyczyniła się do rozpowszechnienia nazwiska tego badacza w równej mierze, jak fakt odkrycia Ameryki?!

Tak np. nazwisko Archimedesesa zyskało sobie ogromną popularność przez jego sławne zdanie: — Daj mi punkt oparcia, a ruszę ziemię!

Takie szumne słowa, przykryte nieco ingłą i niejasnością szybko zdobywają sobie rozgłos. Ich autor staje się mitem, a zaledwie mała garstka orientuje się na czym opiera się Archimedes, głosząc to zdanie. Tylko jednostki wiedzą, że chodzi tu o zasadę dźwigni, o zasadę podstawowej wartości dla mechaniki i że zdanie to da się wyrazić matematycznie po prostu suchym równaniem.

Jeszcze więcej: w zdaniu tym ciekawe jest właśnie to, co nie zostało powiedziane, a co z pewnością niejednego zaskoczy. Gdybyśmy mianowicie chcieli to zdanie uzupełnić i podać czas potrzebny do poruszenia ziemi za pomocą dźwigni i siły ramienia ludzkiego, wówczas dowiedzielibyśmy się, iż Archimedes musiałby naciskać dźwignię przez dwadzieścia miliardów lat, aby ją ruszyć o jeden milimetr(!)

Niechaj jednak to uzupełnione zdanie nie będzie przyczyną do lekceważenia sobie geniusza

Archimedesesa. Był to jeden z najwybitniejszych umysłów matematyki i fizyki greckiej, i niektórzy historycy matematyki, jak np. Heath uważają go nawet za skromnego w zestawieniu z jego zdobyczami.

Inny przykład rozgłosu uczonego to znana popularnie luneta Galileusza. Nazwa ta nasuwa myśl, że Galileusz z pewnością lunetę wynalazł, albo przynajmniej wprowadził ważne udoskonalenia lunety. Pozwól sobie przytoczyć historię lunety, aby można było słusznie ocenić rolę Galileusza.

Historia wynalezienia lunety jest niejasna. Już w 50 lat po wynalezieniu lunety nie znano jej odkrywcę. Faktem jest, że w r. 1608 Hans Lippershey z Middelburgu zwrócił się do rządu holenderskiego, przesyłając instrument pozwalający „widzieć daleko” i prosił za to o przywileje na 30 lat, ewentualnie o stałą roczną pensję, aby mógł wykonywać takie instrumenty dla dobra państwa. Rząd wyznaczył 2 października tegoż roku komisję do zbadania tego instrumentu, która ustosunkowała się przychylnie do wynalazku i poleciła Lippershey'owi wykonać trzy takie instrumenty. Te lunety zostały w grudniu 1608 wykonane i państwo zakupiło je za wygórowaną sumę 900 guldenów, nie przyznając jednak Lippershey'owi przywilejów, albowiem „ten wynalazek nie był już innym także obcy”.

Istotnie wkrótce po wpłynięciu lunety Lippershey'a zwrócił się do rządu holenderskiego Jakub Adriaanson Metius, przedstawiając instrument „pozwalający widzieć przedmioty z oddali słabo widoczne”. Instrument był wykonany ze złego materiału, ale Metius wierzył, że go udoskonali, prosił jednak o patent na 22 lat. Uchwa-

łą z dn. 17. X. 1608 rząd holenderski polecił Metiusowi lunetę udoskonalić, ale przywileju mu nie udzielono.

Na podstawie tych danych można ustalić, iż w r. 1608 luneta była już znana. Szybko ona dostała się za granicę do Francji i Italii, albowiem już w r. 1609 przywiózł pewien Holender lunetę do Rzymu i Wenecji, gdzie te instrumenty wywołały żywe zainteresowanie. W Wenecji przebywał akurat Galileusz. Czy on ten instrument widział, nie wiadomo, ale nie ulega wątpliwości, że o nim słyszał i to skłoniło go, aby po powrocie do Padwy zajął się konstrukcją lunety.

Będąc w kłopotach finansowych, postanawia Galileusz wykorzystać lunetę. Zwraca się mianowicie do dożów republiki Wenecji z żądaniem podwyższenia mu gaży, z powodu... wynalezienia przez niego lunety. Dodaje jeszcze, iż przez głębokie studia optyczne doszedł do swego wynalazku. Tymczasem studiami optycznymi w ogóle się nie zajmował, a soczewki do lunety kupował u szlifiery szkła. Jak dalece nieumiejętne były lunety skonstruowane przez Galileusza, może świadczyć fakt, iż luneta ofiarowana arcyksięciu z Köln pokazywała gwiazdy w postaci czworokątów o obwodach niebieskich, czerwonych i żółtych.

Istotną zasługą Galileusza jest to, iż on, zdaje się pierwszy, skierował lunetę na niebo, starając się zastosować ją do usług astronomii.

Zwrócę uwagę, że Galileusz był jednym z genialnych umysłów XVII w., a fizyka zawdzięcza mu wiele. Był on zresztą jednym z nielicznych podówczas zwolenników układu astronomicznego Kopernika.

Niech te przykłady będą dowodem, iż nie zawsze do popularności i sławy naukowców przyczyniają się ich zdobycze naukowe, ale często do ugruntowania sławy wystarczy jakiś drobny epizod.

Kraków.

Dawid Wajnsztejn.

PRZEGLĄD GOSPODARCZY

Wykonywanie wyroków N.T.A. uchylających zaskarżone decyzje

Zgodnie z przepisami o Najwyższym Trybunale Administracyjnym, władza, której decyzja uchylona została przez N. T. A., obowiązana jest wydać nową decyzję w tej sprawie w ciągu miesiąca od dnia doręczenia jej wypisu wyroku. Władza w danej sprawie związana jest zapatrywaniem, zawartymi w uzasadnieniu wyroku. Z zażaleń, wnoszonych do Prezesa Rady Ministrów przez osoby, które nyskały w N. T. A. wyroki uchylające zaskarżone decyzje, wynika, że powyższe przepisy o wykonywaniu wyroków Trybunału nie zawsze są ściśle przestrzegane. W związku z powyższym Ministerstwo Skarbu przypomniało ostatnio organom, o konieczności zachowywania przepisowego prawem terminu w ogóle, a tylko w przypadkach, wymagających uzupełnienia stanu faktycznego, sprawy, termin ten może być przekroczony tylko wtedy, gdy w ramach terminu jest rzeczywiście niemożliwe należyte przygotowanie stanu faktycznego dla danej sprawy. Zdarzają się nadto przypadki wydawania nowych decyzji, nie liczących się z uzasadnieniem wyroku, co wywołuje drugą skargę do Trybunału i ponowne uchylenie decyzji.

Celem uniknięcia w przyszłości podobnych wypadków, Ministerstwo Skarbu zarządziło, aby w przypadkach, w których nowa decyzja ma spowodować ten sam skutek prawny, co decyzja uchylona, projekt tej nowej decyzji podlegał wyżej z kolei aprobacie, bądź, jeśli pierwszą decyzję aprobowal kierownik władz w drugiej instancji projekt był przedstawiony w wewnętrznej drodze wła-

dy wyżej instancji w celu uzyskania jej zgody na załatwienie tej sprawy. Jeśli chodzi o sprawy podatkowe, rozstrzygane drogą orzeczeń komisji odwoławczej, przewodniczący tej komisji w przypadkach, o których mowa, przedstawia projekt wniosku na komisji odwoławczej przednio Ministerstwu Skarbu do wglądu i wyrażenia zgody. Równocześnie Ministerstwo Skarbu zarządziło, aby w przypadku uchylenia przez N. T. A. ponownej decyzji były do Ministerstwa składane specjalne sprawozdania, umożliwiające przeprowadzenie każdej poszczególnej sprawy dochodzeń urzędowych.

Niezależnie od powyższego na uwagę zasługuje również podany ostatnio do wiadomości władzom skarbowym wyciąg z wyroku N. T. A. z dnia 16 lutego 1938 r. rej. 3081/35 w sprawie niedopuszczalności uzupełnienia motywów orzeczeń instancji odwoławczej przy podawaniu orzeczeń do wiadomości zainteresowanych przez władzę instancyjnie niższą. Zgodnie z tym wyrokiem zaskarżone orzeczenie nieuwzględnilo odwołania „dla braku podstaw prawnych”. Jak widoczne z zestawienia treści tego orzeczenia z treścią jego intymatu, urząd skarbowy, podając do wiadomości strony decyzję pozwanej władzy, uzupełnił tę decyzję dalszym uzasadnieniem, nie mającym oparcia w treści decyzji. W tym stanie rzeczy N. T. A. uznał, że zachodzi istotnie wadliwość postępowania, polegająca na błędnym zakomunikowaniu przez urząd skarbowy zaskarżonego orzeczenia.

Informator prawniczy

„ABONENT A.” Celem założenia spółdzielni potrzebna zarejestrowania statutu. Zarząd spółdzielni ma zgłosić statut, podpisany przez pierwszych członków, do Sądu Rejestrowego, w którego okręgu spółdzielnia ma mieć swą siedzibę. Do tego zgłoszenia należy dołączyć dwa odpisy statutu, oraz odpisy dokumentów, stwierdzających powołanie zarządu i rady nadzorczej, oraz oświadczenie Rady Spółdzielczej, lub związku rewizyjnego, stwierdzające, że celowość założenia spółdzielni, oraz jej zamierzenia gospodarcze, zapodane w statucie, nie nasuwają zastrzeżeń. Zgłoszenie podpisują wszyscy członkowie zarządu, a podpisy ich mają być uwierzytelnione przez Sąd, lub przez notariusza, albo przez urząd gminny.

„MON-TYPE”, KATOWICE. W sprawie tej byłoby najlepiej zwrócić się o informację do Urzędu palestyńskiego w Krakowie, ul. Dietla 107.

P. L. SILBERMAN, KAMIENICA. 1) Konsulat Włoski, Katowice ul. Trzeciego Maja 23. 2) Odpowiedzi listownych nie udzielamy.

„DEMOKRATA ZACHODNI”. Dotąd obligacji tych nie wylosowano.

„PRAGA”. 1) Starostwo może Pana wydalic w takim wypadku. 2) Zależy to od zasady wzajemności. Prawdopodobnie jednak byłby Pan wtedy wydany do kraju ojczystego. 3) Mimo posiadania dowodu tożsamości powinien Pan posiadać paszport. Obecnie sprawy te — jak Panu zapewne wiadomo — są traktowane rygorystycznie. 4) Radzimy prosić o prolongatę pobytu.

„BEN”, NOWY TARG. 1) Taka umowa spółki podlega opłacie stempłowej. Należy w niej ustalić wartość pieniężną wkładów obu spółników, a suma obu tych wartości stanowić będzie podstawę wymiaru opłaty stempłowej. 2) Rzecz ta nie wydaje nam się dość jasna. W sprawie tych należy być bardzo ostrożnym. Wobec tego radzimy raczej tej transakcji nie przeprowadzać. 3) Skoro został Pan skazany wyrokiem sądowym na wykupno właściwego świadectwa przemysłowego, nie może Pan domagać się zwrotu dokonanej dopłaty za świadectwo przemysłowe. 4) Sprawa ta jest przedawniona w myśl art. 25, względnie art. 42 prawa karnego skarbowego.

„A. G. ROPCZYCE” Kurs dolara we wrześniu

Dr. S. EDELMAN

ORDYNUJE JAK ZWYKLE

w TRUSKAWCU, willa „ARKADIA”

Dr. Franciszka Fuchs-Reichowa

ordynuje w sezonie letnim jak w latach ubiegłych w KRYNICY, Willa „UŁAN”

LEKARZ-STOMATOLOG

JANINA STROWAJS

choroby zębów i jamy ustnej

KATOWICE, Plebiscytowa 17

Telefon 337-53

JOZEF BLEIWEIS

uprawniony technik dentystyczny

po przerwie przyjmuje jak dawniej

Kraków, ul. Grodzka 58

Nowoczesna technika dentystyczna

1921, w markach polskich wynosił: dnia 10. IX. — 3.965, dnia 20. IX. — 4.750 dnia 30. IX. — 5.970.

„WIEDEŃ”. 1) Najlepiej byłoby może wrócić do kraju. Niemniej jednak nie wiemy, czy to uchroni Pańskiego szwagra od ewentualnych niekorzystnych skutków, przewidzianych ustawą. 2) W każdym razie nie ma żadnych środków, za pomocą których szwagier mógłby przeciwdziałać ewentualnej utracie obywatelstwa polskiego.

„MONIEK” Z BOCHNI. 1) Powinien Pan starać się o sprostowanie tej omyłki. Niech Pan w tym celu wniesie podanie do właściwego Starostwa, oraz do właściwego Urzędu Metrykalnego, z prośbą o sprostowanie wpisu Pańskiego urodzenia w księgach metrykalnych. Należy powołać na dowód świadków, którzy stwierdzą datę i miejsce Pańskiego urodzenia, oraz imiona i nazwiska rodziców. 2) Ojcu nie grozi kara, ponieważ sprawa jest już przedawniona.

„M. A. ABONENT Z JAWORZNA”. 1) Naszym zdaniem, — Magistrat powinien Pann zwrócić węczone weksle z powodu umorzenia tego podatku. Jesteśmy zdania, że należałoby wniesć w tej sprawie podanie o zwrot weksli — z nadmienieniem, że wobec umorzenia podatku weksle nie zostaną wykupione w razie odmowy ich zwrotu. Oczywiście, jeżeli weksle zostaną oddane do rąk osoby trzeciej, ojciec będzie je musiał wykupić, chyba, że wykaże złą wiarę po stronie nabywcy weksli, względnie pozornie przeniesienia weksli. 2) Nie rozumiemy Pańskiego pytania co do podpisu ojca. Przyuszczamy, że ojciec podpisał na wekslach siebie, a w takim razie weksel posiada ważność, pomimo tego, że Pan jest pełnoletni.

Odptyw kapitałów szwajcarskich do Francji

Wpływ dewaluacji franka francuskiego uzewnętrznili się m. in. na terenie Szwajcarii. Świadczy o tym wykaz Banku Szwajcarskiego za pierwszą dekadę maja r. b. W wykazie tym ujawniony został spadek zapasów złota o 9 i pół miliona fr. i zasobów dewizowych o około 37 miln. fr.

Poza tym zasoby szwajcarskiej instytucji emisyjnej w bankach zagranicznych zmniejszyły się o 16 milionów. Łączna suma tej redukcji wynosi 61 milionów fr., co przy zapasach złota i dewiz wynoszących około 4 miliardów, nie stanowi dla Szwajcarii żadnego niebezpieczeństwa.

Odptyw złota i dewiz jest jednak niezwykle charakterystyczny, jako następstwo ostatnich posunięć polityki walutowej rząd francuskiego.

Rokowania czesko-niemieckie

W Berlinie rozpoczęły się rokowania gospodarcze niemiecko czeskie. Pierwszym etapem rokowań jest sprawa unormowania obrotu płatniczego a w szczególności przeniesienie clearing austriackiego na obowiązujący system niemiecko czeski. Z kolei przedyskutowane zostaną sprawy zezwoleń przywozowych i zagadnienia celne. W ramach rokowań poruszone będą również sprawy taryf kole-
jowych i cłowych.

ULGOWY ABONAMENT

„NOWEGO DZIENNIKA”

Dla naszych Szan. Abonentów, wyjeżdżających na letniska, wprowadzamy w czasie od 15 maja do 30 września b. r. ulgowy abonament, obliczając za drugi egzemplarz

tylko Zł. 3.—

miesięcznie, wraz z wysyłką pocztową.

Każdy prenumerator może zatem zamówić drugi abonament letni-skowy wyłącznie dla swej rodziny, wyjeżdżającej na letnisko. — Z tej wydanej ulgi niewątpliwie każdy prenumerator skorzysta.

Abonament ulgowy płatny jest przy zamówienia bezpośrednio w administracji.

EKSPozytura NA MAŁOPOLSKĘ — ZWIĄZKU ŻYDOWSKICH SPÓŁDZIELNI W POLSCE.
uwaga: BORYSŁAW! SPÓŁDZIELCZY BANK dla ZAGŁĘBIA NAFTOWEGO w BORYSŁAWIU

jest instytucją kredytową o centralnym zasięgu dla borysławsko-tustanowickiego Zagłębia Naftowego.

BANK KREDYTOWO-SPÓŁDZIELCZY w BORYSŁAWIU jest własnym Bankiem żydowskich drobnych kupców i rzemieślników Borysławia i okolicy. — Bez względu na punktualność i solidność cechuje obie instytucje. — Z pełnym zaufaniem lokujcie swoje oszczędności w: **SPÓŁDZIELCZYM BANKU dla ZAGŁĘBIA NAFTOWEGO w BORYSŁAWIU. — BANKU KREDYTOWO-SPÓŁDZIELCZYM w BORYSŁAWIU.**

Przeprowadzajcie przez nie swoje operacje bankowe i powierzajcie im swoje inkasa.

D Z I Ś:

Godz. 16.00. Florencja: Cyganeria op. Puccini'ego.

18.00. Droitwich: „Król Lear“, trag. Szekspira.

20.30. Paris PTT: „Świętoszek“, kom. Moliera

22.00. Londyn Reg.: Koncert Chopinowski.

Niedziela 15. maja.
STACJE KRAJOWE.

KRAKÓW. 8 Audycja poranna; 8.30 Pogadanka rolnicza; 8.40 Muzyka z pły; 8.50 Pieśni majowe s wleży Mariackiej; 9 Regionalna transmisja z Kallisa przez Poznań; 1.57 Sygnał czasu, hejnał; 12.03 PORANEK SYMFONICZNY Z SALI SASKIEJ W KRAKOWIE. Krakowska orkiestra symfoniczna pod dyr. Wł. Ormickiego; 13 „Kronika artystyczna Krakowa“: „O współczesnych reformatorach teatru“ wygl. dr Wł. Dobrowolski; 13.10 Fragment z pow. Klemensa Junoszy: „Na zgłiszczach“ recytacja prozy; 13.30 Muzyka obładowa. Wyk. Mała ork. PR. pod dyr. Zdz. Górzyskiego, Al. Serwidaka (sopr.), M. Demar-Mikuszewski (teor). W przerwie przekazanie 10 żołgów armii z Warszawy i Kallisa; 14.45 Audycja dla wsi; 15.15 Gawęda niedzielna: „Tajemnica Indklich palców“, wygl. Jan Wierzbówka; 16 Wiadomości bieżące; 16.05 Wesołe popołudnie niedzielne; 16.45 O ochronie zabytków — dr Rlerzkowski; 17 Transmisja z sali „Bagatell“ we Lwowie: „Zapomniany kabaret“ podwieczorek przy mikrofonie. Wyk.: H. Zbierchowski, W. Raort, J. Mayen W. Budzyński, Anda Kitzelman Wł. Majewska, duet fortepianowy, Czesław Halski; w przerwie ok. godz. 18 Chwila Biura Studiów; 19 Transm. z marszu Sulejówek—Belweder; 19.20 Org. Teatr Wyobraźni: „Brat znajduje brata“ komedia radiowa oparta na motywach z Plauta. Napisał Tadeusz Szule (wznowienie), reżyseria A. Wodźniowkiewicz; 19.45 Z Warszawy recital fortepianowy; 20.35 Poświęcenie kopca M. Pilsudskiego w Zawaskach; 20.50 Dziełulki elektryczny z Warszawy; 21 Wiadomości sportowe ze wszystkich rozgłośni polskich; 21.15 „Ta jol“, wesoła audycja w opr. W. Budzyńskiego; 22.00 OPOWIEŚĆ O WAGNERZE (III audycja) w opr. Zdz. Jachimeckiego, prof. U. J.; 22.50 Ostatnie wiadomości dzien. wlecz., komunikat meteor.; 23—23.30 Muzyka taneczna.

WARSZAWA. 8—13 p. Kraków; 13 Przegląd kulturalny; 13.10—15.45 p. Kraków; 15.45 Wszystkie po trochu — aud. dla dzieci; 16.05—23.30 p. Kraków; 23.30 Płyty.

LWÓW. 8—13 p. Kraków; 13 „Ostatnie wystawy lwowskie“ — pogad.; 13.10—15.45 p. Kraków; 15.45 Audycja dla dzieci; 16.05 „Z naszej świetlicy“; 16.20 „Koucerelk dla Zosi“ — lekka audycja; 16.45—23.30 p. Kraków.

KATOWICE. 8—13 p. Kraków; 13 „Teatr Polski żywej“ — pogad. A. Jesionowskiego; 13.10—15.45 p. Kraków; 15.45 „Ludzie z królestwa hałdy“ — pogad.; 15.55 „Co slychać na Śląsku“; 16.05 „W niedzielę przy żelezniku“ — aud. pogodna w opr. St. Ligonia; 16.45—23.30 p. Kraków.

ŁÓDŹ. 8—13 p. Kraków; 13 Reportaż z trasy zawodów ku czci Marsz. Piłsudskiego; 13.10—15.45 p. Kraków; 15.45 D. c. reportażu; 16.05 Recital śpiewaczy Lucji Guzowskiej; 16.30 Poradnik sportowy dla robotników; 16.45—23.30 p. Kraków.

STACJE ZAGRANICZNE.

6.00 FLORENCJA: „CYGANERIA“ — OPERA PUCCINIEGO.

7.00 MEDIOLAN: Muzyka rozrywkowa. RZYM: 17 Koncert rozrywkowy.

18.00 DROITWICH „KRÓL LEAR“ — TRAGEDIA SZEKSPIRA. LILLE: 18 Koncert orkiestrowy. LONDYN REG.: 18 Lekka muzyka organowa, 18.35 Śpiew ptaków, 18.50 „Maritana“ — opera Wallace'a. LUBLANA: 18 Koncert muzyki ludowej. OSŁO: 18 Koncert rozrywkowy. RADIO PARIS: 18 Koncert orkiestrowy. RYGA: 18 Audycja uroczysta z ok. święta Zjednoczenia Narodowego. WIEZA EIFFLA: 18 Muzyka lekka, 18.30 Koncert solistów.

19.00 SOFIA: Muzyka popularna, 19.30 Pieśni i flet. BRUKSELA FLAM. — 19 Pieśni flamandzkie. FLORENCJA: 19 Koncert wokalny. BUDAPESZT: 19.55 „Lili“ — operetka Herve'go.

22.00 BRUKSELA FRANC. Recital organowy, 20.25 Otwarcie Konkursu fort. Im. Ysaye'a. MONTE CENERI: 20 Radiorewa. WIEZA EIFFLA: 20 Koncert solistów, 20.30 „Piękne niedziele“ — program rozrywkowy. PARIS PTT.: 20 Program rozrywkowy, 20.30 TEATR WYOBRAŹNI: „ŚWIĘTOSZEK“ — KOMEDIA MOLIERA W WYK. ZESP. KOMEDII FRANCUSKIEJ. PRAGA: 20 „Położenie kamienia węgielnego pod teatr narodowy“ — montaż radiowy. HILVERSUM I. 20.10 Koncert chóru i zesp. balala-

Dotkliwa porażka piłkarzy niemieckich

Anglia-Niemcy 6:3

W Berlinie odbył się dziś mecz międzypaństwowy drużyn piłkarskich Anglii i Niemiec. Mecz zakończył się dotkliwą porażką piłkarzy niemieckich w stosunku 6:3. Mecz odbył się na stadionie olimpijskim.

KRONIKA

MAJ Wschód słońca
3 g 55 m

15 Zachód słońca
7 g 25 m

NIEDZIELA 14 Ijar 5698

Zgłoszenia do egzaminu wstępnego

do kl. I i wyższych gimnazjum oraz wpisy do kl. I powszechnej od rocznika 1932 począwszy, jakoteż do kl. I szkoły rzemiosł (wydział mechaniczno-ślusarski) Żydowskiego Tow. Szkoły Ludowej i Średniej w Krakowie, ul. Brzozowa 5 przyjmują się codziennie z wyjątkiem sobót i świąt od godziny 10 do 15.

— 00 —

Komunikacja lotnicza pomiędzy Polską a Palestyną

Poczta lotnicza z Palestyny przychodzi i odchodzi ostatnio regularnie trzy razy tygodniowo, według planu letniego.

Dalszego przyspieszenia komunikacji lotniczo-pasażerskiej i pocztowo-towarowej należy się spodziewać w najbliższym czasie, z chwilą uruchomienia na linii Polska — Palestyna nowych samolotów typu „Lockheed 14.“ Na razie odbywa się to zw. oblatywanie świeżo nadeszłych aeroplanów tego typu.

Przewodniczący O.Z. N. w Okręgu Krakowskim

Oboz Zjednoczenia Narodowego Okręgu Krakowskiego komunikuje: Przewodniczący Okręgu O. Z. N. senator F. Lipiński powołuje następujące osoby na stanowisko przewodniczących obwodów: Biała Krakowska — Zakroczym Ludwik dr. poseł, Bochnia — Okulicki Jan, rolnik, Chrzanów —

PODZIĘKOWANIE

Wpani FEIDZI MOSESOWNIE, Brzesko-Słotwina składam tą drogą najserdeczniejsze podziękowanie za skuteczne i radykalne usunięcie przykre go dla mnie owłosienia twarzy jej znakomitym środkiem

L. NEUGRÖSCHLOWA
Jasio, Pralnia „Paryżanka“

Jek. BEROMÜNSTER: 20.15 „Pan z millouami“ — komedia Lichtenberga. RADIO PARIS: 20.15 Pieśni, 20.30 Koncert symfoniczny. LYON: 20.30 Koncert symfoniczny.

21.00 MEDIOLAN: „Flor di campo“ — operetka Contegiacomo. RZYM: 21 Koncert symfoniczny. SZTOKHOLM: 21 Koncert orkiestrowy. LONDYN REG.: 21.05 Koncert orkiestrowy. DROITWICH: 21.05 Pieśni żołnierskie od Niezwyciężonej Armady do wielkiej wojny. FLORENCJA: 21.10 Radiosценка, 21.30 Muzyka rozrywkowa. MONTE CENERI: 21.15 Koncert Mozartowski. TULUZA: 21.15 „Kłosa muzyczny“.

22.00 LONDYN REG.: KONCERT CHOPINOWSKI w wyk. ISO ELINSNA. LUKSEMBURG: 22 Muzyka taneczna. KOPENHAGA: 22.15 Melodie Offenbacha i Lehara w wyk. ork. TULUZA: 22.15 Muzyka kubańska, 22.45 Piosenki. BUDAPESZT: 22.20 Muzyka lekka. SZTOKHOLM: 22.30 Sonata f-moll Brahmsa na dwa fortepiany.

23.00 TULUZA: Ork. symfoniczna, 23.15 Wesoła audycja. RADIO PARIS: 23 Muzyka taneczna. BRUKSELA FLAM.: 23 Muzyka rozrywkowa. BUDAPESZT: 23.15 Muzyka cygańska. RZYM: 23.15 Muzyka taneczna.

WPISY

do kl. I. II. III. i IV.

PRYW. ŻYD. KOED.

Szkoły Powszechnej

we własnym lokalu

przy ul. Karmelickiej 46

przy muje kancelaria szkoły
codziennie w godz. 10 - 13 i 16 - 18

Oplata minimalna

Gdula Tadeusz, poseł, Dąbrowa Tarn. — Świętek Paweł, rolnik, Dębica — Jedynak Jan poseł, ks. Nagórzański Jan, zastępca przewodniczącego, Gorlice — Gunia Franciszek, insp. szk., Jasio — Jeziercki Adam dr., notariusz, Kraków-Miasto — Skoczylas Stanisław, inż. prof., Kraków-powiat — Czerwiński Marian, inż., Limanowa — Biedron Franciszek, kier. szk., Mielec — Skrzypek Jan, rolnik, Myślenice — Węglarski Wiktor, rolnik, wójt, Wadowice — Kubiczek Józef, dr. adwokat, Tarnów — Huesch Stanisław inż., Zakopane — dr. Czaplicki Zdzisław, lekarz, Żywiec — Pieronek Władysław, wójt.

Surowe kary na restauratorów krakowskich

W ubiegłym tygodniu władze administracyjne przeprowadziły kontrolę czystości w wielu zakładach w Krakowie. W wyniku kontroli sąd starościński ukarał grzywnami od 100—200 złotych — 2 fryzjerów, 1 właściciela wędliniarni i 9 właścicieli zakładów gastronomicznych.

Równocześnie ukarano za nieporządkowanie strychów 21 właścicieli reaności grzywnami od 5—30 złotych.

Dożywotnie więzienie za zabójstwo szwagra

Sąd okręgowy w Kielcach na sesji wyjazdowej w Miechowie skazał Aleksandra Dynura z Zielonic pow. miechowskiego na dożywotnie więzienie z pozbawieniem praw obywatelskich na zawsze za zabójstwo szwagra, Józefa Wawrzonia ze Smonowic.

Według przewodu sądowego, Dynur zastrzelił swego szwagra z zemsty na tle nieporozumień majątkowych. Przedtem usiłował on nakłonić do zabicia szwagra pewnego osobnika ze Słomnik za wynagrodzeniem pieniężnym.

Wypadek przy budowie

Z rusztowania przy szpitalu OO Bonifratrów spadli wczoraj dwaj robotnicy. Józef Świąt, (lat 31), doznał wstrząsu mózgu, Witold Szydłowski, (lat 19), doznał ogólnych obrażeń.

— 00 —

— INŻ. LÖWENSTEIN Z PALESTYNY W CHRZANOWIE. Do Chrzanowa przybywa wybitny działacz syjonistyczny w Palestynie inż. Löwenstein, który wygłosi referat dziś o 4 pop. nt. „Nasza walka o wielką Palestynę“

— 00 —

OSZCZĘDZAJ KIEDY MASZ, a będzie miał, kiedy Ci nieź do zdrowia i sił. Ovomaltyna, smaczna, naturalna odżywka silotwórcza pozwala poczynić te ważne oszczędzające zabraknie. Odnosi się to nie tylko do pieniędzy, ale również i stworzyć zapas sił potrzebnych zawsze w walce o byt. Dlatego pijcie codziennie na śniadanie i przed spaniem filiżankę Ovomaltyny.

Kupcy! Zapisujcie się na członków Krak. Stow. Kupców

Izba Handlowa Polsko-Litewska

Warszawa, 14. 5. (A). Na ostatnim posiedzeniu Związku Przyjaciół Litwy przystąpiono do otwarcia Izby Handlowej Polsko-Litewskiej. Wstępem do tych spraw będzie przekształcenie Związku Przyjaciół Litwy na Towarzystwo Polsko-Litewskie, które rozpocznie działalność na terenie Litwy.

Regularna komunikacja kolejowa z Litwą będzie uruchomiona 15 czerwca br. Przewidywane są 2 pociągi dziennie. Komunikacja towarowa podjęta będzie nieco później po uzgodnieniu szeregu szczegółów technicznych z zakresu wymiany wagonów itd.

Delegacja parlamentarna do zagłębia naftowego

Warszawa, 14. 5. (Sin). W związku z projektem ustawy naftowej, wniesionej przez rząd do Sejmu, wyjeżdża w niedzielę do Borysławia i Drohobycza delegacja parlamentarna.

Wyrok w procesie komunistycznym w Kielcach

Kielce, 14. 5. (S) Przed Sądem Okręgowym w Kielcach toczył się przez 3 dni wielki proces komunistyczny, w którym na ławie oskarżonych zasiadło 14 osób oskarżonych o działalność antypaństwową na terenie Kielc, powiatu kieleckiego i stopnickiego.

W dniu dzisiejszym zapadł wyrok, mocą którego skazani zostali: Lackowski i Zasada po 10 lat więzienia, Gruszecki, Jakubowicz i Gesundheitsmowna po 8 lat więzienia, Flescher na 6 lat, Filarek na 5 lat, Dworzak, Neuman, Brauna po 4 lata, Kubański, Loria i Mazur po 2 lata więzienia. Oskarżony Rappaport został uniewinniony.

Nowy ambasador rumuński

Warszawa, 14. 5. (Sin). Pierwszy ambasador rumuński w Polsce, Francovici obejmie placówkę warszawską dnia 23 bm.

Uroczyste otwarcie sezonu „Makkabi“

Łódź, 14. 5. (G). W dniu dzisiejszym odbyło się uroczyste otwarcie sezonu Makkabi, na którym byli obecni przedstawiciele P. U. W. F. i P. W. oraz przedstawiciele klubów sportowych. Przemówienie wygłosił prezes Makkabi inż. Steinberg, poczem nastąpiła defilada zawodników.

Maciąg i Szulc nadal w więzieniu

Łódź, 14. 5. (G). Aresztowani onegdaj redaktor naczelny „Orędownika“ Maciąg i prezes związku zawodowego „Praca Polska“, Szulc pozostają nadal w więzieniu.

Winni są... żydzi...

Katowice, 14. 5. (K) Chorzowska drużyna sportowa A. K. S., która pierwsza wprowadziła u siebie paragraf aryjski nie zaprzestała na tym. Drużyna ta, pretendująca do tytułu mistrza Polski, po ostatnich 2 porażkach we Wilnie i Łodzi udzieliła wczoraj tutejszemu piśmu żydożerczemu „Polonii“ wywiadu, w którym całą winę za swe porażki zwała na karb Żydów. Według oświadczenia kierownika tej drużyny kom. Słazaka, w Łodzi sędzia dr Lustgarten odebrał im siłą 2 punkty, mszcząc się w ten sposób za wprowadzenie paragrafu aryjskiego. W jaki sposób Żydzi spowodowali porażkę AKS-u w Wilnie kom. Słazak nie wyjaśnia. Nie byłoby w tej historii nic nadzwyczajnego, gdyby publiczność na meczach AKS-u w Chorzowie nie składała się w przeważającej części z Żydów. Może wreszcie „kibice“ żydowscy ze Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego wyciągną z tego właściwy morał...

Manifestacja antyniemiecka w Rybniku

Katowice, 14. 5. (K) W dniu 24 kwietnia br. odbyła się na rynku w Rybniku olbrzymia ma-

Członkowie rządu w Łodzi

Łódź, 14. 5. (G). Dziś o 10 rano przybyli do Łodzi przedstawiciele rządu z premierem Składkowskim na czele. I tak przybyli: minister Przemysłu i Handlu, Roman, minister Rolnictwa, Poniatowski, cały szereg wiceministrów i dyrektorów departamentu oraz dyrektor Lewiantana, Wierzbicki. Pod nieobecność chorego wojewody goście zostali przywitani przez przedstawicieli województwa, po czym udali się na ul. Kopernika, gdzie odbyło się poświęcenie kamienia węgielnego pod budowę gmachu Biblio-

teki publicznej im. Marszałka Piłsudskiego, ufundowanej przez związek przemysłu włókienniczego kosztem pół miliona zł.

Po przemówieniach okolicznościowych, goście udali się do Pabianic, gdzie odbyło się poświęcenie pierwszej fabryki lanitalu w Polsce, podczas którego okolicznościowe przemówienie wygłosił minister Roman. Po powrocie do Łodzi odbyło się śniadanie w Izbie Przemysłowo-Handlowej, poczem rozpoczęła się konferencja gospodarcza.

„Prowokacja tego rodzaju powtarza się po raz ostatni“

Protest Związku Legionistów przeciw endekom

Łódź, 14. 5. (G). Ukazała się odezwa Związku Legionistów i P. O. W., wyrażająca protest przeciwko postępowaniu endeków w dniu założenia narodowej. W odezwie tej zaznaczono, że

prowokacja tego rodzaju powtarza się poraz ostatni i obecnie legionieści przejdą do czynów bez względu na konsekwencje.

Spotkanie delegacji żydowskiej z rumuńską w Genewie?

Genewa, 14. 5. ZAT. Jak się dowiaduje, komitet trzech wyłoniony na poprzedniej sesji Rady Ligi Narodów celem rozpatrzenia sytuacji mniejszości żydowskiej w Rumuni, nie przedłożył swego sprawozdania na sesji bieżącej. Z tego względu rozpatrzenie petycji żydowskiej byłoby odroczone do sesji wrześniowej. W międzyczasie francuski i angielski członek komisji będą zważać nad sytuacją, szczególnie w sprawie rewizji praw obywatelskich. Członek delegacji brytyjskiej w Genewie w rozmowie z przedstawicielem Światowego Kongresu Żydowskiego wyraziło opinię, że należy dążyć do kompromisu z obecnym rządem rumuńskim. Nie jest wykluczone, że dojdzie do spotkania między przedstawicielami Światowego Kongresu Żydowskiego a

delegacją rumuńską w Genewie.

Na konferencji prasowej w Genewie przedstawiciele Światowego Kongresu Żydowskiego Perizweil i Jarblum oświadczyli, że

że od czasu dymisji rządu Gogi nastąpiło pewne odprężenie sytuacji, gdyż ustały ekscesy.

Ustawa o rewizji obywatelstwa pozostaje jednak w mocy i organizacje żydowskie muszą nadal walczyć o zmianę tej ustawy. Egzekutywa Światowego Kongresu Żydowskiego zgłosiła uroczysty apel do członków Rady, aby śmiało cywilizowaną, nie pozostał obojętny wobec ciężkiej sytuacji Żydów, gdyż sytuacja ta jest nie tylko tragedią dla Żydów, ale również niebezpieczną dla całej cywilizacji.

Konfiskata broni we wioskach arabskich w Palestynie

Interpelacje palestyńskie w Izbie Gmin

London, 14. 5. ZAT. Na ostatnim posiedzeniu Izby Gmin poseł Thorne interpelował ministra kolonii o ostatnich konfiskatach broni w Palestynie. W zastępstwie nieobecnego ministra kolonii minister dla spraw dominiów, Malcolm Mac Donald zakomunikował, że od 1 stycznia skonfiskowano wiele broni w różnych wsiach arabskich okręgu Nablus, a mianowicie: 24 karabinów, 5 rewolwerów, 24 granaty i 1550 paczek z nabojami.

Minister dominiów poinformował następnie, że w związku z przybyciem do Palestyny komisji Woodheada odbyły się krótkotrwałe i częściowe strajki w Jerozolimie, Haifie i in-

nych miastach.

Poseł Thorne zapytał następnie, czy może otrzymać wyjaśnienie, do kogo należała skonfiskowana broń, do Żydów czy do Arabów, na co minister odpowiedział, że nie może nic dodać do poprzedniego oświadczenia.

Poseł komunistyczny Gallacher interpelował następnie rząd, czy wiadomym mu jest, że dyrektor banku arabskiego Abdul Szuman, internowany w Akko pobity został przez policję, przy czym odmówiono mu pomocy lekarskiej. Minister odparł, że rząd nie otrzymał w tej sprawie sprawozdania i prosi o ewentualne przekazanie informacji urzędowi kolonialnemu.

Manifestacja przeciwko szykanom niemieckim wobec ludności polskiej na Śląsku Opolskim. Po odczytaniu rezolucji odśpiewano Rotę. W czasie intonacji grupa Obwiepalców zaśpiewała hymn młodych, podnosząc ręce do góry na wzór faszystowski.

Wybryk ten wywołała ogólne oburzenie i pod naciskiem opinii publicznej pociągnięto do odpowiedzialności administracyjnej przewodcę Str. Nar. adw. Piotrowskiego i tow.

MAKKABI—Z. K. S. (Katowice) 2:1 (1:0).

W towarzyskim meczu piłkarskim rozegranym wczoraj w Krakowie, Makkabi pokona-

ła silny zespół śląski. Goście grali bardzo ostro, podczas gdy Makkabi traktowała zawody jako spotkanie treningowe. Bramki strzelił: Hauptman, oraz Katz dla Z. K. S-u. Sędziował p. Zapiór.

Straszna katastrofa budowlana w Rotterdamie

Haga, 14. 5. PAT. Na jednej z ulic, położonych w północnej części Rotterdamu zawalił się mur reklamowy, grzebiąc w swych gruzach 15 ofiar, w czym 7 zabitych i 8 ciężko rannych przechodniów.

Dekadowy bilans B-ku Polskiego

Warszawa, 14. 5. PAT. W pierwszej dekadzie maja zapas złota w Banku Polskim powiększył się o 0.5 miln. zł do 439.8 miln. zł. Stan pieniędzy zagranicznych i dewiz wzrósł o 2.5 miln. zł do 17.0 miln. zł.

Suma wykorzystanych kredytów zmniejszyła się o 12.4 miln. zł do 697.0 miln. zł, przy czym: portfel wekslowy obniżył się o 14.0 miln. zł do 19.7 miln. zł, portfel zdyskontowanych biletów skarbowych wzrósł o 5.4 miln. zł do 43.3 miln. zł, stan pożyczek zabezpieczonych zastawami spadł o 3.9 miln. zł do 29.0 miln. zł.

Zapas polskich monet srebrnych i bilonu powiększył się o 15.7 miln. zł do 49.1 miln. zł.

Pozycje „inne aktywa“ i „inne pasywa“ uległy wzrostowi, pierwsza o 3.8 miln. zł. do 228.0 miln. zł, druga zaś o 8.0 miln. zł do 160.6 miln. zł.

Natychmiast płatne zobowiązania powiększyły się o 53.9 miln. zł. do 278.1 miln. zł.

Obieg biletów bankowych — w wyniku wyżej omówionych zmian obniżył się o 51,7 miln. zł do 1.089,3 miln. zł.

Pokrycie złotem wynosi 34,71 proc.

Stopa dyskontowa 4 i pół proc., stopa od pożyczek zastawowych 5 i pół proc.

Delegat N. O. S. w M. S. Z.

Warszawa, 14. 5. (ZAT) Nowa Organizacja Syjonistyczna komunikuje: Po audiencji u ministra Becka przedstawiciel polityczny N. O. S. na Polskę, dr. Schechtman odbył konferencję z radcą ekonomicznym M. S. Z., p. Wszelakiem. P. Wszelaki złożył drowi Schechtmanowi analogiczne oświadczenie w sprawie clearingu, jakie przedtem otrzymał p. Hindes.

Import sztucznych zębów z Palestyny

Warszawa, 14. 5. (A) Ministerstwo Przemysłu i Handlu zawiadomiło Polsko-Palestyńską Izbę Przemysłowo-Handlową o przyznaniu dalszych kontyngentów na przywóz sztucznych zębów z Palestyny do Polski. — Przyznano kontyngent za maj i czerwiec w wysokości 25 kg. zębów wartości 25.000 zł. W ciągu roku 1937 importowano z Palestyny do Polski zębów sztucznych na sumę 125.000 zł.

Nieudała wyprawa chłopca do Palestyny

Warszawa, 14. 5. (Sin.) Do Warszawy odstawiony został 15-letni bohater niezwyklej przygody, Ajzyk Skowron, który za wszelką cenę chciał się dostać do Palestyny. Udał się do Gdyni i ukrył się w jednej z kabin parowca duńskiego, sądząc, że ten udaje się do Palestyny. Został on odkryty na pełnym morzu i z Kopenhagi odstawiony do Warszawy.

Instytucja dla badań handlowego rynku wewnętrznego

Warszawa, 14. 5. (Sin.) Wkrótce zostanie zorganizowana specjalna instytucja dla przeprowadzenia badań rynku wewnętrznego pod kątem widzenia potrzeb i możliwości rozwinięcia polskiego handlu. Zadaniem instytucji będzie również pomoc finansowa w formie długoterminowych kredytów dla osób posiadających teoretyczne i praktyczne przygotowanie do kupiectwa. Instytucja obejmie działalnością całą Polskę nastawiając ją specjalnie na młodzież handlową, wychodzącą ze szkół zawodowych.

Wycieczka na Litwę

Warszawa, 14. 5. (Sin.) Po zakończeniu układów polsko-litewskich zorganizowana zostanie natychmiast pierwsza większa wycieczka na Litwę. Definitywnego zakończenia rozmów należy się spodziewać wkrótce.

Aresztowanie dwóch aferzystów

Warszawa, 14. 5. (A) W Warszawie został aresztowany aferzysta Teodor Rebler wraz ze swym współnikiem, Rabinowiczem. Zgłaszali się oni do kilkunastu firm warszawskich, przedstawiając się za kontrolerów skarbowych i żądając przedkładania ksiąg. W czasie badania tych ksiąg ujawniali nadużycia i dawali do poznania, że za pewną kwotę zatrudniają to. W ten sposób zdołali oni wyłudzić od kilku kupców większe sumy. Wreszcie po długim im się noga i zostali aresztowani.

Otwarcie konferencji syjonistów warszawskich

Warszawa, 14. 5. (A) Dziś wieczorem odbyło się w Warszawie otwarcie konferencji syjonistów warszawskich. Na konferencję przybyło około 100 delegatów, przedstawicieli poszczególnych organizacji syjonistycznych na terenie Warszawy. Uroczystego otwarcia do-

konał adw. Trepman, poczem dr Kleinbaum wygłosił referat o sytuacji w Palestynie, w Polsce i w ruchu syjonistycznym w Polsce. W dalszym ciągu konferencji wygłosił referat o obecnej sytuacji Żydów w Polsce adw. Hartglas.

Rezolucje połudn.-amerykańskiego kongresu propalestyńskiego

Buenos Aires, 14. 5. (ZAT) W Buenos Aires zakończył swe obrady pierwszy południowo-amerykański kongres propalestyński z udziałem 120 delegatów z szeregu krajów Ameryki Południowej.

Kongres powziął rezolucję, domagającą się otwarcia bram Palestyny dla szerokiej aliji i wita inicjatywę prezydenta Roosevelta zwołania międzynarodowej konferencji w sprawie uchodźców.

Frank francuski nadal bez zmian

Warszawa, 14. 5. PAT. Dewiza na Paryż pozostała w dalszym ciągu na prawie zupełnie niezmiennym poziomie, zarówno w notowaniach gotówkowych, jak i terminowych Świątczy to o daleko idącym uspokojeniu na rynku francuskim.

Pogorszyła się natomiast w dalszym ciągu sytuacja waluty belgijskiej. W notowaniach gotówkowych w dniu dzisiejszym nie zanotowano wprawdzie poważniejszych zmian poza

bardzo nieznacznym osłabieniem kursu. Natomiast w notowaniach terminowych departy w Londynie poważnie wzrosły. Departy jedumiesięczny notowano 1,55, natomiast trzymiesięczny 2,20. Oznacza to dalszy poważny wzrost w porównaniu z wysokimi departami z dnia wczorajszego.

Pozostałe dewizy nie wykazały prawie żadnych zmian.

Zagadkowe morderstwo kobiety przed Sądem Najwyższym

Warszawa, 14. 5. (A) Sąd Najwyższy rozpatrywał dziś zagadkową zbrodnię, która została dokonana w lesie pod Zawierciem. Ofiarą zbrodni padła żona bogatego kupca z Katowic. Sara Hutnik. Zbrodnia została dokonana w lesie nbiegłego roku, kiedy Hutnikowa wybrała się na spacer do lasu. Hutnikowa leżała przez pewien czas na polanie i opalała się i co się z nią dalej stało, nie ustalono. Po kilku dniach miejscowy gajowy, Lepiarz znalazł na tej polanie nagiego trupa kobiety. Jak stwierdzono, Hutnikowa została zamordowana uderzeniem twardego narzędzia w czaszkę, a zwłoki jej zostały obrabowane z odzieży i biżuterii. Podczas dochodzeń, podejrzenie padło na owego gajowe-

go, którego aresztowano. Znalaziono u niego koleczki zmarłej. Sąd okręgowy w Sosnowcu uwolnił go od winy i kary, uważając, że poszlaki są niewystarczające do wydania wyroku skazującego. Na innym stanowisku stanął Sąd Apelacyjny, skazując Lepiarza na 15 lat więzienia. Od tego wyroku obrońca skazanego adw. Hofmoki-Ostrowski odwołał się do Sądu Najwyższego, który dziś uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego, przekazując sprawę do ponownego rozpatrzenia przez Sąd Apelacyjny.

Po wyroku Sądu Apelacyjnego Lepiarz został aresztowany i siedział w więzieniu. Na mocy decyzji Sądu Najwyższego został on zwolniony aż do rozprawy w Sądzie Apelacyjnym.

Ostatnie notowania giełdowe**TOWARY KOLONIALNE**

NOWY JORK, 14. 5. Kawa nr. 7. 5.00 (5.00), Kawa Santos nr. 4. 7 1/4 (7 1/4), maj 4.30 (4.30), lipiec 4.28 (4.28), Kakao 5.00 (5.00), maj 4.48 lipiec 4.56.

BAWELNA

Nowy Jork, 14. 5. 8.72 (8.76), lipiec 8.72—8.73, (8.76—8.76), p. 8.78—8.78 (8.80—8.81)

KORZENIE

LONDYN, 14. 5. Tapioka Fair maj-czerwiec 12.75, Pieprz czarny loco 3.—, Pieprz Singapore maj-czerwiec 2:68, Goździki Zanzibar maj-czerwiec 8.00, Papryka cił maj-czerwiec 59.—.

DEWIZY

LONDYN, 14. 5. Nowy Jork 4.9718, Paryż 174.65, Berlin 12.3425, Amsterdam 8.9793, Zurich 21.7875.

EFEKTY

NOWY JORK, 14. 5. American Car 87.50 (88.37), American Car et Foundry 18.50 (19.50) Am. Tobacco 71.00 (71.50), Chrysler 43.50 (45.00), Douglas Aircraft 45.50 (46.25), Fisk Rubber 5.50 (5.75), Eastman Kodak 155.00 (157.00), General Electric 35.37 (35.87), General Motors 30.37 (31.12), Anaconda 28.12 (28.37)

Gehenna studentów żydowskich

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 14. 5. (Sin.) Kilka tygodni temu ukazały się wiadomości o wydaleniu z uczelni włoskiej kilkunastu studentów żydowskich z Polski. Studenci ci wszczęli starania o przyjęcie ich na inną uczelnię zagraniczną. Część z nich studiować ma na uniwersytetach szwajcarskich, które zaliczyć im mają czas studiów we Włoszech.

Aresztowanie agitatorów w Kairze

Kir, 14. 5. ZAT. Policja egipska aresztowała kolporterów broszur, nawołujących do bojkotu Żydów egipskich za to, że popierają syjonizm.

Bethlehem Steel 47.87 (47.75) Intern Nickel 48.74 Tennessee Corp. 5.75 (6.00), Shell Union 13.00 (12.62) Standard Oil 48.87 (49.87).

METALE

LONDYN, 14. 5. Platyna —, Wolfram cił —, Srebro 18.76—18.83, Złoto 189.11.

Rozszerzenie kompetencji nadkomisariatu dla spraw uchodźców na uchodźców austriackich

Min. Komarnicki o emigracji żydowskiej

Genewa, 14. 5. ŻAT. W toku omawiania kwestii rozszerzenia kompetencji nadkomisariatu dla spraw uchodźców również na uchodźców austriackich, rozwinęła się dyskusja w kwestii żydowskiej. Po wysłuchaniu sprawozdania przedstawiciela Boliwii w tej sprawie zabrał głos minister spraw zagranicznych Rumunii, Comnen, który stwierdził, że problem emigracji jest problemem o głębszych przyczynach i do tej pory nie znalazł on właściwego zadowalającego rozwiązania, rząd rumuński zastrzega sobie przeto prawo ponownego poruszenia tej kwestii na najbliższej sesji. W kołach Ligi Narodów oświadczenie ministra rumuńskiego tłumaczone jest jako zapowiedź poruszenia na forum genewskim sprawy pozbawionych obywatelstwa Żydów rumuńskich.

Następnie zabrał głos przedstawiciel Polski min. Komarnicki, który wskazał, że problem emigracji ogólnej a żydowskiej w szczególności jest problemem zasadniczym i nie powinien być związany z kwestią doraźnej pomocy. Należy poczynić wspólny wielki wysiłek,

aby rozwiązać ten problem i umożliwić Żydom emigrację do tych części świata, gdzie znajdą oni najkorzystniejsze warunki społeczne i gospodarcze. Przedstawiciel Nowej Zelandii, p. Jordan wyraził nadzieję, że zmieni się stosunek do Żydów austriackich i nie będą oni już tak bardzo prześladowani. Wniosek w sprawie rozszerzenia nadkomis. dla spraw uchodźców również na uchodźców austriackich został jednomyślnie przyjęty. P. Neil Malcolm otrzymał polecenie, by na wrześniową sesję Zgromadzenia Ligi Narodów przygotował obszernie sprawozdanie o sytuacji uchodźców.

Konferencja dra Goldmanna z min. Comnenem

Genewa, 14. 5. (ŻAT). Dr Nachum Goldmann odbył dziś konferencję z ministrem spraw zagranicznych Rumunii. Jak przypuszczają, konferencja ta przyczyni się do wyjaśnienia szeregu kwestii i umożliwi należyte studiowanie problemu żydowskiego w Rumunii.

Brazylia wydała niepożądanych cudzoziemców

Buenos Aires, 14. 5. (O) Komunikują oficjalnie z Rio de Janeiro, że prezydent Brazylii dr Getulio Vargas podpisał dekret w sprawie wydalania niepożądanych cudzoziemców. W myśl dekretu, z Brazylii zostaną wydaleny wszyscy cudzoziemcy działający w jakikolwiek sposób na szkodę bezpieczeństwa instytucji państwowych lub spokoju publicznego, dalej, cudzoziemcy popełniający akty sabotażu, uprawiający przemyt, handel żywym towarem lub korumpujący młodzież, wreszcie żebracy lub wydaleny z innych krajów jako elementy szkodliwe dla porządku publicznego oraz wszyscy występujący przeciwko własności prywatnej lub wolności pracy.

Rio de Janeiro, 14. 5. (R) Czyniąc dalsze poszukiwania w związku z buntem 11 maja, policja wykryła znaczne ilości bomb, kabinów i amunicji, pochodzenia zagranicznego, które sprowadzone zostały do kraju jako „próbki“. Obecnie śledztwo zmierza do ustalenia w jakiej mierze obce państwo subwencjonowało ruch wyrotowy.

Rio de Janeiro, 14. 5. (R) Rada ministrów postanowiła, że uczestnicy buntu z dnia 11 maja stawieni będą przed sądem doraźnym.

Rio de Janeiro, 14. 5. (R) Aresztowano tu b. ministra sprawiedliwości Vincente Rao i dziekana wydziału medycznego uniwersytetu Rochovaz.

Rewizja ustawy o neutralności St. Zjedn.

Waszyngton, 14. 5. PAT. Pismo sekretarza stanu Hulla do komisji spraw zagranicznych Senatu, odradzające przyjęcia rezolucji senatora Nye w sprawie zniesienia embargo na broń, przeznaczoną do Hiszpanii, tłumaczone jest jako dowód odłożenia tej kwestii zarówno przez większość senatu, jak i przez opinię publiczną na czas nieograniczony.

Koła wpływowe uważają, że najważniejszy punkt tego listu ustęp ostatni, w których Hull zastanawia się nad rewizją całego paktu o neutralności. Po raz pierwszy władza wykonawcza występuje oficjalnie z sugestią w tym kierunku,

choć prezydent Roosevelt już od dawna ujawniał niezbyt wielkie zadowolenie z tej ustawy. Władza wykonawcza pragnie więc mieć czas niezbędny dla zasadniczej rewizji tej mało praktycznej ustawy. Sen. Nye bronić będzie swego wniosku w przyszłą środę. Sen. Borah wskazał wyraźnie, że zniesienie embargo było praktycznym środkiem wykazania, iż Stany Zjedn. nie solidaryzują się w pełni z polityką francusko-brytyjską, tak jak przedstawia się ona w komitecie nieinterwencji. W każdym bądź razie pismo Hulla przyjęte zostało jako jedyne rozsądne rozwiązanie w chwili obecnej.

Fiasko akcji Henleina w Londynie

Londyn, 14. 5. (B). Podczas swego pobytu w Londynie Henlein musiał dojść do przekonania, że w wypadku zbrojnego konfliktu w Europie środkowej Anglia przystąpiłaby do wojny przy boku Francji. Jak się dowiadujemy z najlepiej poinformowanych źródeł, fakt ten podkreślony został z całą energią przez Churchilla i Vansittarta.

„Evening Standart“ donosi, że osobistości, z którymi Henlein rozmawiał, dają wyraz przekonaniu, iż rozwiązanie problemu sudeckiego przy zachowaniu niezawisłości Czechosłowacji leży w sferze możliwości. Nie ma powodów do pesymizmu. Tym, którzy przypuszczają, że Hitler zaryzykuje wojnę światową, odpowiadamy: nie. Niezależnie od przyczyn natury wojskowej Niemcy nie mogą maszerować, ponieważ żołnierki żołnierzy niemieckich są puste.

* * *

Paryż, 14. 5. (B). Jak donosi Agence Radio z Berlina, ambasador Henderson przyjął przedstawicieli prasy angielskiej, którym oświad-

czył, że jest zadowolony z przebiegu konferencji z Ribbentropem w sprawie Niemców sudeckich. Amb. Henderson dał wyraz swemu przekonaniu, że rozmowa ta stanowi pierwszy krok do odprężenia.

Matka profesora uniwersytetu szantażowana przez „Związek Siedmiu“

Onegdaj podaliśmy szczegóły sensacyjnej afery szantażowej w Krakowie. Jak wiadomo, aresztowano 22-letniego Zenona Pytla, który wysłał list szantażowy do żony rektora Szyszk Bohusza, domagając się 200 zł. i grożąc śmiercią w razie nie złożenia pieniędzy.

Obecnie wyszło na jaw, że podobny list otrzymała również p. Emilia Bosowska, matka profesora uniwersytetu poznańskiego, zamieszkała w Krakowie. List był podpisany przez

Podróż inspekcyjna p. premiera

Warszawa, 14. 5. PAT. Dnia 13 maja 1938 r. prezes Rady Ministrów i minister spraw wewnętrznych gen. Sławoj-Składkowski w towarzysztwie wojewody Adama Sokołowskiego dokonał objazdu inspekcyjnego województwa nowogródzkiego.

Lot do stratosfery -- zakończony

Warszawa, 14. 5. PAT. Szczegóły dzisiejszego lotu balonu „Toruń“ z załogą kpt. Burzyńskim i dr. Narkiewiczem Jodko przedstawiają się następująco:

Balon po starcie poszybował początkowo w kierunku północno-wschodnim i w miarę nabierania wysokości zmienił kierunek na południowo-wschodni, po czym zatoczywszy łuk znalazł się w chwili lądowania w odległości zaledwie 9 km. od miejsca startu.

Wszystkie przyrządy naukowe działały bez zarzutu i wywiązały się znakomicie z powierzonych im zadań i tak dzięki specjalnym ochronom celofanowym temperatura aparatów wynosiła w chwili ukończenia badań plus 22 stopnie przy bardzo niskiej temperaturze otoczenia około —50 stopni.

W chwili lądowania balon znalazł się nad bagnem i rzeką Narwią co groziło lotnikom niebezpieczeństwem. Wobec czego zmuszeni byli wyrzucić na spadochronach cięższe przedmioty i przyrządy. Balon zwolniony od ciężaru poszybował kilkaset metrów daleko i wylądował nadzwyczaj lekko w ogrodzie wej-skowym.

Chili występuje z Ligi Narodów

Genewa, 14. 5. (R) Przedstawiciel Chili Edwards oświadczył, iż rząd chilijski jest zmuszony zapowiedzieć wycofanie się Chili z Ligi Narodów.

Powolne tempo rozmów włosko-francuskich

Paryż, 14. 5. (T). Korespondent rzymski „Le Journal“ donosi, że w rokowaniach francusko-włoskich nastąpiło od paru dni wyraźne zwolnienie tempa rozmów, a nawet pewne zahamowanie tak, że o ile przed dwoma tygodniami oczekiwano szybkiego zawarcia układu, a ostatnio zapowiadano układ ten na koniec maja, to obecnie nawet ta data staje pod znakiem zapytania.

Samobójstwo von Wintersteina

Wiedeń, 14. 5. (B). B. generalny prokurator von Winterstein popełnił samobójstwo na wieść o mającym nastąpić aresztowaniu. Dwaj jego synowie zostali aresztowani.

Sądy doraźne na Węgrzech

Budapeszt, 14. 5. (B). Rząd prem. Imreedy przedłożył parlamentowi dwa projekty ustaw, na mocy których mają zostać zaprowadzone sądy doraźne za zradę stanu.

Codreanu oskarżony o podżeganie do przewrotu

Bukareszt, 14. 5. (T) Pisma rumuńskie przynoszą wiadomość, że dochodzenia wojskowych władz sądowych przeciwko przywódcy b. Żelaznej Gwardii Codreanu, ustaliły, że poza przestępstwem zdrady stanu będzie on oskarżony o podżeganie do przewrotu.

Praga, 14. 5. (B). Ministerstwo spraw wewn. skonfiskowało odezwę szefa sztabu szturmówek sudeckich.

„Związek Siedmiu“, który domagał się złożenia w nocy w pewnym miejscu kwoty 150 zł., a w razie gdyby p. Bosowska nie uczyniła zadość temu żądaniu, grożono jej śmiercią. P. Bosowska wysłała list ten do swego syna do Poznania, który z kolei przesłał go jednemu z adwokatów krakowskich. W chwili gdy list nadszedł do Krakowa — „Związek Siedmiu“ w osobie Zenona Pytla znajdował się już za kratkami.

Kronika krakowska

Dyzury lekarzy i aptek

Dziś mają dzienny dyżur lekarze: Abend J. — Rynek podg. 12 tel. 1263, Doening T. — Ariańska 9 tel. 107-61, Drach T. — Madalińskiego 9 tel. 104-45, Silberberg L. — Starowiślna 38, tel. 117-99.

Dyżur nocny mają lekarze: Lewkowicz F. — Sobieskiego 16b tel. 114-14, Szancer H. — Starowiślna 60 tel. 129-57, Stanowski J. — Łobzowska 47, tel. 174-42, Baranowski W. — Kościuszki 52, tel. 187-13.

Dziś mają dzienny i nocny dyżur apteki: Rynek gl. 13, Karmelicka 23, Starowiślna 77, Lubicz 7, Długa 66, Plac Zgody 18.

Dzienny dyżur mają apteki: Szczepańska 1, Mikolajka 4, Stradom 6, Senatorska 5, Krowoderska 74, Kalwaryjska 27, Madalińskiego 7.

Przed wielkim świętem artylerii w Krakowie

W jesieni roku ubiegłego zawiązany został w Krakowie pod przewodnictwem prezydenta dra M. Kaplickiego Komitet Obywatelski, który postawił sobie za cel ufundowanie sztandarów dla krakowskich pułków artylerii. Komite ten rozwinął szeroką akcję propagandową i zbiorową. Na apel Komitetu Obywatelskiego dla ufundowania sztandarów szerokie warstwy ludności Krakowa odpowiedziały pełną gotowością ofiarności.

Równoległe z akcją zbiorową Komitet opracował projekty sztandarów, a po uzyskaniu aprobaty władz wojskowych zlecił ich wykonanie. W międzyczasie zaszła potrzeba wykonania dodatkowo jeszcze jednego sztandaru, tak, że ogółem Komitet wykonał cztery sztandary dla stacjonowanych w Krakowie formacji.

Ostatnio Komitet Obywatelski otrzymał zawiadomienie, iż najwyższe władze wojskowe ustaliły jako datę uroczystego poświęcenia i włączenia sztandarów formacjom dzień 29 maja br. Dzień ten upamiętni się szeregiem podniosłych uroczystości i manifestacji na rzecz armii, i to tam więcej, że równocześnie wręczone zostaną w Krakowie sztandary ufundowane przez inne miasta dla stacjonowanych w nich pułków, (Przemyśl, Jarosław, Bielsko i t.).

Ponieważ dotychczasowe wyniki zbiórki, jakkolwiek dosyć okazałe, nie są w możności pokryć całości kosztów. Komitet zwraca się do ogółu obywateli z prośbą o dopełnienie dotychczasowych ofiar dalszymi choćby najskromniejszymi datkami.

Wzbogacenie zbiorów galerii artystów w teatrze m. im. J. Słowackiego

W kuluarach gmachu teatru im. J. Słowackiego znajduje się okazała galeria malowideł i rzeźb, przedstawiających wybitnych artystów, związanych długoletnią swą działalnością z sceną krakowską.

Zbiory tej galerii wzbogacone zostały ostatnio darem p. Wacława Szymborskiego artysty, malarza i kierownika pracowni konserwatorskiej przy Państwowych Zbiorach Sztuki na Wawelu. P. Szymborski ofiarował mianowicie dla tej galerii dwa portrety pędzla art. mal. Richtera przedstawiające podobizny dwóch świętych i przez wiele lat z Krakowem związanych artystów śp. Wacława Szymborskiego i śp. Andrzeja Mielewskiego. Oba te portrety, oprawione w bogate złote ramy zostaną w najbliższym czasie zawieszane w kuluarach teatru. P. Prezydent miasta dr M. Kaplicki przesłał na ręce ofiarodawcy pismo z gorącym podziękowaniem za ten piękny i cenny dar.

50 wypadków odry w Krakowie

W Wydziale Zdrowia Publicznego Zarządu Miejskiego w Krakowie zgłoszono w ciągu ubiegłego tygodnia następujące choroby zakaźne: błonica 5 wypadków, płońca 8, odra 43, nagminne zapalenie przyusznicy 5, krztusiec 5, róża 2.

Zamknięcie części ul. Wadowickiej

Z powodu budowy kanału w ul. Wadowickiej Dz. XXII zamyka się z dniem 16 bm. dla ruchu kołowego część tej ulicy na odcinku od ul. Bonaraki do Aleji Słowackiego, zaś objazd skierowuje się przez ulicę Rydlówkę i Aleję Skrzyneckiego tam i z powrotem.

Usiłowane świętokradztwo

Piwowarski Anatol, (lat 22), stolarz, bez zajęcia i stałego miejsca zamieszkania, zatrzymany został za usiłowaną kradzież pieniędzy ze skarbonki w kościele OO. Bernardynów przy ul. Bernardyńskiej.

Plan zatrudnienia bezrobotnych w województwie krakowskim

Pod przewodnictwem p. wojewody krakowskiego dr. J. Tymiańskiego odbyła się konferencja w sprawie rozładowania w bieżącym roku bezrobocia na terenie województwa krakowskiego. Na konferencji tej stwierdzono specjalnie ciężki stan rynku pracy w roku bieżącym. Wywołały go między innymi, ciężkie warunki atmosferyczne, nie pozwalające rozpocząć w pełni robót publicznych. Drugim powodem powstania trudnej sytuacji na rynku pracy, mimo, że teren województwa krakowskiego jest w b. r. lepiej nasycony kredytami na roboty publiczne niż w roku ubiegłym, jest zastosowanie do robót publicznych zasad racjonalnej gospodarki. Nowe to hasło ujął w kilku słowach p. minister Opieki Społecznej, mówiąc: „nie robota dla robotnika, ale robotnik dla roboty“. Zasada ta, uznająca wyłącznie względy gospodarcze może spowodować, że na terenach o większym nasileniu bezrobocia nie zawsze znajdzie się dostateczna ilość miejsc pracy na robotach publicznych, a natomiast w innych miejscowościach o mniejszym nasileniu bezrobocia, gdzie jednak względy gospodarcze wymagają większych wkładów inwestycyjnych, znajdzie się znowu nadwyżka wolnych miejsc pracy.

Aby rozwiązać jaknajszerszej zagadnienie zatrudnienia bezrobocia wojew. krakowskiego — na konferencji zdecydowano dokonać przeniesień bezrobotnych z powiatów o dużym nasileniu bezrobocia na roboty publiczne prowadzone w powiatach, gdzie występuje nadwyżka wolnych miejsc pracy. Konkrety-

zując, przeniesienia na terenie wojew. krakowskiego nastąpią z terenu powiatów zachodnich o dużym nasileniu bezrobocia przede wszystkim do powiatów wschodnich, zbliżonych lub objętych Centralnym Okręgiem Przemysłowym.

Zgodnie z planem zatrudnienia w woj. krakowskim przewidziane jest przeniesienie z terenu miasta Krakowa 750 bezrobotnych, a mianowicie 400 do robót przy regulacji Wisły w Sandomierzu, oraz 350 do robót przy budowie drogi nr. 13 w Chabówce.

Warunki pracy przy robotach regulacyjnych Wisły w Sandomierzu, przedstawiają się następująco: stawka dzienna: 2.70 zł. oraz bezpłatne zakwaterowanie. Kierownictwo stara się o przygotowanie kuchni, któraby wydawała robotnikom całodzienne utrzymanie za pewną opłatą. Transporty odjadą: 16. 5. — 50 ludzi, 17. 5. — 50, 1. 6. — 100 i 20. 6. — 140 ludzi.

Warunki pracy przy przebudowie drogi nr. 13 w Chabówce: dzienna stawka płacy dla żonatyh — 2.70 zł., dla kawalerów — 2.40 zł. Zakwaterowanie bezpłatne w barakach, ci którzy nie znajdują zakwaterowania w barakach — otrzymują dodatek kwaterunkowy w wysokości do 10% dziennej stawki płac. Na miejscu kuchnia, wydająca całodzienne utrzymanie w racjach wojskowych za potrąceniem 0.50 zł. ze stawki płac. Transporty po 50 ludzi odjadą dnia: 23. 5., 24. 5., 25. 5., 27. 5., 28. 5., 30. 5., 31. 5.

„MŁODZIEŻ ŻYDOWSKA DLA GALILU“

Dziś w niedzielę godz. 7.30 wiecz. odbędzie się w Z. D. A. referat inż. Löwensteina z Palestyny dla wszystkich org. młodz. syjon. pod tytułem: „Młodzież Żydowska dla Galilu“

AKCJA NA RZECZ EKSTERNATU

Eksternat dla najuboższej działy żydowskiej im. bhp. Dory Randowej przeprowadzi od jutra doroczną akcję pieniężną za pośrednictwem pań, które odwiedzają przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe naszego miasta. Należy oczekiwać, że społeczeństwo nasze poprzę chętnie tę akcję Wydziału Eksternatu, pracującego ofiarnie w obecnych bardzo ciężkich warunkach nad utrzymaniem i wychowaniem przeszło 60 dzieci spośród najuboższych sfer naszego miasta, którym udziela również stałej pomocy szkolnej i zaopiekuje je w dziedzi.

— Z „AKCJI RATUNKOWEJ DLA CHORYCH“. Onegdaj odbyło się walne zgromadzenie stowarzyszenia. Po złożeniu sprawozdania przez dotychczasowy zarząd i udzieleniu temuż absolutorium, uchwalono dokupić odpowiedni grant celem powiększenia schroniska w Makowie, po czym wybrano nowe władze stowarzyszenia. W skład wydziału weszli m. in. dr Molkaer Teodor jako przewodniczący, dr W. Chłopiński i dr Steglitz-Sperlingowa, Róża jako wiceprezesi, dyr. Rosenblith Maurycy jako sekretarz, Birnbach Oskar jako skarbnik. Nadto wybrano komisję kontrolującą i sąd polubowny.

— „MORLIJA“ (Skawińska 2) Dziś 8 wiecz. zebranie organizacyjne w sprawie kolonii wakacyjnej.

— ZARZĄD KOŁA MEDYKÓW ŻYDOWSKICH w J. W KRAKOWIE uprasza Stowarzyszenia i Organizacje, zarządzające kolonie letnie by wszelkie zgłoszenia w sprawie lekarzy kolonijnych kierowały pod adresem: sekretarza Koła Ludwika Hausmanna, Al. Krasieńskiego nr. 5, tel. 118—86.

Z teatru, literatury i sztuki

— Z TEATRU IM. J. SŁOWACKIEGO. Dziś popołudniu o godz. 3.30 St. Wyspiańskiego „Bolesław Śmiały“ z W. Nowakowskim (rola tytułowa). Wieczorem, po cenach niższych, pełna humoru komedia B. Nusića „Pani ministrowa“ Jutro z powodu przedstawień szkolnych, — wieczorem przed stawienia nie będzie.

— „MARIELLA“ sztuka Keith Winter'a będzie najbliższą premierą teatru im. J. Słowackiego. W roli tytułowej wystąpi Zofia Jaroszevska.

— TEATR ŻYDOWSKI, BOCHENSKA 7. Dziś o godzinie 4-tej popołudniu (po cenach niższych) i o godz. 9-tej wieczór „Zemsta Matki“. Bilety do nabycia przy kasie teatru.

— JOZEFINA BAKER W BAGATELI! Dziś w niedzielę wystąpi na scenie teatru Bagatela po raz ostatni nieodwołalnie światowej sławy gwiazda Józefina Baker wraz ze swoim świetnym zespołem tanecznym oraz orkiestrą jazzową. Należy się spodziewać, że cały Kraków pospieszy tłumnie do Bagateli, aby być świadkiem pięknych kreacji Józefiny Baker i jej zespołu. Początek przedstawień o godz. 7.15 oraz 9.15 wiecz. Kasa czynna jest od 10—11 oraz od 4—9 wiecz.

— WIECZÓR POEZJI WŁOSKIEJ. Dziś odbędzie się w sali Instytutu Kultury Itańskiej przy ul. Sławkowskiej 12 Wieczór współczesnej poezji włoskiej. Na program wieczoru złożą się odczyt oraz recytacje. Początek godz. 19-ta.

TEATR ŻYDOWSKI

Niedziela, godz. 4 popoł.: i 9 wiecz.: „Zemsta matki“.

TEATR IM. J. SŁOWACKIEGO

Niedziela, godz. 3.30 popoł.: „Bolesław Śmiały“, godz. 8 wiecz.: „Pani Ministrowa“.

REPERTUAR KINOTEATRÓW

ADRIA: „Na krawędzi życia“ (Chester Morris) i „Życie ulicy“ (Tracy Reiner).

APOLLO: „Ośma żona sinobrodęgo“ (Gary Cooper).

ATLANTIC: „Ostatni pociąg z obłąkanego miasta“ (Dorothy Lamour) i „Kid Galahad“ (Betty Davis).

BAGATELA: „Folies Bergeres“ (Maurice Chevalier).

LOPP: „Moje szczęście to ty“.

MUZEUM: „Romeo i Julia“.

PROMIEN: „Fortancerki“.

STELLA: „Płomienne serca“.

SZTUKA: WRZOS.

UCIECHA: „Zbłądziłam“.

WANDA: „Zawiniłam“ (Danielle Darrieux, Charles Vanel).

Przewidywany przebieg pogody w dniu 15 bm.: W dalszym ciągu pogoda słoneczna i ciepła (około 25 st. w ciągu dnia). Słabe wiatry miejscowe z przewagą południowych. Widzialność dobra, jedynie w obrębie dużych miast i ośrodków przemysłowych osłabiona wskutek zapylenia i słabego ruchu powietrza.

Chłodnie Lodownie

„friddor“

modele r. 1938

znajdują się już w sprzedaży w pierwszorzędnych sklepach art. gosp. domowego, radlinowych i l. p. — Prospekty i cenniki na żądanie.

„thermia“

sp. z o. o.

fabryka urządzeń chłodniczych
Kraków, Kn. Wisłokiego 21 i 53, telefon 200-60.

Nauka i wychowanie

STENOGRAFIA binrowa i maszynopisma dla grupy początkującej oraz kursy wyższe rozpoczynają się dn. 17 maja pod kierownictwem **ZOFII SCHENGGUTOWNY**, WW. Świętych 8, I. p. front. Wpisy od godziny 9 do 18. 2339k

ANGIELSKIEGO, niemieckiego konwersacja, korespondencja: 3-5 Schächter, Zybkiewiczza 3, klatka 6. 2139g

AKADEMICZKA z doskonałym francuskim poszukuje korepetycji popołudniowej, ewentualnie guwernerki na wakacje. Zgłoszenia do Admin. „Nowego Dziennika“ pod „3029k“ 3029k

ZAWIADAMIAM P.T. KLIENTKI,

na miejscu p. Wali, pracuje obecnie sławna fryzjerka warszawska p. LENA, oraz znana długoletnia siła p. MAKYSIA. — Dziękuję za dotychczasowe zaufanie i zapewniam nadal pierwszorzędna obsługę.

Salon fryzjerski BRAWER

UL. STAROWISŁNA 78.

KURSY KROJU, modelowania, szycia, koncepcyjne Elwira HALPERN-SÄSSEROWEJ, absolwentki Wiener Moden-Akademie. Najnowszy system wiedeński. Osobny kurs konfekcji dziecięcej. Świadectwa. — Wpisy trwają. Kraków, — Krupnicza 18. 2217g

ANGIELSKIEGO uczy rutynowana nauczycielka. — Cena bardzo przystępna. — Zgłoszenia tel. 117-57 o godzinie 16-tej. 2248g

Korespondencja Tłumaczenia

Języki: ANGIELSKI, FRANCUSKI, NIEMIECKI, WŁOSKI, HISZPAŃSKI etc. ntc. przez wyb. fachowców pod kier. J. KARMELA, KOLETEK 3 tel. 114-66 — Prowincja załatw. odzwrotnie

Interesy-handlowe

INFORMACyj w kraju — zagranicą udziela dyskretnie — Biuro Informacyjne „KOSMOS“ I. Kornblum, — Kraków, Rakowicka 1, Tel. 157-38. 2774k

REKLAMA DZWIGNIA HANDLU

OKAZJA! Pończochy gazowe 2.50. Reformy i motylki jedwabne 1.35. „Zródło Pończoch“ Kraków Pl. Dominikański 1. 3047k

PIĘKNY fortepian metalowo-pancerny, niezwykle krótki, czarny, znakomitej marki sprzedam okazynie. Kraków, Floriańska 20 II p. m. 4. 3050k

KOSZULE — PYJAMY najnowsze — najtańsze poleca Wytwórnia „LIRA“ Szewska 18. 3038k

OKAZJA. Witryna orzechowa do sprzedania, ulica Nowowiejska Nr 9 m. 2. 2265g

KAZDEMU ZNANY z SKUTECZNOŚCI
NI CZY ARAGO
BRODAWA SI. GORSKIEGO
SIWADZIENIA
ODCISKI

MEBLE ANTYCZNE książki z powodu wyjazdu okazynie sprzedam między 2-4 Ślawkowska 18 I p. 2242g

SKLEP spożywczy latniejący 10 lat, magazyn, najruchliwsza ulica, sprzedam Zgłoszenia Admin. „Nowego Dziennika“ „6839F“ 2339g

DYWANY PERSKIE sprzedaje okazynie Blühbaum, Kraków, Potockiego 12. 2945k

BIURO dla TRANZAKCJI NIERUCHOMOŚCIAMI — sprzedaje:

KAMIENICE nowa — TRZECHPIĘTRUWA, CENTRUM KRAKOWA, dochód ROCZNY 15.000, cena KUPNA 140.000.

KAMIENICE nowa, winda, centralne ogrzewanie (Wybickiego), dochód 24.000, cena 265.000 zł.

KAMIENICE nowa, narożnik, ŚRÓDMIEŚCIE Krakowa, dochód 20.000, cena 225.000.

KAMIENICE nowa, blisko poczty, dochód 11.000, cena 125.000.

KAMIENICE nowa (Dębni-ki) dochód 10.500, cena 75.000 gotówka 50.000.

KAMIENICE nowa (Juliusza Lea), dochód 9.000, cena 110.000.

KAMIENICE nowa (Szopna) dochód 8.700, cena 100.000 dług BGK.

KAMIENICE nowa przy Parku Jordana, dochód 8.100 cena 98.000.

KAMIENICE nowa, dochód 8.400, cena 90.000.

KAMIENICE! ŚRÓDMIEŚCIE Krakowa, przy PLAN-TACH, dochód 9.100, cena 78.000.

WSZYSTKIE POWYŻSZE KAMIENICE SA PEŁNOKOMFORTOWE oraz wielki wybór parcel poleca **PO-SNER-BALKEN, KRAKOW SEBASTIANA 7, TELEFON 143-63.** 3031k

INSERTÓW DROBNYCH

nie przyjmuje się telefonizacji tylko wprost w Administracji i wyłącznie ZA GOTÓWKĄ.

Pełną ofertę odbierać można tylko w ciągu 14 dni od daty ukazania się ogłoszenia.

BIURO „MERKUR“, Kraków, Dietla 59. Tel. 176-89. **KAMIENICA** trzeczpiętrowa, nowoczesny komfort. — Dochód 11.000. Dług kasowy Dopłata 95.000.

KAMIENICA nowobudowana pełnokomfortowa, wielki ogród. — Długoterminowa Banku Gospodarstwa. Dopłata 60.000.

KAMIENICA dwupiętrowa pełnokomfortowa, — wolutopodatkowa, Pożyczka długoterminowa, Gotówka 30.000. 3025k

Lokale

POSZUKIWANE 3-4 pokojowe mieszkanie z pełnym komfortem na 1 lub 2 piętrze w śródmieściu. Zgłoszenia: Kraków, Hotel Royal, Fogel. 2179g

LOKAL obszerny frontowy 3 okna wystawowe, telefona, Grodzka I p. odstąpię. Władomości: Admin. „Nowego Dziennika“ pod „6870f“. 2210g

SKLEP o dwu ubikacjach + magazynem do wynajęcia. Kraków, Gertrudy 7. 2050k

POKÓJ umeblowany, frontowy do wynajęcia. Starowiślna 37, m. 4. 2994k

MIESZKANIE dwupokojowe, kuchnia, komfort, centralne ogrzewanie. Starowiślna 22. Dozorca wskaże. 3001k

PIERWSZE piętro Włolopole 22 — cztery pokoje, przedpokój, kuchnia, balkon — komfort. — Dozorca wskaże. 3003k

FABRYCZNY budynek — ze studnią, hale 12x8, 8x6, wydzielawie lub kupię. Zgłoszenia „Lód“ Biuro Ogłoszeń, Stattera, Rynek 8. 2854k

LOKAL przemysłowy z dużą halą i ubikacją na biuro w pobliżu Gł. Poczty do wynajęcia. Wiadomość u dozorczy, Starowiślna 28. 2225g

DO wynajęcia tania duży — magazyn podworekowy. Nadaje się na wszystko. Bożego Ciała 19. 2226g

DWA pokoje kuchnia hol — pełny komfort do wynajęcia Stanisława 8a, dozorca. 2214g

DO wynajęcia 3 pokoje komfortowe III p. Starowiślna 45 od 1 czerwca. 2255g

INTELLIGENTNA rodzina — przyjmie 2 dziewczynki albo 3 chłopców na utrzymanie od 1 września. Mieszkanie komfortowe, centrum, pianino i t. d. Zgłoszenia: tel. 172-11. 2984k

LOKAL sklepowy, narożnik Kościuszki 50 tania do wynajęcia. 3042k

LOKALE obszerne, jasne, prądem motorowym, podwórzem — poszukiwane. — Właściciel mógłby ewentualnie być udziałowcem. — Zgłoszenia: „3036F“ Adm. „Nowego Dziennika“. 3037k

MIESZKANIE dwupokojowe, parter — oraz trzypokojowe na drugim piętrze — do wynajęcia. Aleja Słowackiego 43 3039k

ZALUZJE SKLEPOWE

Wszelkich rodzajów **MEBLE METALOWE**

poleca **Fabryka „FABROL“** Lwów, ul. B Goldmana 3 tel. 206-29

Ceny konkurencyjne

Cenniki na żądanie

LOKAL parterowy dwupokojowy, telefon, na biuro lub przemysł — zaraz do wynajęcia. Poselska 17. 3049k

ŁADNIE umeblowany pokój, łazienka, niekrepujące wejście, ewent. małżeństw — wolny. Kościuszki 50 m. 12. 3044k

LOKAL frontowy na przemysł — biuro Sebastiana 9. Lokal suterynowy Dietla 91. 3048k

LOKAL przemysłowy ewentualnie magazynu w śródmieściu do wynajęcia. Telefon 104-82. 2262g

3 POKOJE z kuchnią, pełny komfort, słoneczne, Zwieryniecka 11 do wynajęcia. Telefon 180-27. 2241g

INTELLIGENTNEGO pana — przyjmę na mieszkanie. Dietla 32 m. 11. 2235g

DO WYNAJĘCIA 2 i 3 pokoje z kuchnią, parter, komfort, wiadomość, Stanisława 6 m. 7. 2256g

MIESZKANIE komfortowe, 2 do 3 pokoi z kuchnią umeblowane do wynajęcia. Zgłoszenia: Admin. „Nowego Dziennika“ pod „6905f“ 2250g

Wzorowa pracownia dla napraw maszyn biurowych

EDWARD ABSLER

Kraków, św. Jana 11
Tel. 109-05

POKÓJ dla Pana tania do wynajęcia, Dietla 64 m. 12. 2257g

POKÓJ umeblowany, komfortowy, osobne wejście — podnajmę. Straszewskiego 10 m. 1. 2246g

DO WYNAJĘCIA 3 pokoje kuchnia, komfort, Grodzka blisko Rynku. Wiadomość: Bandet, Kraków, Grodzka 5 2248g

DO WYNAJĘCIA w nowym domu: kawalerka, — osobne wejście. Mieszkanie **DWUPOKOJOWE**, pełnokomfortowe. Lokal na skład, magazyn. Wiadomość: 107-80. 2264g

Różne

FORTEPIANY, PIANINA STROI, NAPRAWIA konserwują Rom, Bożego Ciała 10, telefon 143-79. 5724k

MEBLE ARTYSTYCZNE Zygmunt GRÜNBERG, Kraków, Tel. 174-06. 2977k

Z AOSZCZĘDZISZ SOBIE TROSKI I KŁOPOTÓW, ŻĄDAJĄCY WYRAŹNIE I PRZYJMĄC JEDYNIENIE ORYGINALNE „OLLA“ GUM? PATENT FRANC. NR. 790 504 PATENT AMER. NR. 1059 701

DO WYNAJĘCIA, 2 pokoje z przedpokojem i dużą nyżą na aparterze, na magazyn, przedsiębiorstwo, pracownię, ewent. mieszkanie — Brzozowa 15, Wiadomość telefonicznie 100-34. 2251g

DO WYNAJĘCIA — lokal przemysłowy około 70 ewentualnie 100 m kwadr. — centralne ogrzewanie, gaz, elektryka podwórze. Zgłoszenia Admin. „Nowego Dziennika“ pod „6888f“ 2238g

DZIERŻAWCZYNI FRYZJERNI firmy Brawer — Starowiślna 78 przeniosła się na Starowiślna 42 zakład fryzjerski WALA. 2913k

CZYŚCI SUFITY i ściany na sucho, Goldfinger, Kościuszki 32, Telefon 170-49. 2913k

FR. JOGAŁA czyści chemicznie, farbuje wszelką garderobę — najsolidniej i najtańiej. Kraków, Dietlowa 38. tel. 141-65, Grodzka 2. 2919k

SANATORIUM
Dr. med. R. BECKERA
w ŚWIDRZE k/Otwocka, tel. 54-04
Nowoczesne leczenie nerwowo i psychicznie chorych, jak również LECZENIE INSULOWO-SZOROWE według metody wiedeńskiej.
Przyjście i informacja w Warszawie: Lecznica Leszno 27, tel. 11-64-91

Zdrojowiska

RABKA — Pensjonat „SŁONECZNA“ naprzeciw lazienek, zarząd Dawida Braundfelda otwarty. Tel. 342.

RABKA pensjonat „PORANEK“ pod zarząd Arnolda Brandstädtera poleca słoneczne pokoje. Kuchnia rytualna. Ceny najniższe. 2171g

KRYNICA. — W znanym pełnokomfortowym pensjonacie NASZ DOM mieszka się naprawdę bardzo dobrze. Każdy gość jest dalszą reklamą. Mimo najwyższych świadczeń, ceny niskie. Telefon 208. 3046k

KRYNICA. Pensjonat-Restauracja MARIA-MALGORZATA. — ZARZĄD LICHTINGEROWEJ. KUCHNIA RYTUALNA. Telefon 121. 3056k

Ustroń „TRZY ROZE“

Poleca słoneczne komfortowe pokoje z utrzymaniem w pokojach bieżąca ciepła i zimna woda. — Znana pierwszorzędną KUCHNIA RYTUALNA, na życzenie DIETETYCZNA. Duża sala, ogród, taras, łazienki, radio. — Telefon 41.
CENY NA MAJ I CZERWIEC ZNACZNIE ZNIŻONE

RABKA. — Pensjonat „BRAUNFELD“ „NIESPODZIANKA“ — poleca pokoje słoneczne. Kuchnia wykwinna, ściśle rytualna. 2980k

KOMFORTOWY pensjonat „Iwotka“ w Krynicy prowadzony nadal pod zarząd J. Beima poleca piękne, słoneczne pokoje oraz wykwinną kuchnię rytualną. 3051k

RABKA. Pełnokomfortowy pensjonat Beck — „PORĘBIANKA“ telefon 239. Bieżąca ciepła i zimna woda w pokojach, łazienki, tarasy. UWAGA. W odrębnym budynku „Porębianka“ przyjmują DZIECI i młodzież — pod opieką Belli Ascher — SPIRA. 2229g

ZAWIADAMIAMY, że w tym roku prowadzimy w KRYNICY komfortowy pensjonat „OAZA“, pięknie położony u stóp lasu. Kuchnia wykwinna, na życzenie dietetyczna. Auto do dyspozycji P. T. Gości. 2792k Rappaportowie.

RABKA PIERWSZORZĘDNY PEŁNOKOMFORTOWY PENSIJONAT STORCHOWEJ „JEDYNACZKA“ tel. 273 — poleca pokoje z bieżącą ciepłą i zimną wodą, wykwinnym utrzymaniem od 6.— zł. dziennie.

RABKA — „PROMIEN“ pensjonat komfortowy pod zarząd Scherer-Rebonowej. Otwarcie 15 maja. 2802k

ZAKOPANE UL. CHAŁUBIŃSKIEGO do wynajęcia pokój z kuchnią piękne położenie — las — ogród. Zgłoszenia „Jurand“, Zakopane. 2965k

RABKA. DZIECI I MŁODZIEŻ spędzą miłe wakacje w pełnokomfortowej willi „Krynica“ centrum zdrowia. Zarząd: Dr med. Saba Blumenstock-Kahanowa i Dora Blumenstockowa kier. przedszkola. — Zgłoszenia: Blumenstock, Kraków, Młodowa 17 m. 2. 2221g

TANI pobyt w czerwcu — nad otwartym morską w pensjonacie „Jasna“ w Karwi, pow. morskiego. Wczesniejsze zgłoszenia: Józef Zelwianski, Łódź, Bandurkiego 4. (f.a. „Wiedza“) — tel. 147-75. 3035k

Krynica Pełnokomfortowy pensjonat „Riwiera“ pod zarząd Drowej Fanny Regenbogenowej Telefon 225. 864kr

Ciepła i zimna woda bieżąca w pokojach Przy pensjonacie ogród do leżakowania.

RABKA pensjonat dla DZIECI, MŁODZIEŻY — „SWOBODA“ — przyjmuje dzieci pod swoją opieką. — Helena Baumgarten. 3008k

CUDOWNĄ sposobność spędzenia lata dla dzieci od lat 4 oraz starszych Kolonia w Jordanowie, prowadzona pod fachowym kierownictwem. Wszelkie rozrywki. — Doskonałe odżywianie. Na życzenie pomoc w nauce. — Wiadomość: Kraków, Strzelecka 15, m. 2. od 8 do 5. 2266g

RABKA. Pierwszorządny, — pełnokomfortowy pensjonat „OPIEKA“. Ceny do 15-go czerwca niższe. Prospekt na żądanie. Zarząd: Hochmannowie, Strasserowa. — Tel. 306. 358g

Tel. 218 **RABKA** Tel. 218
Znany pełnokomfortowy pensjonat „SWIT“ pod zarząd **HENRYKA BECKA** cały rok otwarty.
Uprasza się o wcześniejsze zamówienia.

RABKA. Znany pełnokomfortowy pensjonat „EWA“ centrum — bieżąca ciepła i zimna woda w każdym pokoju — łazienki. Bezkonkurencyjnie wykwinna kuchnia. Ceny — maj, czerwiec — bardzo niższe. — Telefon 234. 2701k

KRYNICA KOMFORTOWY pensjonat PODFALE pod zarząd Brandowej poleca pokoje piękne, słoneczne, woda ciepła i zimna w każdym pokoju. Kuchnia na masle i dietetyczna. Radio, fortepian, ogród i telefon 816. 2894k

SZCZYRK. — Pensjonat BAJKA poleca od 15 maja pokoje duże i słoneczne. — Willa położona w samym centrum, posiada obszerny ogród. Światło elektryczne. Kuchnia ściśle rytualna. — Tel. 21. Pod zarząd B. Wolfowej. 2720k

ZAKOPANE znany pensjonat z pięknym ogrodem i lasem przyjmie kolonę na wakacje. — Zgłoszenia do Admin. „Nowego Dziennika“ pod „2966k“. 2966k

WAŻNE DLA LETNIKÓW! Do Rabki, Szczyrka, Gozałkowie, przewozi bagaże od 15 maja „EXPRESS“ — Młodowa 20, tel. 145-81. — Uprasza się o zgłoszenia o dzień wcześniej. 2261g

ZAKŁAD KAPIEŁOWY — siarczany-solankowy, Kraków-Podgórze, przedostatnia stacja tramwajowa Nr 3 otwarty od 18 maja. Wskazania: reumatyzm, artretyzm, skrofuleza, choroby skóry, kobiece. — Ceny niskie. 2252g

ŻYD. TOW. KRAJOZNAW CZE Oddz. we Lwowie urządza w bież. sezonie letnim Tanie pobytu kuracyjne w TRUSKAWCU (OTWARCIE 10 MAJA 1938) oraz kolonie turystyczno-wypoczynkowe w DORZE ŁĄBEMCZA. Pobyt w pierwszorzędnym pensjonatach. Wikt pensyjny (na żądanie dietetyczny). Zniżki przy zabiegach kuracyjnych. Zgłoszenia i informacje: 1) w Krakowie: delegat Żyd. Tow. Krajoznaw. — ul. ŚW. GERTRUDY NR 10 M. 3. (PARTER na PRAWO). Codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt w godz. od 19-20. — 2) we Lwowie: Żyd. Tow. Krajozn. Lwów, Pl. Mariacki 5. 2004g

Matrymonialne

SWAT znany w sferach zamożnych, i inteligencji poleca się „ATID“ Kraków, Grodzka 35. II. codziennie od 6-8 wieczór; w niedzielę od 10-11 i 4-8. Dyskretno. 6528k

MAGISTER praw lat 25, — krakowianin, ożeni się z młodą, ładną córką przemysłowca: Zgłoszenia: Agencja Sienna 12, sub „Einheitsrat“. 2359g

PRZYSTOJNA, 27. — pozna poważnego, inteligentnego na stanowisku. Cel matrymonialny. Admin. „Nowego Dziennika“ „0921f“. 2259g

WŁAŚCICIEL dobrze prosperującego nowoczesnie urządzonego zakładu dentystrycznego z własnym kapitałem zawsze znajomość z młodą, przystojną lekarką — w celu matrymonialnym. — Zgłoszenia pod „Technik“ Kraków, Skr. poczt. 2949k

Dom kupisz najkorzystniej tylko przez BIURO GELBERA

DOMY NOWE
DOM NOWY NAROZNIK LUKSUSOWOKOMFORTOWY w ŚRÓDMIEŚCIU (Długa) 72 ubikacji — 8 sklepów — windy osobowa i ciężarowa, **DOCHÓD ROCZNY 35.000 ZŁ** cena 320.000 zł gotówką 220.000 zł **RESZTA DŁUGOTERMINOWA**
DOM NOWY LUKSUSOWOKOMFORTOWY w DOBRYM POŁOŻENIU (Dietla) czteropiętrowy z **WINDĄ**, sklepy cena 158.000 zł, gotówką 118.000 zł, reszta P. K. K. O. **DOCHÓD ROCZNY 15.000 zł.**
DOM NOWY LUKSUSOWOKOMFORTOWY (Dietla) — 24 ubikacji — cena 102.000 zł, gotówką 75.000 zł, **RESZTA B. G. K. DOCHÓD** roczny 8.500 zł.
DOM NOWY TRZECHPIĘTROWY PEŁNOKOMFORTOWY NAROZNIK — DOBRZE POŁOŻONY, — cena 75.000 zł, gotówką 55.000 zł, **DOCHÓD ROCZNY 6.500 zł.**
DOM NOWY PEŁNOKOMFORTOWY (Park Krakowski) 3 sklepy cena 85.000 zł, gotówką 65.000 zł, **DOCHÓD ROCZNY OKOŁO 7.000 zł.**
DOM NOWY SUPERLUKUSOWOKOMFORTOWY. (Al. Krasińskiego) najelegantsza dzielnica. **DOBRO NAŁA BUDOWA**, wszystkie łazienki i kuchnie filizowane, cena 135.000 zł. **DOCHÓD ROCZNY** około 11.000 zł.

Kraków, Starowisła 8. Telefon 185-70.
sprzeda:

DOM NOWY SUPERLUKUSOWOKOMFORTOWY w SAMYM ŚRÓDMIEŚCIU (Karmelicka) winda osobowa, budowa i wykończenie najlepsze w Krakowie — cena 190.000 zł. **DOCHÓD ROCZNY** około 18.000 zł.
DOM NOWY SUPERKOMFORTOWY w NAJLEPSZYM POŁOŻENIU (AL. KRASIŃSKIEGO), cena zł 155.000, gotówką 115.000 zł, **RESZTA DŁUGOTERMINOWA, DOCHÓD** roczny około 14.000 zł.
DOM NOWY NAROZNIK LUKSUSOWOKOMFORTOWY z WINDĄ I ETAŻOWYM OGRZEWIEM — (Al. Słowackiego) — cena 265.000 zł, gotówką 225.000 zł, **DOCHÓD ROCZNY 23.500 zł.**
DOM NOWY PEŁNOKOMFORTOWY NAROZNIK, 40 ubikacji (Kościuszki), cena 160.000 zł, gotówką 140.000 zł, **RESZTA B. G. K. DOCHÓD** roczny 15.000 zł.
DOM NOWY PEŁNOKOMFORTOWY (Al. Słowackiego) 40 ubikacji, cena 150.000 zł, **DOCHÓD ROCZNY NETTO 8%.**
DOM NOWY LUKSUSOWOKOMFORTOWY PIERWSZORZĘDNE BUDOWANY (Józefitów), cena 115.000 zł, dochód roczny 9.000 zł.

DOMY STARE
DOM W ŚRÓDMIEŚCIU — (GRODZKA) PEŁNOKOMFORTOWY, CENTRALNE OGRZEWANIE, sklepy, cena 190.000 zł **GOTÓWKA** 120.000 zł **RESZTA DŁUGOTERMINOWA, DOCHÓD** roczny 22.000 zł.
DOM W ŚRÓDMIEŚCIU (Bałstowa) pełnokomfortowy — kilka sklepów, cena 170.000 zł, gotówką 100.000 zł, **RESZTA DŁUGOTERMINOWA, DOCHÓD** roczny — **GWARANTOWANY** 20.700 złotych.
DOM PEŁNOKOMFORTOWY — NAROZNIK KOŁO PUCZTY GŁÓWNEJ — 10 sklepów, cena 280.000 zł — gotówką 180.000 zł. **DOCHÓD ROCZNY 31.500 zł. CZYNISZE ZABEZPIECZONE — KAUCJA.**
DOM KOMFORTOWY W ŚRÓDMIEŚCIU (Zwierzyńska) cena 80.000 zł **DOCHÓD ROCZNY** około 10.000 złotych.
DOM PEŁNOKOMFORTOWY w śródmieściu (Karmelicka) cena 75.000 zł, gotówką 55.000 zł, — dochód roczny 7.500 zł. 3032k

WSZYSTKIE POWYŻSZE NIERUCHOMOŚCI SĄ BEZ TAKSY PRZENOŚNEJ.

MŁODA brunetka pozna eleganckiego Pana na wyższym stanowisku do lat 35. Tarnów, Poste-restante pod „Fortuna“. Cel matrymonialny. 2190g

SWAT znany w sferach towarzyskich, poszukiwany. — Zgłoszenia do Admin. „Nowego Dziennika“ pod „6890f“ 2240g

Różne

RUTYNOWANA KOSMETYCZKA z dyplomem wiedeńskiej szkoły Pesslowej, władająca trzema językami, poszukuje posady stałej lub sezonowej — ewentualnie spółniczką. Zgłoszenia pisemne: Karmelicka 56, m. 3. 2254g

TECHNIK dentystryczny — samodzielny w technice i operatywie, długoletnia praktyka, ma kompletne urządzenie pracowni, jakoteż ordynacji, poszukuje współpracy z Upr. techn. lub lekarzem. Zgłoszenia: Admin. „Nowego Dziennika“ pod „3055k“ 3055k

„BAZOL“ goli bez brzytwy i bez tyłki **NAJSILNIEJSZY ZAROST W KILKU MINUTACH.** — „BAZOL“ specjalny dla Pań, perfumowany, usuwa owłosienie z rąk, nóg i pod pachami. Ponadto propagujemy — „BELLOT“, który usuwa owłosienie wraz z cebulką, bez śladu. **SCHÖNWALD**, — Kraków, **DIETLOWSKA 51, DLA PAŃ WEJŚCIE** przez SIEN. **PROSPEKT BEZPŁATNIE.** 2267g

PLUSKWI wraz z zarodkami tepi radykalnie **MAWET** — Lenert, Sławowska 6. 3040k

„EXPRESS“ Pralnia Chemiczna, Farbiarnia czystej, farbuje pod gwarancją trwałości kolorów — Kraków, — Stradom 10. 2245g

BEZPŁATNIE może każdy odwiedzić Krakowski Targ obuwiczny, Krakowska 14 — gdzie dostanie za bezceną pierwszorzędną obuwie damskie, męskie i dziecięce oraz wszelkiego rodzaju obuwie letnie. 3023k

PERŁA. 8.60 Ubrania, kolnierz 10 gr. Wrzesińska 1 — Wolnica 8. 3024k

WYKWINTNE obiady wydaje inteligentna rodzina. — 1 zł Brzozowa 12 m. 3. 2249k

POSZUKIWANA parcela — ogrodzona, okres czerwiec. — koniec września. Możliwie w okolicy tygodnikowej. Zgłoszenia do Admin. „Nowego Dziennika“ pod G. W.

UBRANIOZMIAN zamienia noszoną garderobę męską na materiały bielskie. Kozłowski, Kraków, tel. 149-62. 1086k

Poważna fabryka bielizny męskiej

poszukuje rutynowanego podróżującego, tylko wybitnie zdolnego fachowca. Oferty z podaniem dotychczasowej praktyki do Administracji „Nowego Dziennika“ pod „2089k“

KSIĘGARNIA FAUSTA, — Kraków, Krakowska 13 — wysyła **BEZPŁATNIE KATALOG** książek beletrystycznych, naukowych. 2951k

ZAMIENIAM noszoną garderobę męską na materiały bielskie. Kraków, Landau Filipa 11. m. 4. Tel. 140-33

HAFTY i wszelkie artystyczne ozdoby do sukien według modeli zagranicznych wykonuje Dora Hullecowa, Wielopole 10. 2285g

PIERWSZORZĘDNY polityk odwieża, naprawia używane syplalnie, jadalne inne meble tanio. Birnbaum Dzwonię 1519L. 2920k

CHOROZY NA PRZEPUKLINIE. Długoletni specjalista M. Landau, Kraków, Dietla 44. I. p. wykonuje opaski przepuklinowe różnego rodzaju u spensersów, opaski po operacji ślepej kieszki — Przyjmuje wszelkie reperacje. Posiadam liczne podziękowania. 758g

ARTYSTYCZNA cerownia uszkodzonej garderoby — Tkalnica sztuczna, Kraków, Grodzka 6. Tanie, szybko. — Tel. 180-58. 2167g

TYLKO przed południem przerabiam kapelusze według najnowszych fasonów po 1,20, nowe 4 zł. Orzeszkowej 4 m. 1. 2029g

LODOWNIE

Rzeźnicze, Restauracyjne, Pokojowe. HURT-DETAL
WYTWORNIA
S. GOLDSTEIN Kraków Jagiellońska 5
Tel. 178-47. Prospekty na żądanie.

Pocztę szyfrową inseratową
nie należy wyciągać z całego dnia
tylko do skrzynki
wmurowanej w bramie przed „Nowym Dziennikiem” a którą opróżnia się 6 razy dziennie.

Wolne posady
POSZUKUJE rutynowanego pakiera. branży naczyń emaliowanych. Zgłoszenia Kraków, skrytka poczt. 521. 2164g

GOSPODYNIA inteligentna, samotna ze znajomością wykintnej kuchni oraz gospodarstwa kuchennego, poszukiwana do zakładu leczniczo-dietetycznego A. Górewicza w Otwocku, referencje konieczne. 2973k

ZARZĄDZAJĄCA kulturalna, inteligentna, z dobrą prezencją, samotna, w wieku 35-45 lat, poszukiwana do zakładu leczniczo-dietetycznego A. Górewicza w Otwocku, referencje konieczne. 2974k

WYTWORNIA Wyrobów Gumowych poszukuje wprowadzonego przedstawiciela w branży kosmetyczno-perfumeryjnej na województwo krakowskie i śląskie. Zgłoszenia sub „Frowizja” „Nowa Reklama”, Lwów, Szajnochy. 3009k

A. NUSSBAUM

Krakow, DIETLA 45
CHODNIKI kokosowe
I PŁACHTY nieprzemakalne

FRAKTYKANTKĘ do nauki krawieczyny (sukien damskich) przyjm. Zgłoszenia „Praktyka” do Adm. „Nowego Dziennika”. 15538k

PRZEDSTAWICIELSTWO na opatentowany cukierek, oddam na większe miasta branżystom. Oferty: sub „Cukierek”. Biuro Ogłoszeń Rosenstandl, Warszawa, Ogrodowa 16. 3010k

PRZEDSTAWICIEL — na Kraków i Wojew. dobrze wprowadzony w branżę dodatków krawieckich poszukiwany. Referencje. Oferty sub „Multon”. Biuro ogłoszeń Pietraszka, Warszawa, Marszałkowska 115. 3026k

PRENUMERATA w Kraskowie z odnośnikiem i bez odnośnika oraz na prowincji i z przesyłką pocztową . . . miesięcznie zł. 4.30 kwartalnie zł. 12.90 Zagranicą z przesyłką pocztową miesięcznie zł. 7.50 kwartalnie zł. 22.50
OGŁOSZENIA. Podstawą obliczeń jest 1 milimetr w jednym łamie Strona w tekście i nadesłaniem na 3 łamy po 76 milimetr. Strona za tekstem 6 łamów po 38 mm. Najmniejsze ogłoszenia drobne liczymy za 10 słów.

POTRZEBUJE panią do praktyki w pracowni pyjam. Zgłoszenia natychmiastowe, Rękawka 20 m. 8. 2244g

Posad poszukują

„BAKIELIT”. — Przyjmuję wszelkie roboty w tym zakresie. Perlman, Węgierska 8. 2194g

ZEGARMISTRZ pierwszorzędnym, nader sumienny — wykonuje wszelkie prace i naprawy szybko, tanio, solidnie. Na życzenie przyjdzie do domu. **ZYBLIKIEWICZ** 15, ofic. m. 21. 2196k

BUCHALTER bilansista rutynowany, obeznany z czynnościami biurowymi, podatkami — poszukuje zajęcia na dwie godziny dziennie — Telefon 118-85 2999k

WSZYSCY SA ZACHWYCIENI WENUS USUWA PIEGI SKUTECZNOSCIA KREMU ST. GORSKI PRYSZCZE LISIAJI

Sprzedaz

LODOWNIE „Ideal” w największym wyborze, najdoskonalsze — najsolidniejsze Sattler, Kraków, Stradom 18. 2160k

UNDERWOOD maszyny do pisania walizkowe, najnowszej konstrukcji. Reprezentacja i wyłączna sprzedaż: Ignacy Gross i Spółka, Kraków, Starowisła 1. telef. 121-90. 412k

KAMIENICA solidna 93 pokoi dochód 28.000.—, cena 250.000, gotówką 160.000, reszta hipoteka. **POŚREDNICZY WYKLUCZENI.** Zgłoszenia od 8-10 Kraków, Podzamecz 3 m. 16. 2159g

TAPICERSKIE przybory, Obicia meblowe — najtaniej Fischman, Kraków, Grodzka 8, telefon 119-34. 2814k

CHODNIKI KOKOSOWE — linoleum — dywany DLA PENSJONATÓW, PŁACHTY NIEPRZEMAKALNE na wozy. Halpern — Poselska 18. 2705k

ODCISKI usuwa niezawodnie „RIGO” 50 groszy Drogeria **SCHAPSENSONNA** Kraków, Plac Nowy.

MEBLE sypialnie, jadalnie, pokój kombinowane, gwarantowanej jakości poleca **NAJTANIEJ** — dogodnie warunki. Fabryczny Skład Kraków, Bracka 13. 1054k

PRAWDZIWA OKAZJA KUPNA! **KAMIENICA** nowa, czteropiętrowa, luksusowy komfort, winda, bez przenośnego (Karmelicka) dochód 24.000.— bank 45.000.— gotówką 230.000.—

KAMIENICA nowa, trzechpiętrowa, superkomfortowa, dochód około 9.000.—, bank 30.000.—, dopłata zł 80.000.—

KAMIENICA nowa, dwupiętrowa, superkomfortowa, 24 ubikacyj, dochód około 9.000.—, cena 85.000.—, dług BGK. 200.000.— zł. gotówką 65.000.— sprzedaje administrator Bernard Turteltaub, — Kraków, Wielopole 32. m. 6 Telefon 149-18. 3037k

PRZEMYSŁOWY budynek podpiwniczony — strop żelbeton — z parcelą sprzedam. Telefon 118-18. 2228g

MASZYNY do pisania, nowe — używane. Wielki wybór maszyn walizkowych. Wymiana — dogodnie spłaty. „Maszynodom” Max Löwenstein, Kraków, Zwierzyniecka 4. 2867k

BIURO RUBINA, KRAKÓW WIELOPOLE 26, tel. 171-78 poleca następujące **OKAZYJNE** domy:

KAMIENICA nowa, czteropiętrowa **SUPERKOMFORTOWA** bez przenośnego (ul. DŁUGA), dochód 19.860, cena 220.000, gotówką 185.000.
KAMIENICA nowa IV-piętrowa, **SUPERLUKSUSOWY** komfort, winda, centralne ogrzewanie, **CEN TRUM**, dochód 22.500, cena 220.000, 10% netto.
KAMIENICA nowa III-piętrowa **SUPERKOMFORTOWA**, — bez przenośnego — (PARK JORDANA), dochód 8.088, cena 100.000, gotówką 80.000.
KAMIENICA nowa III-piętrowa **SUPERKOMFORTOWA**, bez przenośnego, pierwszorzędną dzielnicą, dochód 8.544.—, cena 100.000, — gotówką 70.000.
KAMIENICA nowa III-piętrowa **SUPERKOMFORTOWA**, bez przenośnego (ul. WIELOPOLE) dochód 6.960 cena 76.000.— gotówką 55.000. oraz wielki wybór korzystnych realności. 3030k

PLUSKWI tępi doszczetnie oryginalny płyn **JOK.** Drogeria **SCHAPSENSONNA**, Kraków, Plac Nowy. 1659k

KRAWAT zakupisz najtaniej w specjalnym składzie krawatów „Record Cravates” Kraków Floriańska 35, telefon 143-68. Własna wytwórnia. Hurt-Detal. 2697k

MEBLE LAKIEROWANE, kuchenne, przedpokojowe, — nowoczesne, kombinowane, pierwszorzędnie wykonane. Największy wybór! Najtańsze ceny! Schor, Bracka 6. 2682k

MĘSKIE letnie obuwie — specjalność plecionki najtaniej Zuckermann, Bożego Ciała 22. 3017k

Z POWODÓW osobistych do sprzedania fabryczka dobrze zaprowadzona w całej Polsce. Oferty sub „Bielak” do Biura Ogłoszeń, Fuksa, Łódź, Piotrkowska 87. 2070k

WYSPRZEDAM sypialnie, stoły, łóżka metalowe Sklep okazyjny, Kraków, Mostowa dwa. 3016k

WYPRAWKI niemowlęce, konfekcja dziecięca, bielizna — najtaniej Obständler, Rynek 11. 633k

PRZECZYSZCZAJĄCA woda gorzka oryginalna węgierska **ISMANDI** do nabywania we wszystkich aptekach i drogeriach. 1792k

„JEDYNIENIE POTNIKI Pe-Ha uchronią Wasze ubiory przed zniszczeniem albowiem wyrabiane są z naturalnych i gwarantowanych gum potników

— *Calymi nocami śni mi się pan!, panno Kłocuf!*
— *Hm — i dlatego wygląda pan zawsze taki nie-wyspany!*

CENY w złotych: I strona 1.25. — Tekst. 1.—, Nadesłane 0.75.— Za tekstem 0.25. — Drobne od słowa 0.10 gr. Dla poszukujących pracy 0.05 gr. Gratulacje i kondolencje do 4 wierszy zł. 5.—, Ogłoszenia ślubne i zaręczynowe Zł. 10.—, Podziękowania lekarskie do 25 mm. Zł. 10.—, Nekrologi (klepsydry) do 60 mm. w 1 łamie Zł. 20.—, Za zastrzeżenie miejsca dolicza się 25%, za druk kolorowy 50%.

„NOWY DZIENNIK” wychodzi codziennie, także w poniedz. i dni świąt.